

การพัฒนาพืชเศรษฐกิจยางพาราและปาล์มน้ำมันระหว่างไทย-
มาเลเซีย-อินโดนีเซีย ภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT

โดย

นายกฤษณ์ เชาว์บวร

ผู้จัดการ ห้างหุ้นส่วนจำกัด กฤษณ์ศิลาพร
เลขาธิการสภาอุตสาหกรรมภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 59
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2559-2560

บทคัดย่อ

เรื่อง การพัฒนาพืชเศรษฐกิจ ยางพาราและปาล์มน้ำมัน ระหว่างไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย
ภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ (Economics)

ผู้วิจัย นายกฤษณ์ เชาว์บวร หลักสูตร วปอ.รุ่นที่ 59

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นทำการศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพของยางพาราและปาล์มน้ำมันของไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย และสถานะปัจจุบันของกรอบความร่วมมือ IMT-GT เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยทำการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ จากกรอบความร่วมมือ IMT-GT โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมยางพาราและอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

จากการศึกษา พบว่า ปาล์มน้ำมันของไทย มีโอกาสเชื่อมโยงการผลิตกับมาเลเซียและอินโดนีเซียได้น้อย เนื่องจากทั้งสองประเทศเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก มีความพร้อมทั้งด้านการผลิต การบริหารจัดการ รวมถึงมีหน่วยงานหลักที่ดูแล ดังนั้นแนวทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทยกับอินโดนีเซียและมาเลเซีย ควรเป็นการเรียนรู้วิธีการผลิต การบริหารจัดการ โดยให้ทั้งสองประเทศเป็นต้นแบบ โดยใช้แผนงานภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT เป็นช่องทางในการจัดทำโครงการในลักษณะการศึกษาเรียนรู้วิธีการผลิต การบริหารจัดการระหว่างกัน สำหรับยางพารา น้ำยางข้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไทยมีศักยภาพ มาเลเซียและอินโดนีเซียเป็นผู้นำเข้าหลัก ซึ่งทำให้เกิดการเชื่อมโยงด้านวัตถุดิบระหว่างกัน ดังนั้นจึงควรผลักดันการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำยางข้น ที่สำเร็จลุล่วงแล้วให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เพื่อให้มีคุณภาพมากขึ้น ราคาสูงขึ้น และมีคุณภาพเป็นไปตามที่ตลาดมาเลเซียและอินโดนีเซียต้องการ

ข้อเสนอแนะ ควรศึกษาทิศทางการพัฒนา IMT-GT ภายใต้วิสัยทัศน์ 20 ปี เพื่อนำมาเป็นช่องทางในการหาแนวทางความร่วมมือ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันให้ดียิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์มากขึ้นต่อไป และควรมีการใช้ประโยชน์จากระเบียบเศรษฐกิจ เพื่อความสะดวกและลดต้นทุนในการติดต่อและเชื่อมโยงการผลิตระหว่างกันในอนาคต

คำนำ

จากความร่วมมือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) หรือกรอบความร่วมมือ IMT-GT จะก่อให้เกิดโอกาสการค้าและการลงทุนที่นำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค (Sub-Region Economic Cooperation) อีกทั้งเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลก สามารถลดต้นทุนในการขนส่ง และก่อให้เกิดการจ้างงานและแก้ปัญหาการกระจายรายได้ และสำหรับยางพารา และปาล์มน้ำมัน นับว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีศักยภาพของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย จึงเป็นโอกาสที่ดีในอนาคตของทั้งสามประเทศในการหาแนวทางการร่วมมือทางเศรษฐกิจจากพืชเศรษฐกิจที่มีศักยภาพดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาพืชเศรษฐกิจ ยางพาราและปาล์มน้ำมัน ระหว่างไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย ภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT เพื่อหาแนวทางการร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซียจากยางพาราและปาล์มน้ำมัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ร่วมกันต่อไปในอนาคต

(นายกฤษณ์ เชาว์บรร)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 59

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	5
คำจำกัดความ	5
บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง	7
นโยบายการค้าระหว่างประเทศ	7
แนวคิดการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)	10
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างอุตสาหกรรม ห่วงโซ่อุปทาน และการเชื่อมโยงการผลิต	12
งานวิจัยที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมัน	14
กรอบความคิดของการวิจัย	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
ศึกษาและวิเคราะห์กรอบความร่วมมือ IMT-GT นโยบาย และภาพรวม	
อุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย	18
กรอบความร่วมมือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย	
(Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT)	18
ทิศทางการพัฒนา IMT-GT ภายใต้วิสัยทัศน์ 20 ปี	25
ศึกษาข้อมูลภาพรวมอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและยางพาราของไทย มาเลเซีย	
และอินโดนีเซีย	27
ศึกษานโยบายเศรษฐกิจของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย	49
ยุทธศาสตร์ปาล์มน้ำมันระยะ 20 ปี 2559-2579 ของไทย	57
นโยบายภาครัฐบาลอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและยางพารา	60
	66
บทที่ 4	
ผลการวิจัย	
ผลการวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและยางพาราของไทย	
มาเลเซีย และอินโดนีเซีย และการเชื่อมโยงการผลิตระหว่างกัน	66
โครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทย	67
โครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของมาเลเซีย	73
โครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของอินโดนีเซีย	76
โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราของไทย	84
โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราของมาเลเซีย	85
โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราของอินโดนีเซีย	85
ผลการวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันของไทย	
มาเลเซีย และอินโดนีเซีย และการเชื่อมโยงการผลิตระหว่างกัน	86
แนวทางการร่วมมือทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมัน	
ของไทยร่วมกับอินโดนีเซียและมาเลเซีย	87

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๕	
สรุปและข้อเสนอแนะ	89
สรุป	89
ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	96
ประวัติย่อผู้วิจัย	98

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3-1 พื้นที่ทั้งหมดของประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และประเทศไทย ภายใต้โครงการ IMT-GT	19
3-2 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของโลก ปี พ.ศ. 2545-2557	28
3-3 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของไทย ปี พ.ศ. 2551-2558	31
3-4 ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ปาล์มน้ำมันของไทย ปี พ.ศ. 2551-2558	32
3-5 ผลผลิตปาล์มน้ำมันของไทย ปี 2553-2559	33
3-6 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของประเทศมาเลเซีย ปี พ.ศ. 2559	35
3-7 ผลผลิตปาล์มน้ำมันดิบมาเลเซีย เดือนมกราคม-มิถุนายน ปี 2558-2559 (2015-2016)	37
3-8 ผลผลิตปาล์มน้ำมันดิบมาเลเซีย เดือนมกราคม-ธันวาคม ปี 2558-2559 (2015-2016)	38
3-9 ปริมาณผลผลิตและการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ของอินโดนีเซีย ปี 2008-2016	41
3-10 ผลผลิตและอัตราการขยายตัวของยางพาราโลก	44
3-11 การใช้ยางพาราของโลก	45
3-12 พื้นที่ปลูกยางพาราของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ปี 2015	46
3-13 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกน้ำยางข้นของไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย ปี 2003-2015	47
3-14 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกยางแผ่นรมควันของไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย ปี 2003-2015	48
3-15 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกยางแท่งของไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย ปี 2003-2015	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3-16	รายละเอียดโครงการที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และกลุ่มจังหวัด ภาคใต้เชื่อมโยงกับแผนดำเนินงานระยะ 5 ปี แผนที่ 3 ปี 2560-2564 แผนงาน IMT-GT ในสาขาการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร	51
4-1	เนื้อที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของไทย ปี พ.ศ. 2551-2558	67
4-2	พื้นที่ปลูกยางพาราของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ปี 2015	80
4-3	ปริมาณการผลิตธรรมชาติของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ปี 2006-2015	80
4-4	ปริมาณการใช้ยางธรรมชาติของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ปี 2006-2015	81
4-5	มูลค่าการส่งออกยางธรรมชาติของไทยไปยังตลาดโลก ปี 2006-2015	82
4-6	มูลค่าการนำเข้ายางธรรมชาติของมาเลเซียจากไทย ปี 2011-2015	83
4-7	มูลค่าการนำเข้ายางธรรมชาติของอินโดนีเซียจากไทย ปี 2011-2015	84

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1-1 แผนที่ IMT-GT	2
3-1 แผนที่ประเทศมาเลเซีย	20
3-2 ระเบียบเศรษฐกิจของ IMT-GT	21
3-3 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของโลก	27
3-4 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของไทย ปี พ.ศ. 2558	31
3-5 ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ปาล์มน้ำมันของไทย ปี พ.ศ. 2551-2558	32
3-6 สัดส่วนลักษณะการปลูกปาล์มน้ำมันของประเทศมาเลเซีย ปี 2559	36
3-7 จังหวัดที่มีการปลูกปาล์มน้ำมันในอินโดนีเซีย	39
3-8 สัดส่วนพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันของอินโดนีเซีย	40
4-1 เนื้อที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของไทย ปี พ.ศ. 2558	68
4-2 โครงสร้างปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มไทย	70
4-3 โครงสร้างอุตสาหกรรมต้นน้ำปาล์มน้ำมันของไทยปี 2558	71
4-4 โครงสร้างอุตสาหกรรมกลางน้ำปาล์มน้ำมันของไทย	72
4-5 โครงสร้างอุตสาหกรรมปลายน้ำปาล์มน้ำมันของไทย	73
4-6 โครงสร้างอุตสาหกรรมต้นน้ำปาล์มน้ำมันของมาเลเซีย	74
4-7 โครงสร้างอุตสาหกรรมกลางน้ำปาล์มน้ำมันของมาเลเซีย	75
4-8 โครงสร้างอุตสาหกรรมปลายน้ำปาล์มน้ำมันของมาเลเซีย	76
4-9 โครงสร้างการผลิตน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์ของอินโดนีเซีย	77
4-10 โครงสร้างอุตสาหกรรมต้นน้ำปาล์มน้ำมันของอินโดนีเซีย	78
4-11 โครงสร้างอุตสาหกรรมกลางน้ำปาล์มน้ำมันของอินโดนีเซีย	78
4-12 โครงสร้างอุตสาหกรรมปลายน้ำปาล์มน้ำมันของอินโดนีเซีย	79
4-13 ปริมาณการผลิตธรรมชาติของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ปี 2006-2015	81

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย มีกรอบความร่วมมือด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ความร่วมมือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า กรอบความร่วมมือ IMT-GT ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างผู้นำของอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย โดยได้มีความเห็นชอบในความตกลงเมื่อปี พ.ศ. 2536 ที่ร่วมกันพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะไตรภาคีระหว่างภาคใต้ของไทย พื้นที่ทางตอนเหนือและตะวันตกของมาเลเซีย และพื้นที่บนเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย โดยมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ให้การช่วยเหลือทางวิชาการ สำหรับวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง IMT-GT เพื่อให้เกิดการค้าและการลงทุนที่นำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค (Sub-Region Economic Cooperation) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลกลดต้นทุนในการขนส่งระหว่างกัน ก่อให้เกิดการจ้างงานและแก้ปัญหาการกระจายรายได้โดยแสวงหาประโยชน์จากข้อได้เปรียบทางเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากความใกล้เคียงกันทางด้านสภาพภูมิศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และภาษา พื้นที่ของประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ที่อยู่ในโครงการ IMT-GT มีทั้งหมด 570,157 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่เกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย ได้แก่ แคว้นอาเจะห์ จังหวัดสุมาตราเหนือ สุมาตราตะวันตก สุมาตราใต้ บังลาเบลิตุง เรียว จัมบี ลัมปุง และเรียวไอร์แลนด์ พื้นที่ทางตอนเหนือและตะวันตกของมาเลเซีย ได้แก่ รัฐเคดาห์ เปรัก ปีนัง เปอร์ลิส เซลังงอร์ กลันตัน เมลากา และเนกรีเซมบิลัน และพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ของไทย ได้แก่ จังหวัดสงขลา ปัตตานี นราธิวาส ยะลา สตูล ตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช ภูเก็ต พังงา กระบี่ ระนอง ชุมพร และสุราษฎร์ธานี

แผนภาพที่ 1-1 แผนที่ IMT-GT

ที่มา: ธนาคารพัฒนาเอเชีย

สำหรับแนวทางในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย ให้มีการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นความร่วมมือด้านการผลิต การส่งเสริมการลงทุน และการถ่ายทอดเทคโนโลยี เสริมสร้างขีดความสามารถ

ในการแข่งขันในพื้นที่ IMT-GT ซึ่งได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 5 ด้าน โดยสาระสำคัญ มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการค้าและการลงทุนทั้ง Intra IMT-GT และ Inter IMT-GT โดยอำนวยความสะดวกการค้าข้ามแดนและการลงทุน ส่งเสริมด้านการค้าและการลงทุน และรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมภาคเกษตร อุตสาหกรรมเกษตรและการท่องเที่ยว ด้านการเกษตร ประกอบด้วยประมง ปศุสัตว์ ป่าไม้ และอุตสาหกรรมเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อบูรณาการพื้นที่ IMT-GT โดยการเชื่อมโยงการขนส่ง (ทางถนน ทางรถไฟ การขนส่งทางทะเล ท่าอากาศยาน) การสื่อสารโทรคมนาคม และพลังงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ให้ความสำคัญต่อประเด็นความร่วมมือที่เชื่อมโยงในความร่วมมือทุกด้าน ได้แก่ ทักษะและความเชี่ยวชาญ ส่งเสริมการเคลื่อนย้ายแรงงาน การจัดการสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ และ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างการจัดการด้านสถาบันและกลไกความร่วมมือในพื้นที่ IMT-GT รวมทั้งความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชน และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ)

นอกจากนี้ กรอบความร่วมมือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) ยังมีความสำคัญกับประเทศเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีการกล่าวถึงกรอบความร่วมมือ IMT-GT ในยุทธศาสตร์ที่ 10 การต่างประเทศ ประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาค ซึ่งใจความสำคัญกล่าวว่าในปัจจุบันการดำเนินนโยบายความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านใน อนุภูมิภาคเป็นการดำเนินนโยบายต่างประเทศส่วนที่สำคัญที่สุดของไทยมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก มีปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิดโดยเฉพาะกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) กลุ่มประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือ ACMECS หรือ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady -Chao Phraya- Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) และกลุ่มประเทศการพัฒนาเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) และในยุทธศาสตร์ที่ 10 มีเป้าหมายการพัฒนาให้ประเทศไทยมีบทบาทนำในภูมิภาคทั้งทางด้านโลจิสติกส์ การค้า การบริการและการลงทุน เป็นศูนย์กลางการกระจายความเจริญในภูมิภาคเอเชีย กลุ่มอาเซียน และอนุภูมิภาค เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนาแนวระเบียบเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค และในส่วนของขยายครอบคลุมภูมิภาคอาเซียน เอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ ระบบห่วงโซ่มูลค่าในอนุภูมิภาค และภูมิภาคอาเซียน มีความเชื่อมโยงกัน เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ไทยมีภาพลักษณ์ที่ดี เป็นที่เชื่อมั่นของนานาชาติในฐานะประเทศที่มาตรฐานดำเนินการต่างๆ เป็นไปตามมาตรฐานสากลและบรรทัดฐานระหว่างประเทศ ไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค โดยมีส่วนร่วมสำคัญในการกำหนดบรรทัดฐานระหว่างประเทศ และภาคเอกชนไทยมีเครือข่ายและองค์ความรู้ที่ส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน การขยายตลาด ทั้งตลาดเดิมและตลาด

ใหม่ (นุชจรี วงษ์สันต์ รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผนยุทธศาสตร์จังหวัด, ทิศทางและการพัฒนาประเทศตามนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12, 28 เมษายน 2559)

สำหรับยางพาราและปาล์มน้ำมัน นับว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของทั้งไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เนื่องจากพื้นที่ของทั้งสามประเทศมีความเหมาะสมในการเพาะปลูก สำหรับยางพารา ภูมิภาคเอเชีย นับว่าเป็นภูมิภาคที่มีปริมาณการผลิตยางธรรมชาติมากที่สุดในโลก คิดเป็นร้อยละ 93 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด ประเทศที่เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก คือ ไทย อินโดนีเซีย เวียดนาม และมาเลเซีย โดยพื้นที่ปลูกยางของไทย ในปี 2015 มีจำนวน 2,899.4 พันเฮกตาร์ หรือ 18,846,009 ไร่ สำหรับมาเลเซีย และอินโดนีเซีย มีพื้นที่ 1,078.6 และ 3,621.0 พันเฮกตาร์ ตามลำดับ และสำหรับปาล์มน้ำมัน (Oil Palm) เป็นพืชที่ต้องการอากาศชุ่มชื้น และมีฝนตกชุก ซึ่งจะทำให้ปาล์มน้ำมันเติบโตได้ดีและให้ผลผลิตสูง ดังนั้นจึงทำให้ปาล์มน้ำมันปลูกได้เพียง 43 ประเทศทั่วโลก และประเทศในอาเซียน พบว่าประเทศที่มีการปลูกปาล์มน้ำมันมากที่สุด ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย

ดังนั้น จากโอกาสที่มีภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT และศักยภาพของพืชเศรษฐกิจของสามประเทศ จึงควรทำการศึกษา และวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจร่วมกันจากพืชเศรษฐกิจที่มีศักยภาพดังกล่าว เพื่อให้ประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซียมีการร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมร่วมกัน ในอนาคต จากข้อได้เปรียบที่ทั้งสามประเทศมีส่วนร่วมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ความใกล้เคียงกันด้านสภาพภูมิศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และภาษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพของยางพาราและปาล์มน้ำมันของไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย
2. เพื่อศึกษาสถานะปัจจุบันของความร่วมมือระหว่างไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ภายใต้กรอบ IMT-GT
3. เพื่อหาแนวทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจจากพืชเศรษฐกิจที่มีศักยภาพระหว่างประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาพืชเศรษฐกิจ 2 ตัว ได้แก่ ยางพารา และปาล์มน้ำมัน
2. ศึกษาและวิเคราะห์เศรษฐกิจและโครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราและอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ จะใช้ทั้งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ จากการศึกษากรอบความร่วมมือ IMT-GT ศึกษาสถานะปัจจุบันของกรอบความร่วมมือ IMT-GT รวมถึงศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพ ด้านทรัพยากรและวัตถุดิบในพื้นที่ในอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมัน รวบรวมข้อมูลด้านการส่งออกและนำเข้าระหว่างไทยกับมาเลเซียและอินโดนีเซีย พร้อมทั้งสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยางพาราและอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. แนวทางการพัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมระหว่างไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ในอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมัน
2. แนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมยางพาราและอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทย จากวัตถุดิบสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม ร่วมกับอินโดนีเซียและมาเลเซีย

คำจำกัดความ

IMT-GT	หมายถึง โครงการพัฒนาเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle) เป็นการร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะไตรภาคีระหว่างภาคใต้ของไทย ภาคเหนือของมาเลเซีย และพื้นที่บนเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย
ACMECS	หมายถึง ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) เป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาคระหว่างกัมพูชา ลาว เมียนมา ไทย และเวียดนาม ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากความแข็งแกร่งและความหลากหลายของทั้งห้าประเทศสมาชิกเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างสมดุล
GMS	หมายถึง ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ คือ ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยูนนาน) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 โดยมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB: Asian Development Bank) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลัก จุดประสงค์ของการจัดตั้ง GMS คือ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม การเกษตร และบริการ สนับสนุนการจ้างงานและยกระดับความ

เป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น ส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือทางเทคโนโลยีและการศึกษาระหว่างกัน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถ รวมทั้งโอกาสทางเศรษฐกิจในเวทีการค้าโลก

บทที่ 2

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง เป็นการตรวจสอบเอกสาร (Literature Reviews) เกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิด สำหรับการศึกษาค้นคว้าด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมระหว่างไทยมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ภายใต้กรอบความร่วมมือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินงานในบทนี้เป็น 3 ส่วน คือ ตรวจสอบเอกสารทฤษฎีและแนวคิด ตรวจสอบเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบความคิดของการวิจัย

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายการค้าระหว่างประเทศ

นโยบายการค้าระหว่างประเทศ เป็นการศึกษาถึงการกีดกันทางการค้าและมาตรการต่างๆ ได้แก่ มาตรการภาษีศุลกากร (Tariff Trade Barrier) มาตรการที่ไม่มีภาษี (Non-Tariff Trade Barrier) และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (Economic Integration)

1.1 มาตรการภาษีศุลกากร (Tariff Trade Barrier)

มาตรการภาษีศุลกากร คือ การเก็บภาษีจากสินค้าที่เคลื่อนย้ายผ่านเขตแดนประเทศ โดยภาษีศุลกากรมีทั้งภาษีนำเข้า คือ ภาษีที่เก็บจากสินค้าเข้า และภาษีส่งออก คือ ภาษีที่เก็บจากสินค้าออก เพื่อเป็นการควบคุมดุลการค้า และคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการแข่งขันของต่างประเทศ รวมถึงเป็นการหารายได้เข้าประเทศ ซึ่งภาษีศุลกากรสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1.1.1 อัตราภาษีอากรเรียกเก็บตามราคา (Ad Valorem Tariffs) คือ คิดอัตราร้อยละของมูลค่าสินค้านำเข้าหรือส่งออก

1.1.2 อัตราภาษีอากรเรียกเก็บแบบเฉพาะเจาะจง (Specific Tariffs) คือ ภาษีที่จัดเก็บต่อสินค้า 1 หน่วย โดยไม่คำนึงถึงราคาสินค้า

1.2 มาตรการที่มีใช้ภายใน (Non-Tariff Trade Barrier)

มาตรการที่มีใช้ภายใน เป็นเครื่องมือกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศรูปแบบหนึ่ง ซึ่งสามารถจำแนกประเภทของมาตรการตามการจำแนกของ UNCTAD¹ ได้ดังนี้

1.2.1 มาตรการควบคุมราคา ได้แก่ มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน และการกำหนดราคานำเข้าขั้นต่ำ เป็นต้น

1.2.2 มาตรการควบคุมทางการเงิน ได้แก่ การใช้อัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตรา การกำหนดเงื่อนไขการจ่ายเงินล่วงหน้า เป็นต้น

1.2.3 มาตรการการออกใบอนุญาตอัตโนมัติ

1.2.4 มาตรการควบคุมปริมาณ ได้แก่ การจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ การกำหนดโควตาหรือจำกัดปริมาณการนำเข้า เป็นต้น

1.2.5 มาตรการกีดขวางโดยรัฐ ได้แก่ การจำกัดช่องทางการนำเข้า เป็นต้น

1.2.6 มาตรการทางเทคนิค ได้แก่ การกำกับดูแลด้านสุขอนามัยและอนามัยพืช ข้อกำหนดทางเทคนิค การติดฉลาก การบรรจุหีบห่อ เป็นต้น

1.2.7 มาตรการอื่นๆ ได้แก่ มาตรการการแข่งขันทางการค้า มาตรการการอุดหนุน และการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เป็นต้น

1.3 การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (Economic Integration)

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ หมายถึง ประเทศตั้งแต่สองประเทศขึ้นไป มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการลดหรือยกเลิกข้อจำกัดทางการค้าและอุปสรรคทางการค้าระหว่างกันทั้งด้านภาษีและไม่ใช่ภาษี สดุดการ เพื่อขยายการค้าเสรีในกลุ่มให้กว้างขึ้น เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และประสานประโยชน์ สร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก โดยการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจดังกล่าว สามารถจำแนกลักษณะของความร่วมมือ ได้ดังนี้

1.3.1 เขตการค้าเสรี (Free Trade Area) เป็นการรวมกลุ่มเพื่อพยายามลดภาษีนำเข้าสินค้า ระหว่างประเทศสมาชิก รวมถึงการตกลงจะยกเลิกมาตรการต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน รวมถึงมาตรการที่มีใช้ภายใน (Non-Tariff Measures) และการเปิดตลาดการค้าบริการการลงทุนและความ

¹ UNCTAD คือ การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา หรือ อังก์ถัด (United Nations Conference on Trade and Development: UNCTAD) เป็นองค์กรภายใต้องค์การสหประชาชาติ จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1964 (พ.ศ. 2507) มีทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานขององค์การสหประชาชาติเพื่อสร้างความเจริญในด้านการค้าและการพัฒนา สนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในสาขาการลงทุน การเงิน เทคโนโลยี การพัฒนาองค์กรธุรกิจ และการพัฒนาที่ยั่งยืน

ร่วมมือต่างๆ แต่ยังมีอิสระในการตั้งอัตราภาษีและมาตรการจำกัดทางการค้ากับประเทศนอกกลุ่ม เขตการค้าเสรี มีที่มาจากแนวคิดจากทฤษฎีการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (The Theory of Comparative Advantage) ของนักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) โดยทฤษฎีดังกล่าวเป็นทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยคลาสสิก (Classic Theory) ทฤษฎีการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบนี้มีมุมมองว่า ประเทศแต่ละประเทศควรเลือกที่จะผลิตและส่งออกสินค้าที่ตนเองได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบมากที่สุด ซึ่งการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบนี้ก็คือ การที่ผลิตสินค้านั้นๆ ออกมาโดยใช้ต้นทุนการผลิตที่ต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ แล้ว หลังจากนั้นทุกประเทศก็นำสินค้าที่ตนเองผลิตแล้วได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมาและเปลี่ยนกัน เป็นการค้าระหว่างประเทศ แล้วทุกประเทศก็จะได้รับประโยชน์สูงสุดจากการแลกเปลี่ยนนั้น แต่ทั้งนี้ประโยชน์สูงสุดก็จะไม่อาจเกิดขึ้นได้ถ้ายังมีการเรียกเก็บภาษีนำเข้าสินค้า หรือการตั้งกำแพงภาษีระหว่างกัน เพราะจะทำให้แต่ละประเทศกำหนดอัตราภาษีกับชนิดสินค้าของตน ซึ่งจะเป็นการบิดเบือนราคาแท้จริงของสินค้า เขตการค้าเสรี ไม่สนับสนุนให้มีการเก็บภาษีศุลกากรในอัตราที่สูง ไม่มีการเก็บภาษีคุ้มกัน (Protective Duty) เพื่อคุ้มครองช่วยเหลืออุตสาหกรรมในประเทศ ไม่ให้สิทธิพิเศษหรือกีดกันสินค้าของประเทศใดประเทศหนึ่ง เก็บภาษีอัตราเดียวกันในชนิดประเภทสินค้านั้น ไม่มีการควบคุมการนำเข้าหรือการส่งออกที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ ยกเว้นการควบคุมสินค้าบางประเภทที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในประเทศ ขัดต่อศีลธรรมจรรยาหรือความมั่นคงของรัฐ ทั้งนี้หลักการพื้นฐานของการรวมกลุ่มก็คือเพื่อลดภาษีศุลกากรระหว่างกันภายในกลุ่มประเทศที่ทำข้อตกลงให้เหลือน้อยที่สุด และใช้อัตราภาษีปกติที่สูงกว่ากับประเทศนอกกลุ่ม

1.3.2 สหภาพศุลกากร (Customs Union) เป็นการเปิดเสรีการค้า นอกจากจะจัดการกีดกันทางการค้าออกไปแล้ว ยังมีตกลงเกี่ยวกับภาษีศุลกากร กำหนดอัตราภาษีในอัตราเดียวกันสำหรับประเทศสมาชิกนอกกลุ่มร่วมกัน (Common External Tariff) ไม่มีกำแพงภาษีระหว่างประเทศสมาชิกกลุ่มเศรษฐกิจสหภาพศุลกากร เช่น คณะมนตรีความร่วมมืออ่าวอาหรับ (Gulf Cooperation Council-GCC) สหภาพศุลกากรของแอฟริกาใต้ (Southern African Customs Union-SACU)

1.3.3 ตลาดร่วม (Common Market) เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจตั้งแต่สองประเทศขึ้นไปที่เหมือนกับสหภาพศุลกากร แต่มีนโยบายให้สามารถเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต คือ แรงงาน ทุน วัตถุดิบ และเทคโนโลยี ระหว่างประเทศสมาชิกได้อย่างเสรี มีนโยบายต่อประเทศนอกกลุ่มในทางเดียวกัน และมีการปรับปรุงกฎหมายให้มีลักษณะเหมือนกัน ได้แก่ ตลาดร่วมอเมริกาใต้ตอนล่าง (Southern Common Market หรือ MERCOSUR) กลุ่มประชาคมและตลาดร่วมแคริบเบียน (Caribbean Community and Common Market-CCCM) ตลาดร่วมอเมริกากลาง (Central American Common Market-CACM) และกลุ่มแอนเดียน (Andean Group)

1.3.4 สหภาพเศรษฐกิจ (Economic Union) เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจโดยสมบูรณ์ โดยมีการประสานความร่วมมือในเรื่องนโยบายทางเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง

1.3.5 สหภาพเหนือชาติ (Supranational Union) เป็นการรวมกลุ่มในทุกๆ ด้าน (การทหาร การเงิน ฯลฯ) ของประเทศสมาชิกภายใต้รัฐบาลร่วม

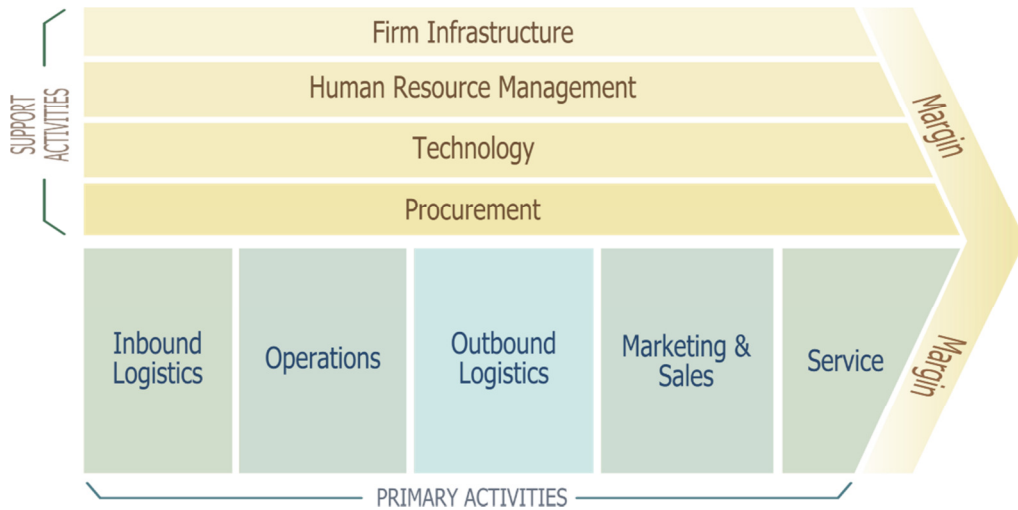
2. แนวคิดการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)

แนวคิดการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) เป็นแนวคิดของ Porter เป็นการใช้อุปกรณ์ ข้อมูลข่าวสาร คน เทคโนโลยี และทรัพยากรมาประยุกต์เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการจากผู้จัดหาวัตถุดิบไปสู่ลูกค้าซึ่งเป็นผู้บริโภคคนสุดท้าย โดยกิจกรรมของห่วงโซ่จะแปรสภาพทรัพยากร แปรรูปวัตถุดิบและวัสดุอื่นๆ ให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปแล้วส่งไปจนถึงผู้บริโภค (Final Customer) เสมือนเป็นโครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมใดก็ตามที่มีกิจกรรมการผลิตตั้งต้นน้ำ คือ วัตถุดิบ กิจกรรมการผลิตกลางน้ำ คือ การแปรรูปเบื้องต้น และกิจกรรมการผลิตปลายน้ำ คือ การผลิตให้ได้เป็นผลิตภัณฑ์หรือสินค้าสำเร็จรูป สำหรับการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า คือ การอธิบายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับองค์กรหรือหน่วยงานด้วย แล้วนำกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าวนั้นมาวิเคราะห์จุดแข็งขององค์กร ซึ่งความสามารถในการดำเนินกิจกรรมและการจัดการความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมเป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขันขององค์กร และแนวคิดนี้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ กิจกรรมหลัก (Primary Activities) และกิจกรรมสนับสนุน (Support Activities)

2.1 กิจกรรมหลัก (Primary Activities) ประกอบด้วย กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการได้รับการขนส่ง การจัดเก็บและการแจกจ่ายวัตถุดิบ การจัดการสินค้าคงเหลือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนหรือแปรรูปวัตถุดิบให้ออกมาเป็นสินค้า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บ รวบรวม จัดจำหน่ายสินค้า และบริการไปยัง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการชักจูงให้ลูกค้าซื้อสินค้าและบริการ เช่น การโฆษณา ช่องทางการจัดจำหน่าย และกิจกรรมที่ครอบคลุมถึงการให้บริการเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้านำ รวมถึงการบริการหลังการขาย การแนะนำการใช้

2.2 กิจกรรมสนับสนุน (Support Activities) เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้กิจกรรมหลักสามารถดำเนินไปได้ ประกอบด้วย กิจกรรมในการจัดซื้อ-จัดหา เพื่อมาใช้ในกิจกรรมหลัก การเจรจาต่อรองกับ Supplier กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีที่ช่วยในการเพิ่มคุณค่าให้สินค้าและบริการหรือกระบวนการผลิต และรวมถึงการวิจัยและพัฒนาด้วย (R&D) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรบุคคล โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร และการจัดการข้อมูลข่าวสาร

แผนภาพที่ 2-1 กรอบแนวคิดโซ่คุณค่าของ Porter

ที่มา: Porter (1985)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะนำมาประยุกต์ใช้ โดยจะพิจารณาจากห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำของอุตสาหกรรมยางพารา และอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน ซึ่งรายละเอียดโครงสร้างการผลิตและห่วงโซ่อุปทาน มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานต้นน้ำ (Upstream Industry) ประกอบด้วยการศึกษาโครงสร้างการผลิต ปัจจัยการผลิตที่ใช้ในผลิตอุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อป้อนสู่ห่วงโซ่อุปทาน กลางน้ำ และปลายน้ำ
2. การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานกลางน้ำ (Midstream Industry) ประกอบด้วยการศึกษาโครงสร้างการผลิต การใช้วัตถุดิบ และการแปรรูปเบื้องต้น
3. การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานปลายน้ำ (Downstream Industry) ประกอบด้วยการศึกษาอุตสาหกรรมการผลิตขั้นสุดท้าย และผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมัน

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างอุตสาหกรรม ห่วงโซ่อุปทาน และการเชื่อมโยงการผลิต

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างอุตสาหกรรม ห่วงโซ่อุปทาน และการเชื่อมโยงการผลิต เพื่อให้ทราบถึงวิธีการศึกษา การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, โครงการศึกษา กลยุทธ์การสร้างเสริมความเชื่อมโยงด้านเครือข่ายการผลิตระหว่างไทยกับอินเดีย เพื่อรองรับการเชื่อมโยงในภูมิภาค (2558) วัตถุประสงค์หลักของโครงการ คือการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบและสร้างเสริมความเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการผลิต และห่วงโซ่อุปทานที่เกี่ยวข้องระหว่างไทยกับอินเดียในกลุ่มอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์เป้าหมาย จัดทำกลยุทธ์ ข้อเสนอแนะนโยบาย แผนงาน โครงการ การสร้างเสริมความเชื่อมโยงด้านเครือข่ายการผลิตระหว่างไทย

กับอินเดียใน 4 เมืองเศรษฐกิจหลัก และจัดทำฐานข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของอินเดียและ 4 เมืองเศรษฐกิจหลัก เพื่อประกอบการกำหนดนโยบายของภาครัฐและการตัดสินใจลงทุนของภาคเอกชน ผลการศึกษา พบว่า 4 เมืองเศรษฐกิจหลักของอินเดียที่ทำการศึกษา ได้แก่ เดลี มุมไบ เซนไน และกัลกัตตา อุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีโอกาสในการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตระหว่างไทยกับอินเดียและ 4 เมืองเศรษฐกิจหลักของอินเดีย ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมยางพารา

สำหรับในส่วนของการศึกษาการสร้างเชื่อมโยงด้านเครือข่ายการผลิตระหว่างไทยกับอินเดียใน 4 เมืองเศรษฐกิจหลัก พบว่า ได้ใช้แนวคิดการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานในการศึกษา 2 แนวคิด ได้แก่ 1) แนวคิดโซ่อุปทานหรือห่วงโซ่อุปทานหรือเครือข่ายโลจิสติกส์ และ 2) แนวคิดโซ่คุณค่าระดับโลก (Global Value Chain) ของ Kaplinsky Morris มาประยุกต์ใช้กับการวิเคราะห์อุตสาหกรรม เพื่อให้เห็นถึงโครงสร้างการผลิตการพึ่งพาวัตถุดิบและการกระจายสินค้าของอุตสาหกรรม โดยพิจารณาจากห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำจนถึงปลายน้ำของอุตสาหกรรมเป้าหมายของทั้งไทยและอินเดีย เพื่อให้เห็นการเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมของทั้งสองประเทศ ซึ่งรายละเอียดห่วงโซ่อุปทาน ประกอบไปด้วย

1. การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานต้นน้ำ (Upstream Industry) ประกอบด้วยการศึกษาโครงสร้างการผลิตปัจจัยการผลิตที่ใช้ในผลิตอุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อป้อนสู่ห่วงโซ่อุปทานกลางน้ำและปลายน้ำ
2. การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานกลางน้ำ (Midstream Industry) ประกอบด้วยการศึกษาโครงสร้างการผลิตช่องทางการจำหน่ายสินค้าการจ้างงานและการใช้วัตถุดิบ
3. การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานปลายน้ำ (Downstream Industry) ประกอบด้วยการศึกษาอุตสาหกรรมการผลิตขั้นสุดท้าย และผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมเป้าหมาย

ผลการศึกษา พบว่า อุตสาหกรรมกลางน้ำของอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ของไทย (อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์) สามารถเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมปลายน้ำ (อุตสาหกรรมยานยนต์) ของอินเดียได้ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการเชื่อมโยงดังกล่าว ได้แก่ มูลค่าการค้าชิ้นส่วนยานยนต์ระหว่างไทยกับอินเดีย ความต้องการชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศอินเดีย อินเดียมีตลาดขนาดใหญ่ จำนวนประชากรที่ต้องการใช้รถมีมาก โดยเฉพาะรถจักรยานยนต์ รัฐบาลอินเดียส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมยานยนต์ ความพร้อมด้านเส้นทางโลจิสติกส์ทางทะเลที่สามารถเชื่อมโยงกันได้สะดวก การพึ่งพิงการนำเข้าวัตถุดิบไทยที่ปรากฏในรูปแบบทางการค้า และจุดแข็งของอุตสาหกรรมยานยนต์ของไทยที่มีความพร้อมในด้านต่างๆ เป็นอย่างมาก ทั้งเทคโนโลยีการผลิต ทักษะฝีมือแรงงาน และผู้ประกอบการไทยมีการรวมกลุ่มอุตสาหกรรมที่เข้มแข็ง เมืองของอินเดียที่มีโอกาสในการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตกับไทยมากที่สุด คือ เซนไน และมุมไบ เมื่อพิจารณาการเชื่อมโยงในหลายๆ ปัจจัย เนื่องจากเมืองทั้งสองมีศักยภาพในการผลิตยานยนต์มากที่สุดในอินเดีย และมีท่าเรือขนส่งสินค้าหลักๆ ที่สำคัญ สำหรับ กัลกัตตา และเดลี เป็นเมืองที่มีศักยภาพการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตกับไทยรองจากเซนไน และมุมไบ แม้ว่าจะมีฐานการ

ผลิตยานยนต์ในทั้งสองเมืองมากเช่นกัน แต่ความสะดวกในการขนส่งสินค้าจากกัลกัตตา และเดลีมายังประเทศไทยมีความสะดวกน้อย ทำเรือและระยะทางการขนส่งไม่เอื้ออำนวยเท่าที่ควร

อุตสาหกรรมกลางน้ำและอุตสาหกรรมปลายน้ำของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของไทย สามารถเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมปลายน้ำของอินเดียได้ โดยอุตสาหกรรมกลางน้ำคือ คอมเพรสเซอร์ ซึ่งจะขึ้นชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์สำหรับอุตสาหกรรมปลายน้ำของอินเดียต่อไป ซึ่งคอมเพรสเซอร์ที่ไทยมีศักยภาพในการเชื่อมโยง คือ คอมเพรสเซอร์ของเครื่องปรับอากาศและตู้เย็น สำหรับอุตสาหกรรมปลายน้ำ คือ เครื่องปรับอากาศ เป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตในด้านตลาดสินค้า เนื่องจากความต้องการเครื่องปรับอากาศในตลาดอินเดียมีสูง และมีอัตราการขยายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตระหว่างไทยกับอินเดียในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับอินเดียสูงในคอมเพรสเซอร์และเครื่องปรับอากาศ ความต้องการในประเทศอินเดียมี รวมถึงมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของไทย (มอก.) ได้มาตรฐานสามารถผ่านเข้าสู่ตลาดอินเดียได้ รวมถึงอัตราภาษีเครื่องปรับอากาศและคอมเพรสเซอร์เป็นศูนย์ ที่ไทยได้รับจากความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย และจุดแข็งด้านความพร้อมของไทยในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ประกอบการไทยมีการรวมกลุ่มอุตสาหกรรมที่เข้มแข็ง ความพร้อมด้านเส้นทางโลจิสติกส์ทางทะเลที่สามารถเชื่อมโยงกันได้สะดวก และโอกาสของไทยที่ได้รับจากรัฐบาลอินเดียในส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับเมืองที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตกับไทยมากที่สุด คือ เซนไน เนื่องจากเซนไนเป็นเมืองเศรษฐกิจและมีประชากรที่มีรายได้สูงอาศัยอยู่จำนวนมาก และเป็นเมืองท่าที่สำคัญของอินเดียที่สามารถเชื่อมโยงเส้นทางขนส่งกับไทยได้สะดวกและดีที่สุดในที่สุด

อุตสาหกรรมกลางน้ำและอุตสาหกรรมปลายน้ำของอุตสาหกรรมยางพาราของไทย สามารถเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมปลายน้ำของอินเดียได้ โดยอุตสาหกรรมกลางน้ำคือ ยางธรรมชาติ ซึ่งประกอบไปด้วย ยางแผ่นรมควัน และยางแท่ง ซึ่งยางธรรมชาติทั้งสองประเภทนี้จะนำไปเป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจาก ยางธรรมชาติทั้งหมดของอินเดียจะถูกใช้ไปในอุตสาหกรรมการผลิตล้อยาง (ทั้งล้อรถจักรยานยนต์ และล้อรถยนต์) และปัจจุบันยางธรรมชาติที่อินเดียผลิตได้ ไม่เพียงพอต่อการใช้ภายในประเทศ อีกทั้ง อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องที่ต้องใช้ยางธรรมชาติในการเป็นวัตถุดิบในการผลิตมีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีความต้องการใช้ยางธรรมชาติเป็นวัตถุดิบในการผลิตมากขึ้น สำหรับอุตสาหกรรมปลายน้ำของไทยที่สามารถเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมปลายน้ำของอินเดียได้ คือ ล้อยางรถยนต์ เนื่องจากอุตสาหกรรมยานยนต์อินเดียเติบโต ยางธรรมชาติไม่เพียงพอต่อการใช้ภายในประเทศ จึงส่งผลให้มีการส่งออกล้อยางของไทยไปยังอินเดียมูลค่าสูง โดยเฉพาะล้อยางรถยนต์ รองลงมา คือ ล้อยางรถบัสและรถแทรกเตอร์ ล้อยางเครื่องบิน และล้อยางรถจักรยานยนต์ เมืองที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตอุตสาหกรรมยางพาราไทย-อินเดีย คือ เซนไน และมุมไบ ซึ่งดังที่กล่าวมาสามารถสรุปปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตระหว่างไทยกับอินเดียในอุตสาหกรรมยางพารา ได้

ดังนั้น มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับอินเดียสูงในทางธรรมชาติ และล้อยางยานพาหนะ ความต้องการยางธรรมชาติในประเทศอินเดียมีมาก ผลผลิตยางธรรมชาติของไทยมีปริมาณมาก และมีคุณภาพดีกว่าอินเดีย ผู้ประกอบการไทยมีการรวมกลุ่มอุตสาหกรรมที่เข้มแข็ง และความพร้อมด้านเส้นทางโลจิสติกส์ทางทะเลที่สามารถเชื่อมโยงกันได้สะดวก

งานวิจัยที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมัน

1. อุตสาหกรรมยางพารา

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมัน เพื่อให้ทราบถึงวิธีการศึกษา การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ยางพารา ผู้วิจัยได้ตรวจเอกสารงานวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ยางและไม้ยางพาราภายใต้เครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและหน่วยงานวิจัย (2557) วัตถุประสงค์หลักของโครงการ คือ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการวิจัย หรือการวิจัยที่เป็นระบบระหว่างผู้ประกอบการ หน่วยงานวิจัย หน่วยงานให้บริการเทคนิค (วิเคราะห์/ทดสอบ ฯลฯ) และสถาบันการศึกษา เพื่อสร้างสรรค์งานวิจัยที่เป็นประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ สนับสนุนการดำเนินการของเครือข่ายพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและไม้ยางพาราที่จัดตั้งขึ้นระหว่างผู้ประกอบการ หน่วยงานวิจัย หน่วยงานให้บริการเทคนิค (วิเคราะห์/ทดสอบ ฯลฯ) และสถาบันการศึกษา ให้สามารถดำเนินการได้ตามพันธกิจที่กำหนด และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิต ปรับปรุงผลิตภัณฑ์หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยการศึกษาแผนการดำเนินงานดังนี้ 1) การพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและไม้ยางพารา 2) การวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิต ปรับปรุงผลิตภัณฑ์หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เป็นประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจุบันเครือข่ายความร่วมมือในการวิจัย มีสมาชิก 173 ราย การสำรวจความต้องการด้านการวิจัยและพัฒนาของผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่ประสงค์จะเปิดเผยหัวข้อวิจัยหรือ โจทย์วิจัย โดยต้องการจะทำงานวิจัยและพัฒนาเองเป็นการภายในมากกว่า แต่จะต้องการการสนับสนุนด้านที่ปรึกษาในการดำเนินการวิจัยและพัฒนา ดังนั้นการดำเนินการเพื่อ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาที่ตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรมยางจึงจำเป็นที่จะต้องหากกลไกการสนับสนุนที่เหมาะสมต่อไป โดยหน่วยงาน สนับสนุนด้านการวิจัยของรัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) หรือสำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย (สกว.) สำหรับการสำรวจความพร้อมในการทำวิจัยและพัฒนาของภาคอุตสาหกรรม พบว่า บุคลากรด้านเทคนิค ส่วนใหญ่จบการศึกษาเพียงระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า ดังนั้นความพร้อมในการทำวิจัยและพัฒนาในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางจึงไม่สูงนัก เพราะบุคลากรด้านการวิจัยที่ควรมีคุณวุฒิปริญญาโทหรือสูงกว่า

สำหรับการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาง จากการศึกษาในโครงการนี้ ได้เลือกทำการวิจัยและพัฒนายางล้อต้นขาว โดยการปรับปรุงคุณภาพของยางล้อต้นไร่ร้อยเป็อน ด้วยการพัฒนายางคอมพาวด์ 2 สูตร ได้แก่ ยางชั้นดอกยางสีขาว และยางชั้นกลางสีขาว โดยยางคอมพาวด์ที่ได้มีสมบัติเชิงกลและเชิงพลวัตดีขึ้นกว่ายางคอมพาวด์แบบเดิม ดอกยางที่มีความต้านทานการสึกหรอเพิ่มขึ้นร้อยละ 28 และมีพฤติกรรมการเกิดความร้อนสะสมต่ำลง เมื่อนำความรู้ดังกล่าวมาพัฒนาสร้างต้นแบบยางล้อต้นไร่ร้อยเป็อน ร่วมกับ บริษัท วี.เอส.อุตสาหกรรมยาง จำกัด ผลการดำเนินงาน พบว่า ผู้ประกอบการจะสามารถเพิ่มรายได้จากการผลิตและจำหน่ายยางล้อต้นไร่ร้อยเป็อนดังกล่าวประมาณเดือนละ 2 ล้านบาท หรือปีละ 24 ล้านบาท

2. อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมัน เพื่อให้ทราบถึงวิธีการศึกษา การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจเอกสารงานวิจัยของ ดร.กฤษ เอี่ยมฐานนท์, สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, การศึกษาศักยภาพสินค้าเกษตรเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC.) กรณีศึกษาสินค้าปาล์มน้ำมัน (2558) วัตถุประสงค์หลักของการศึกษา คือ ศึกษาโครงสร้างอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มของไทย ศักยภาพอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มของไทยในตลาดอาเซียน และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมปาล์มไทยในอาเซียน ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 3 ประการ คือ การเพิ่มผลผลิตต่อไร่ การเพิ่มอัตราการให้น้ำมัน และการวิจัยและพัฒนา สำหรับการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ พัฒนาพันธุ์และการควบคุมแปลงเพาะกล้า ฟื้นฟูส่วนเก่า (Replant) ถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ การใช้ปุ๋ย นำมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับปาล์มน้ำมันมาบังคับใช้และกำกับดูแล การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพ สำหรับการเพิ่มอัตราการให้น้ำมัน แนวทางปฏิบัติ คือ ต้องมีการบริหารจัดการสวนที่ดีการตัดปาล์มสูง ควบคุมคุณภาพการรับซื้อ มาตรฐานลานเท การจัดการโครงสร้างพื้นฐานและระบบ โลจิสติกส์ของสหกรณ์ นอกจากนี้ จากการศึกษาได้มีการวิเคราะห์ผลประโยชน์ส่วนเพิ่มสุทธิที่จะได้รับจากอัตราน้ำมันที่เพิ่มขึ้น พบว่า อัตราน้ำมันที่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 18 จะทำให้รายได้เกษตรกร เพิ่มขึ้น 3,669 ล้านบาท มูลค่าผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบเพิ่มขึ้น 3,872 ล้านบาท ต้นทุนค่าสกัดน้ำมันลดลง 198 ล้านบาท ดังนั้นผลประโยชน์รวมที่เพิ่มขึ้น เท่ากับ 7,738 ล้านบาท ถ้าอัตราน้ำมันที่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19 และร้อยละ 20 จะทำให้ผลประโยชน์รวมเพิ่มขึ้น 15,476 ล้านบาท และ 23,214 ล้านบาท ตามลำดับ และสำหรับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมปาล์มไทย คือ การรักษาเสถียรภาพราคา และการเพิ่มช่องทางการใช้ การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยการซื้อขายน้ำมันปาล์มต้องเป็นไปตาม OER. และระดับคุณภาพ ปล่อยให้ราคาเป็นไปตามกลไกตลาด และควรบริหารจัดการ ข้อมูลที่แม่นยำและทันต่อสถานการณ์ มีมาตรฐานกับการบังคับใช้ พรบ.

กรอบความคิดของการวิจัย

1. กรอบความร่วมมือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT)

2. การวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรม

การวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมและการเชื่อมโยงอุตสาหกรรม ใช้แนวคิดการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สินค้าอุตสาหกรรมเป้าหมาย ภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT ซึ่งพิจารณาจากห่วงโซ่อุปทานต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ มีแนวคิดดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานต้นน้ำ (Upstream Industry) ประกอบด้วยการศึกษาโครงสร้างการผลิต ปัจจัยการผลิตที่ใช้ในการผลิตอุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อป้อนสู่ห่วงโซ่อุปทาน กลางน้ำ และปลายน้ำ

2.2 การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานกลางน้ำ (Midstream Industry) ประกอบด้วยการศึกษาโครงสร้างการผลิต ช่องทางการจำหน่ายสินค้า การจ้างงาน และการใช้วัตถุดิบ

2.3 การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานปลายน้ำ (Downstream Industry) ประกอบด้วยการศึกษาอุตสาหกรรมการผลิตขั้นสุดท้าย

บทที่ 3

ศึกษาและวิเคราะห์กรอบความร่วมมือ IMT-GT นโยบายและ ภาพรวมอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

เนื้อหาในบทนี้เป็นการนำเสนอ การศึกษาและวิเคราะห์กรอบความร่วมมือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) ภาพรวมอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย และนโยบายเศรษฐกิจของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมและสถานะล่าสุดของกรอบความร่วมมือ IMT-GT รวมถึงนโยบายและภาพรวมอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เพื่อนำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจจากอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีศักยภาพระหว่างประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

กรอบความร่วมมือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT)

กรอบความร่วมมือ IMT-GT (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) นั้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการค้า การลงทุน และส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลก สามารถลดต้นทุนในการขนส่ง และเกิดการจ้างงานลดปัญหาการกระจายรายได้ โดยใช้ประโยชน์จากข้อได้เปรียบทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ความใกล้ชิดทางด้านภูมิศาสตร์ ด้านศาสนา ด้านวัฒนธรรมประเพณี และภาษา พื้นที่ของกรอบความร่วมมือ IMT-GT มีทั้งหมด 570,157 ตารางกิโลเมตร ซึ่งครอบคลุมเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย ได้แก่ แคว้นอาเจะห์ จังหวัดสุมาตราเหนือ สุมาตราตะวันตก สุมาตราใต้ บังลาเบลิตุง เรียว จัมบี ลัมปุง และเรียวไอร์แลนด์ ตอนเหนือและตะวันตกของมาเลเซีย ได้แก่ รัฐเคดาห์ เปรัก ปีนัง เพอร์ลิส

เซลังงอร์ กลันตัน เมลากา และเนกรีเซมบิลัน และ 14 จังหวัดภาคใต้ของไทย ได้แก่ จังหวัดสงขลา ปัตตานี นราธิวาส ยะลา สตูล ตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช ภูเก็ต พังงา กระบี่ ระนอง ชุมพร และ สุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 3-1 พื้นที่ทั้งหมดของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ภายใต้โครงการ IMT-GT

ประเทศ	จังหวัดในพื้นที่
ไทย	จังหวัดกระบี่ จังหวัดชุมพร จังหวัดตรัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดพังงา จังหวัดพัทลุง จังหวัดภูเก็ต จังหวัดยะลา จังหวัดระนอง จังหวัดสงขลา จังหวัด สตูล จังหวัดสุราษฎร์ธานี
มาเลเซีย	รัฐกลันตัน รัฐเคดาห์ รัฐเนกรีเวมบอตัน รัฐปีนัง รัฐปะ รัฐปะลิส รัฐมะละกา รัฐสลังงอร์
อินโดนีเซีย	จังหวัดเกาะรีเวิว จังหวัดจัมบี จังหวัดบังกา-เบลิตุง จังหวัดเบงกูลู จังหวัดลัมปุง จังหวัดเรียว จังหวัดสุมาตราเหนือ จังหวัดสุมาตราใต้ จังหวัดสุมาตราตะวันตก จังหวัดอาแจะห์

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภาพที่ 3-1 แผนที่ประเทศมาเลเซีย

ที่มา: วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี ประเทศมาเลเซีย

สำหรับกรอบความร่วมมือ IMT-GT มีระเบียบเศรษฐกิจที่สำคัญ 5 ระเบียบเศรษฐกิจ¹ ได้แก่ ระเบียบเศรษฐกิจ เชื่อมโยงสงขลา-ปีนัง-เมดาน ส่วนขยาย นครศรีธรรมราช-พัทลุง-สงขลา-ยะลา-ปัตตานี-ปีนัง-เมดาน ระเบียบเศรษฐกิจช่องแคบมะละกา ชายฝั่งตะวันตกของคาบสมุทรลายุ ตั้งแต่ตรัง-สตูล-เปอร์ลิส-พอร์ตกัลง-ไปจนถึงมะละกา ระเบียบเศรษฐกิจบันดาอาจะห์-เมดาน-ปากันบา-รู-ปาเล็มบัง บนเกาะสุมาตราของอินโดนีเซียจากเหนือจรดใต้ ระเบียบเศรษฐกิจมะละกา-คูไม เชื่อมโยงฝั่งช่องแคบมะละกาของรัฐมะละกา ประเทศมาเลเซีย และจังหวัดจัมบี ของอินโดนีเซีย และระเบียบเศรษฐกิจระนอง-ภูเก็ต-อาจะห์

¹ สำนักงานฝ่ายเลขานุการกรอบการประชุมนระดับมุขมนตรีและผู้ว่าราชการจังหวัด ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก: <http://www.cmgfthailand.psu.ac.th>, 2560

แผนภาพที่ 3-2 ระเบียบเศรษฐกิจของ IMT-GT

ที่มา: สำนักงานฝ่ายเลขานุการกรอบการประชุมนระดับมุขมนตรีและผู้ว่าราชการจังหวัด ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก: <http://www.cmgtfthailand.psu.ac.th>, 2560

สำหรับเป้าหมายหลักของกรอบความร่วมมือ IMT-GT คือ การเพิ่มปริมาณการค้าและการลงทุนในพื้นที่ รวมถึงเพิ่มปริมาณการส่งออกจากพื้นที่ไปยังตลาดทั่วโลก ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของประชากรในพื้นที่ให้ดีขึ้น โดยในทางปฏิบัติภาคเอกชนจะเป็นกลไกในการพัฒนา และภาครัฐเป็นฝ่ายสนับสนุนการดำเนินงาน สำหรับประเทศไทยการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกกรอบความร่วมมือ IMT-GT นั้น มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพิ่มการค้าการลงทุน เกิดการจ้างงานในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น อีกทั้งแรงงานสามารถทำงานในมาเลเซียได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย สูดทำรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จะดียิ่งขึ้น ซึ่งแผนที่นำทางของ IMT-GT ฉบับแรก เกิดขึ้นระหว่างปี 2550-2554 มีกลไกการดำเนินงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีการประชุมไตรภาคีระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสและระดับรัฐมนตรีทุกปี เพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานของโครงการความร่วมมือต่างๆ รวมถึงสนับสนุนงานของภาคเอกชนที่ได้ดำเนินการ โดยสภาพัฒน์ หรือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานฝั่งไทยและกระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานอื่นๆ ร่วมสนับสนุน

สำหรับการประชุมสภาธุรกิจร่วมสามฝ่าย เป็นการประชุมของภาคเอกชนทั้ง 3 ประเทศ โดยมีการประชุมก่อนการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสและระดับรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาแผนงานโครงการความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน มีสภาธุรกิจชายแดนภาคใต้ของไทยเป็นผู้ประสานงานกลาง ที่ผ่านมามีการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกรอบความร่วมมือให้กระชับและเน้นไปสู่การปฏิบัติได้จริง โดยเน้นการพัฒนาพื้นที่ในรูปแบบของแนวพื้นที่สะพานเศรษฐกิจ สงขลา-ปีนัง-เมดาน (Seamless Songkhla-Penang-Medan Economic Development Corridor) การเชื่อมโยงศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่สะพานเศรษฐกิจในแต่ละประเทศ เพื่อให้เป็นฐานเศรษฐกิจหลักที่สนับสนุน และกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่ต่อเนื่องใน IMT-GT ต่อไป สาเหตุสำคัญของการพัฒนาความร่วมมือได้แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ **โครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม** โดยเร่งรัดการพัฒนาความร่วมมือได้แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ **โครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม** โดยเร่งรัดการพัฒนากระบวนคมนาคมขนส่งที่จะเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่การผลิตของทั้ง 3 ประเทศ ให้มีความสะดวกมากขึ้น รวมถึงการผ่อนคลาษฎกฐระเบียบ ขั้นตอนทางศุลกากรและการผ่านแดน **การค้าและการลงทุน** ส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้าระหว่างประเทศในโครงการ โดยการเร่งรัดปรับปรุงกฎระเบียบที่แตกต่างกัน ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างของระบบภาษีให้เอื้ออำนวยต่อการค้าและการลงทุน **การท่องเที่ยว** พัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวทั้งภายในและจากต่างประเทศ โดยส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเน้นด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีสมาคมการท่องเที่ยวของ 3 ประเทศ เป็นศูนย์กลางประสานงาน **สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** เน้นศึกษาแนวทางพัฒนาบุคลากรและฝึกอบรมร่วมกัน ตลอดจนการถ่ายทอด

เทคโนโลยีทางการผลิต และจะครอบคลุมถึงแนวทางการผ่อนปรนกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเคลื่อนย้ายของแรงงานระหว่าง 3 ประเทศ การเกษตร อุตสาหกรรมการเกษตรและสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการผลิตร่วมกันของอุตสาหกรรม สนับสนุนภาคเอกชนในการลงทุนพัฒนาผลผลิตทาง การเกษตรร่วมกัน โดยรัฐกำหนดมาตรการจูงใจเป็นพิเศษ และการดำเนินแผนงานการพัฒนาธุรกิจ ประมงร่วมกัน และสุดท้ายสาขาผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ โดยสาขาความร่วมมือดังกล่าว อยู่ ภายใต้การกำกับของคณะทำงาน ซึ่งทำหน้าที่ประสานในขอบเขตความรับผิดชอบกับฝ่ายเลขานุการ ระดับชาติของแผนงาน คือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวง การต่างประเทศและฝ่ายเลขานุการระดับชาติภาคเอกชน ได้แก่ สภาธุรกิจชายแดนภาคใต้ คณะทำงานด้านโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคม ประเทศผู้ประสานงานหลัก คือ มาเลเซีย คณะทำงานด้านการค้าและการลงทุน ประเทศผู้ประสานงานหลัก คือ มาเลเซีย คณะทำงานด้านการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ประสานงานหลัก คือ อินโดนีเซีย คณะทำงานด้านการเกษตร อุตสาหกรรมการเกษตรและสิ่งแวดล้อม ประเทศผู้ประสานงานหลัก คือ อินโดนีเซีย และ คณะทำงานด้านสาขาผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ ประเทศผู้ประสานงานหลัก คือ ประเทศไทย

สำหรับสถานะล่าสุดของกรอบความร่วมมือ IMT-GT เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2560² พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เข้าร่วมการประชุมระดับผู้นำ ครั้งที่ 10 แผนงานการ พัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติฟิลิปปินส์ กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ โดย คาโตะ ชรี นาจิบ ราซัค นายกรัฐมนตรีของมาเลเซีย ทำหน้าที่ประธานการประชุม และนายโจโก วิโด โด ประธานาธิบดีของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย จากการประชุมสามารถสรุปผลการประชุมและ สถานะล่าสุดของกรอบความร่วมมือ IMT-GT ได้ดังนี้

1. ผู้นำ IMT-GT ได้ยืนยันถึงบทบาทสำคัญของแผนงาน IMT-GT ต่อการสร้าง ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และรับทราบถึงความสำเร็จการดำเนินงาน ภายใต้แผนดำเนินงานระยะ ห้าปี แผนที่ 2 พ.ศ. 2555-2559 รวมทั้งโครงการเพื่อความเชื่อมโยงใน IMT-GT ตามแนวระเบียบ เศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น การก่อสร้างศูนย์กระจายสินค้าทุ่งสงระยะที่ 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช การ ออกแบบก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง หาดใหญ่-สะเดา จังหวัดสงขลา การขยายด่าน สุลกากรบูติกายูอิตัม-สะเดา การพัฒนาท่าเรือนาเกลือ จังหวัดตรัง การพัฒนาทางหลวง 14 ช่วงใน

² รวบรวมจากผลการประชุมระดับผู้นำ ครั้งที่ 10 แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.nesdb.go.th>, 2560

เกาะสุมาตรา การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางน้ำเพื่อเตรียมให้บริการขนส่ง โดยเรือเฟอร์รี่ขนส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างมะละกา-คูไม การริเริ่มสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งมีบทบาทในการสนับสนุนการเติบโตทางการค้า ได้แก่ เขตคันทันหยงอาปีอาปีในจังหวัดสุมาตราใต้ เขตชายฝั่งภายในจังหวัดสุมาตราเหนือ เขตคันทันหยงเคลียานในจังหวัดบังกาบลิตุง เมืองยางพาราสงขลา เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และเขตอุตสาหกรรมชูปังวัลลีในรัฐปะลิส การจัดงานแสดงสินค้า BIMP-EAGA & IMT-GT ต่อเนื่องในปี 2555 2557 และ 2559 และการเปิดเส้นทางการบินใหม่กว่า 10 เส้นทางใน IMT-GT พร้อมทั้งรับรองวิสัยทัศน์ระยะ 20 ปี ของแผนงาน (IMT-GT Vision 2036) และแผนดำเนินงานระยะห้าปี แผนที่ 3 พ.ศ. 2560-2564 ซึ่งเป็นแผนแรกของสี่แผน โดยจะเป็นยุทธศาสตร์ใหม่ของ IMT-GT ที่นำไปสู่การเป็นอนุภูมิภาคแห่งบูรณาการ การพัฒนาที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ความเหลื่อมล้ำน้อย และเติบโตอย่างยั่งยืน ภายใน พ.ศ. 2579

นอกจากนี้ ยังได้ยืนยันการดำเนินโครงการเพื่อการเชื่อมโยงทางกายภาพ มูลค่าการลงทุนรวม 47,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคภายใต้แผนดำเนินงานระยะ 5 ปี แผนที่ 3 โดยมีโครงการสำคัญ เช่น โครงการก่อสร้างและพัฒนา ถนน สะพาน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน ด่านศุลกากร และการพัฒนาการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2. พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีของไทย ได้เน้นถึงแผนดำเนินงานระยะ 5 ปี แผนที่ 3 พ.ศ. 2560-2564 ควรให้ความสำคัญต่อการดำเนินการให้เป็นรูปธรรมใน 4 เรื่อง ได้แก่

2.1 การพัฒนาความเชื่อมโยงโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานทุกมิติ ที่จะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ IMT-GT และสร้างโอกาสการพัฒนาอย่างทั่วถึง โดยไทยมีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ เช่น อาคารด่านชายแดนสะเดา เมืองยางพารา เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และเร่งรัดการหารือทางเทคนิคเพื่อให้สามารถเริ่มก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโกลกแห่งใหม่ที่ตากใบ-เป็งกาลีบันกูโบร์ และสะพานแห่งสองที่สุโขทัย-รันเตาปันยัง ได้ภายในปี 2560 และการบูรณาการการเชื่อมโยงปลายทางพิเศษหาดใหญ่-สะเดากับด่านบูกิตกาเยอิตัม มาเลเซีย

2.2 การพัฒนาการอำนวยความสะดวก เพื่อสามารถใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมาย เช่น การเจรจาความตกลงด้านการขนส่งข้ามแดนไทย-มาเลเซีย ที่มีความเท่าเทียมในทุกรูปแบบการขนส่ง โดยเฉพาะการขนส่งทางถนนและทางราง ขนส่งตู้คอนเทนเนอร์ และรถบริการนักท่องเที่ยวและการขนส่งข้ามแดน โดยหารือทั้งภายใต้แผนงาน IMT-GT และกรอบทวิภาคีที่เกี่ยวข้อง

2.3 การพัฒนานวัตกรรมและการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำ IMT-GT สู่มหาอำนาจ โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ไทยได้มีปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ในทิศทางดังกล่าวโดยใช้ไทยแลนด์ 4.0 จุดกระแสการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ส่งเสริมการลงทุน ด้านวิจัยและพัฒนา พัฒนาพื้นที่นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล และการพัฒนา สภาพแวดล้อมให้รองรับกับพัฒนาการเทคโนโลยีทางการเงิน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินธุรกิจ รูปแบบใหม่ๆ เช่น สตาร์ทอัพ เสนอให้ต่อยอดศักยภาพด้านการค้าอิเล็กทรอนิกส์ของทุกประเทศใน IMT-GT ด้วยการเชื่อมโยงโครงข่าย เช่น เขตการค้าเสรีดิจิทัลข้ามแดน ฮาลาล อีคอมเมิร์ซ โครงข่ายไอทีเพื่อความมั่นคง เพื่อให้เปิดโอกาสทางเศรษฐกิจได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น โดยภาครัฐเร่ง จัดทำกรอบความร่วมมือเพื่อวางกลไกสนับสนุนการใช้ประโยชน์โดยประชาชนในด้านนี้อย่างเป็น ระบบโดยเร็ว

2.4 การพัฒนาที่ยั่งยืน ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของ องค์การสหประชาชาติ ซึ่งทั้งสามประเทศมีความก้าวหน้าในความร่วมมือพัฒนาเมืองสีเขียว ใน พื้นที่เมืองนาร่องและเตรียมขยายผลไปสู่เมืองอื่นๆ เพื่อให้ประชาคมทุกภาคส่วนอยู่ร่วมกันอย่าง ผาสุก รับผิดชอบร่วมกันในการดูแลสภาพแวดล้อม และประหยัดพลังงาน

ทิศทางการพัฒนา IMT-GT ภายใต้วิสัยทัศน์ 20 ปี

กรอบความร่วมมือ IMT-GT เป็นการบูรณาการร่วมกันของอนุภูมิภาค ที่ขับเคลื่อน ด้วยนวัตกรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายในปี 2575 โดยมีการกำหนด แผนการดำเนินงานระยะ 5 ปี แผนที่ 3 ปี 2560-2564 (IB 2017-2021) ตามวิสัยทัศน์ปี 2579 (IMT-GT Vision 2036) คือ “การเป็นอนุภูมิภาคที่มีการบูรณาการร่วมกัน ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ลด ความเหลื่อมล้ำ และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายในปี 2575” และมีการกำหนดความร่วมมือสาขา ต่างๆ ใน 7 เสายุทธศาสตร์ (Strategic Pillars) ซึ่งมีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและการ ดำเนินงานขับเคลื่อนความร่วมมือใน IMT-GT

1. Lead Focus ประกอบด้วย 3 สาขาความร่วมมือ ได้แก่

1.1 การเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร มีเป้าหมายคือ การผลิตและสร้าง มูลค่าเพิ่ม ตรงความต้องการของตลาด

1.2 การท่องเที่ยว เน้นการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว ใหม่ โดยมุ่งสู่จุดหมายการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูง

1.3 ผลผลิตภัณฑ์และบริการสาธารณะ โดยยกระดับการใช้จ่ายการลงทุนในสินค้าและบริการสาธารณะ

2. Enablers ประกอบด้วย 4 สาขาความร่วมมือ ได้แก่

2.1 ความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นการนำ ICT มาช่วยในการเชื่อมโยงและพัฒนาเพิ่มขึ้น มีเป้าหมายคือ พัฒนา IMT-GT ผู้การเป็นแนวนพื้นที่ที่เชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อ ลดความเหลื่อมล้ำ ยั่งยืน และเชื่อมโยงกับโลก

2.2 การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน เน้นการค้าข้ามพรมแดน โดยสร้าง IMT-GT ให้เป็นภูมิภาคที่เป็นมิตรต่อการค้าและการลงทุน

2.3 สิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการพัฒนาเมืองสีเขียว และการพัฒนาไปสู่ Low Carbon Economy โดยมุ่งสร้าง IMT-GT เป็นภูมิภาคต้นแบบระดับนานาชาติ

2.4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เน้นความร่วมมือด้านการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรมให้มากขึ้น มีโดยการยกระดับฝีมือแรงงาน เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ด้านแรงงาน และการเชื่อมโยงระหว่างผู้คน

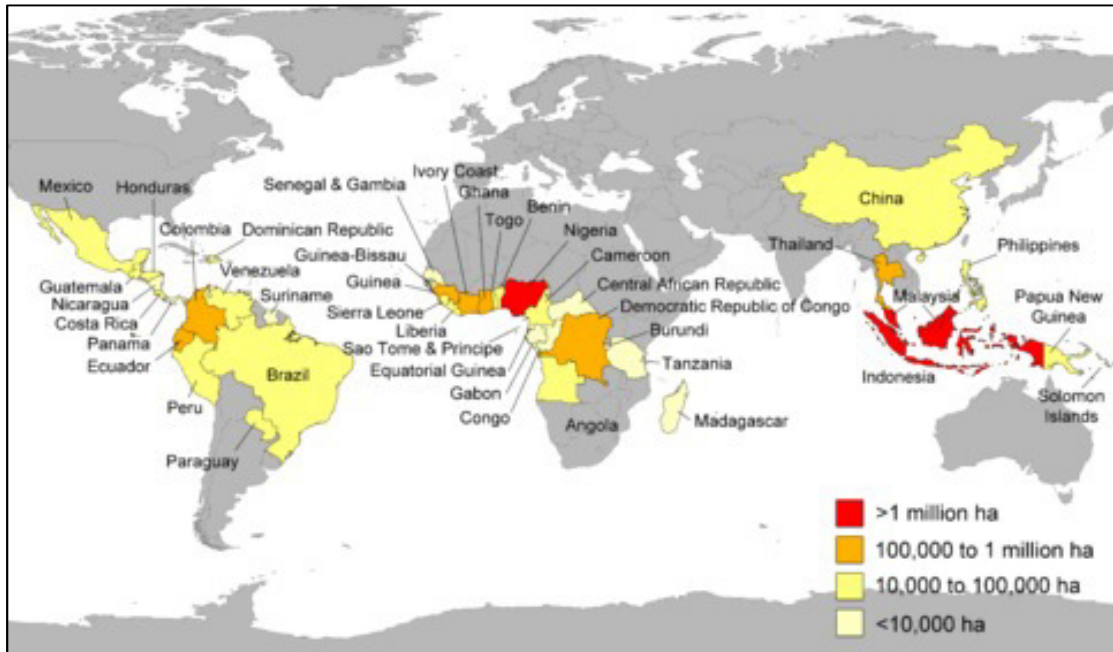
ศึกษาข้อมูลภาพรวมอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและยางพาราของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

1. อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน³

ปาล์มน้ำมัน เป็นพืชตระกูลปาล์มใบเลี้ยงเดี่ยว เป็นไม้ยืนต้น ผลผลิตตลอดทั้งปี และมีถิ่นกำเนิดอยู่แอฟริกาตะวันตก พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกปาล์มน้ำมันมากที่สุด คือ ระหว่างเส้นละติจูดที่ 10 องศาเหนือถึงใต้เส้นศูนย์สูตร หรืออย่างสูงไม่เกินเส้นละติจูดที่ 20 องศาเหนือถึงใต้เส้นศูนย์สูตร ปาล์มน้ำมันต้องการอากาศชุ่มชื้น และมีฝนตกชุก ดังนั้นปาล์มน้ำมันจึงปลูกได้เพียง 43 ประเทศ และมาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย นับว่าเป็นแหล่งผลิตปาล์มน้ำมันที่สำคัญของโลก

³รวบรวมข้อมูลจากศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.doa.go.th, 2560 และสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

แผนภาพที่ 3-3 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของโลก

ที่มา: Koh and Wilcove, 2008

ปี พ.ศ.2557 พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมีทั้งสิ้น 117.17 ล้านไร่ ประเทศที่มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากที่สุดในโลก ได้แก่ อินโดนีเซีย มีพื้นที่ 46.4 ล้านไร่ รองลงมา คือ มาเลเซีย 33.7 ล้านไร่ และไทย 4.62 ล้านไร่

ตารางที่ 3-2 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของโลก ปี พ.ศ. 2545-2557

ปี พ.ศ.	พื้นที่เพาะปลูก (หน่วย: ล้านไร่)					
	อินโดนีเซีย*	มาเลเซีย**	ไนจีเรีย	ไทย***	อื่นๆ	โลก
2545	17.44	22.94	19.88	1.46	9.11	70.83
2546	19	23.76	20.63	1.64	8.01	73.04
2547	20.75	24.22	20.75	1.8	9.18	76.7
2548	23.06	25.32	20.94	1.93	9.35	80.6
2549	25.69	26.03	19.22	2.37	9.7	83.01
2550	28.38	26.91	19.69	2.66	9.32	86.96
2551	31.25	28.05	20	2.89	9.93	92.11

2552	32.26	29.32	20	3.19	11.28	96.05
2553	45.76	30.29	20	3.55	n.a.	99.46
2554	48.75	31.25	20	3.75	n.a.	102.36
2555	50.6	31.73	20	3.98	n.a.	102.58
2556	44.25	32.68	n.a.	4.49	31.41	112.83
2557	46.4	33.7	n.a.	4.62	32.45	117.17

ที่มา: * Ministry of Agriculture Republic of Indonesia, InfoSAWIT Data Centre

** Malaysian Palm Oil Board (MPOB)

*** ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

FOOD AND AGRICULTURE ORGANIZATION OF THE UNITED NATIONS (FAO)

ปาล์มน้ำมัน (Oil palm) น้ำมันปาล์ม (crude palm oil) มีชื่อย่อว่า CPO พันธุ์ที่ใช้ปลูกเพื่อการค้า คือ พันธุ์ลูกผสมเทเนอรา ซึ่งกรมวิชาการเกษตรรับรองพันธุ์ ปัจจุบันมี 7 พันธุ์ที่กรมวิชาการเกษตรให้การรับรอง ได้แก่ พันธุ์ปาล์มน้ำมันลูกผสมสุราษฎร์ธานี 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี เป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์และจำหน่ายในประเทศไทย สำหรับการนำเข้า ประเทศไทยนำเข้าจากประเทศ คอสตาริกา ปาปัวนิวกินี ไออวรีโคสต์ แซร์ เบนิน ยกเว้นมาเลเซียและอินโดนีเซีย เนื่องจากมาเลเซียและอินโดนีเซีย มีนโยบายห้ามส่งออกพันธุ์ปาล์มน้ำมันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526

สำหรับลักษณะทั่วไปของปาล์มน้ำมัน เป็นพืชผสมข้ามประเภทที่มีช่อดอกตัวผู้และตัวเมียอยู่บนต้นเดียวกัน ออกดอกจะไม่พร้อมกัน ส่วนประกอบของต้นปาล์ม ประกอบไปด้วย ราก เป็นระบบรากฝอย โดยรากจริงจะงอกจากฐานของลำต้น ปาล์มเมื่อเติบโตเต็มที่ รากแรกที่หยั่งลึกลงผิวดินจะช่วยยึดลำต้นเล็กน้อย รากสอง สาม และสี่จะแตกแขนงออกมาตามลำดัด และทอดไปตามแนวนอน รากจะสานกันอย่างหนาแน่นอยู่บริเวณผิวดินลึกประมาณ 30 เซนติเมตรถึง 50 เซนติเมตร สำหรับลำต้น มีลำต้นตั้งตรง ยอดเดี่ยวรูปกรวย หลังจากนั้นลำต้นจะยึดขึ้นปล้องฐานโคนใบ และข้อจะปรากฏให้เห็นเมื่อปาล์มน้ำมันอายุมากใบจะติดอยู่กับลำต้นอย่างน้อย 12 ปี ลำต้นมีความสูงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 35-60 เซนติเมตรต่อปี ขึ้นอยู่กับพันธุ์กรรมและสภาพแวดล้อม ปาล์มน้ำมันมีอายุยืนนานมากกว่า 100 ปี แต่สำหรับการปลูกปาล์มน้ำมันเป็นการค้า ไม่ควรมีความสูงเกิน 15-18 เมตร หรืออายุประมาณ 25 ปี ด้านใบของปาล์มน้ำมันเป็นใบประกอบรูปขนนก แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแกนกลางที่มีใบย่อยอยู่ 2 ข้าง และส่วนก้านทางใบ ดอก ปาล์มน้ำมันมีดอกเพศเมียและ

ดอกเพศผู้แยกช่อดอกในต้นเดียวกัน อาจจะพัฒนาเป็นช่อดอกเพศผู้หรือเพศเมีย บางครั้งจะพบว่ามีช่อดอกกะเทยซึ่งมีทั้งดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่ร่วมกัน ซึ่งการบานของดอกจะไม่พร้อมกัน การเปลี่ยนเพศของช่อดอก จะอยู่ในช่วง 20 เดือนก่อนดอกบาน และต้องมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ช่อดอกจะพัฒนาเป็นช่อดอกเพศเมียเป็นส่วนใหญ่ ลมและแมลงเป็นพาหะในการผสมเกสร ทะลายปาล์มน้ำมัน ประกอบด้วย ก้านทะลาย ช่อทะลายย่อย และผล ในแต่ละทะลายมีปริมาณผลร้อยละ 45-70 ทะลายปาล์มน้ำมัน เมื่อสุกแก่เต็มที่ มีน้ำหนักประมาณ 1-60 กิโลกรัม ตามอายุของปาล์ม น้ำมัน และปัจจัยสิ่งแวดล้อม การปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อการค้าทะลายต้องมีน้ำหนัก 10-25 กิโลกรัม ผลปาล์มน้ำมันไม่มีก้าน รูปร่างมีหลายแบบมีทั้งเรียวยาวแหลมจนถึงยาวรี ความยาวอยู่ที่ 2-5 เซนติเมตร น้ำหนัก 3 - 30 กรัม ปาล์มน้ำมันที่ปลูกเพื่อการค้า ผลที่ผิวเปลือกนอกมี 3 ลักษณะ คือ เมื่อผลดิบเป็นสีเขียว เป็นสีส้มเมื่อสุก และเป็นสีเหลืองซีดเมื่อสุก นอกจากนี้ผลปาล์มน้ำมัน มีลักษณะของผลแตกต่างกัน สามารถจำแนกลักษณะผล (fruit type) ได้ 3 แบบ คือ มีกะลาหนา 2-8 มิลลิเมตร ไม่มีวงเส้นประสีค้ำอยู่รอบกะลา ชั้นของเปลือกนอกบาง 35 - 60 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักผล และยีนควบคุมเป็นลักษณะเด่น เรียกลักษณะผลแบบนี้ว่า “ดูรา (Dura)” สำหรับผลที่มีกะลาบาง 0.5-4 มิลลิเมตร มีวงเส้นประสีค้ำอยู่รอบกะลา มีชั้นเปลือกนอกมาก 60%-90% ของน้ำหนักผล คือ ลักษณะเทเนอรา ซึ่งเป็นพันธุ์ทาง จากการผสมระหว่างดูรากับพิสิเฟอรา สำหรับพิสิเฟอรา (Pisifera) คือ ยีนควบคุมลักษณะผลแบบนี้เป็นผลไม่มีกะลาหรือมีกะลาบาง ช่อดอกตัวเมียมักเป็นหมันส่งผลให้ผลฝ่อลีบ ทะลายเล็ก ผลผลิตทะลายน้อยมาก สำหรับ เมล็ดปาล์มน้ำมันมีลักษณะแข็ง โดยประกอบด้วย กะลา และเนื้อใน ขนาดของเมล็ดขึ้นอยู่กับความหนาของกะลาและขนาดของเนื้อใน โดยปกติเมล็ดปาล์มน้ำมันมีการพักตัวซึ่งสามารถทำลายการพักตัวโดยการอบด้วยความร้อนเมล็ดจะงอก เมื่อได้รับการกระตุ้นด้วยอุณหภูมิและความชื้นที่เหมาะสม ขบวนการงอกจะเกิดในช่วง 3-4 วัน แต่ละเมล็ดจะใช้เวลาในการงอกแตกต่างกัน และสำหรับน้ำมันปาล์ม ได้จาก 2 ส่วน คือ ส่วนเปลือกนอกประมาณ 16-25% ของน้ำหนักทะลายและเนื้อในประมาณ 3-5 % ของน้ำหนักทะลาย การเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน โดยเริ่มให้ผลอายุ 30 เดือน (หลังปลูกลงแปลง) ขนาดทะลายโตเต็มที่ เมื่ออายุ 5 ปีขึ้นไป ขนาดทะลายควรมีน้ำหนักเฉลี่ยมากกว่า 15 กิโลกรัมต่อทะลาย การปลูกเพื่อการค้าปาล์มน้ำมันต้องสูงประมาณ 15 - 18 เมตร อายุการเก็บเกี่ยว 25 ปี

1.1 ปาล์มน้ำมันของไทย

พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันของไทย ในปี พ.ศ.2558 อยู่ที่ 4.276 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2557 ร้อยละ 6.27 โดยภาคใต้มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด 3.698 ล้านไร่ รองลงมา คือ ภาคกลาง

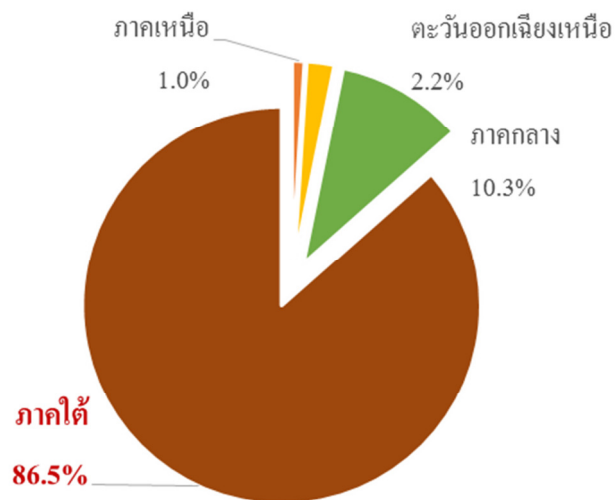
ตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ มีพื้นที่ 0.442 ล้านไร่ 0.095 ล้านไร่ และ 0.042 ล้านไร่ ตามลำดับ โดยสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูก ภาคใต้คิดเป็นร้อยละ 86.5 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งประเทศ ภาคกลาง ร้อยละ 10.3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 2.2 และภาคเหนือร้อยละ 1.0

ตารางที่ 3-3 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของไทย ปี พ.ศ. 2551-2558

ปี	รวมทั้งประเทศ	ภาคเหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้
2551	2.885	0.000	0.011	0.228	2.645
2552	3.188	0.002	0.024	0.278	2.883
2553	3.552	0.007	0.040	0.359	3.147
2554	3.747	0.007	0.047	0.402	3.291
2555	3.983	0.018	0.076	0.442	3.447
2556	3.773	0.013	0.045	0.335	3.380
2557	4.024	0.030	0.065	0.381	3.548
2558	4.276	0.042	0.095	0.442	3.698

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

แผนภาพที่ 3-4 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของไทย ปี พ.ศ.2558

ที่มา: ปรับปรุงข้อมูลจากศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

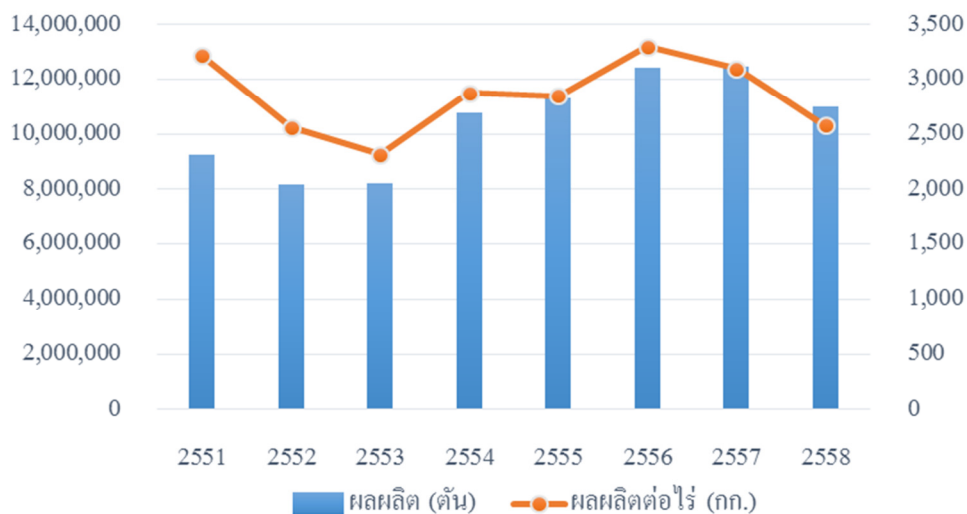
สำหรับผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ปาล์มน้ำมันของไทย พบว่า ปี พ.ศ. 2558 มีผลผลิต 11,015,872 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,576 กิโลกรัม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2557 พบว่า ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ลดลงมีจำนวนลดลง โดยปี พ.ศ. 2557 มีผลผลิต 12,472,505 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 3,100 กิโลกรัม

ตารางที่ 3-4 ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ปาล์มน้ำมันของไทย ปี พ.ศ. 2551-2558

ปี พ.ศ.	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2551	9,270,510	3,214
2552	8,162,703	2,561
2553	8,223,135	2,315
2554	10,776,848	2,876
2555	11,326,660	2,844
2556	12,434,520	3,296
2557	12,472,505	3,100
2558	11,015,872	2,576

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

แผนภาพที่ 3-5 ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ปาล์มน้ำมันของไทย ปี พ.ศ. 2551-2558

ที่มา: ปรับปรุงข้อมูลจากศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำหรับผลผลิตปาล์มน้ำมันของไทย ปี พ.ศ. 2553-2559 พบว่า น้ำมันปาล์มดิบ ในปี 2559 มีจำนวน 1,804,449 ตัน ลดลงจากปี 2558 และ 2557 ที่มีผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบ 2,068,475 และ 2,000,610 ตัน ตามลำดับ สำหรับสัดส่วนการใช้ผลปาล์มต่อการผลิตน้ำมันปาล์มดิบ 1 ตัน พบว่าปี 2559 สัดส่วนร้อยละ 6.1 เพิ่มขึ้นจากปี 2558 และ 2557 ที่มีสัดส่วนการใช้ผลปาล์มต่อการผลิตน้ำมันปาล์มดิบ 1 ตันร้อยละ 5.7 และ 5.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 3-5 ผลผลิตปาล์มน้ำมันของไทย ปี 2553-2559

ปี พ.ศ.	ผลผลิต (ตัน)		สัดส่วนการใช้ผลปาล์มต่อการผลิตน้ำมันปาล์มดิบ 1 ตัน (%)
	ผลปาล์มที่ใช้ในการผลิต	น้ำมันปาล์มดิบ	
2553	7,845,850	1,287,510	6.1
2554	10,635,265	1,832,151	5.8
2555	10,947,970	1,892,552	5.8
2556	12,384,061	2,135,183	5.8
2557	11,732,868	2,000,610	5.9
2558	11,859,255	2,068,475	5.7
2559	10,996,663	1,804,449	6.1

ที่มา: สำนักส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตร กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

อุตสาหกรรมที่ใช้ น้ำมันปาล์มดิบเป็นวัตถุดิบในการผลิต ได้แก่ โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ จะใช้น้ำมันปาล์มดิบเป็นวัตถุดิบ ในการกลั่นเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์โดย น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ที่ผลิตได้ ใช้เพื่อการบริโภคในประเทศ และส่งออกไปต่างประเทศ และสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องของปาล์มน้ำมัน เช่น สบู่ อาหารสัตว์ นมข้นหวาน บะหมี่สำเร็จรูป และขนมขบเคี้ยว เป็นต้น

สำหรับ โรงงานผลิตไบโอดีเซล เป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องของปาล์มน้ำมันเช่นกัน จะใช้น้ำมันปาล์มดิบเป็นวัตถุดิบ ในการผลิตไบโอดีเซล เพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทน และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ไบโอดีเซลจากปาล์มน้ำมัน

และส่งเสริมการผลิตและการใช้ไบโอดีเซลทดแทนน้ำมันดีเซลร้อยละ 10 ตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา

1.2 ปาล์มน้ำมันของมาเลเซีย

การปลูกปาล์มน้ำมันของมาเลเซียเริ่มเมื่อปี 2413 โดยมีวัตถุประสงค์ในการปลูกเพื่อเป็นไม้ประดับ และในปี 2460 เริ่มปลูกเพื่อการค้า ที่รัฐสลังงอร์ ต่อมาในช่วงปี 2500 รัฐบาลมาเลเซียได้ขยายการผลิตเป็นอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มอย่างจริงจัง เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการ Program of Agricultural Diversification ของมาเลเซีย และเพื่อเพิ่มรายได้อื่นนอกเหนือจากการส่งออกยางพารา ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกหลักของมาเลเซียในขณะนั้น และเมื่อรัฐบาลมีนโยบายพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม ในปี 2513 มาเลเซียจึงได้ริเริ่มการกลั่นน้ำมันปาล์มดิบขึ้นในประเทศ กระทั่งพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันไปสู่อุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอล (Oleo Chemical) ในปี 2543 และทำให้อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันกลายเป็นอุตสาหกรรมหลักของมาเลเซียจนถึงปัจจุบัน

มาเลเซียเป็นประเทศที่มีพื้นที่ปลูกปาล์มมากเป็นอันดับสอง รองจากอินโดนีเซีย และเป็นประเทศที่มีอุตสาหกรรมต่อเนื่องในการผลิตปาล์มน้ำมันเป็นสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มที่ครบวงจร เนื่องจากมาเลเซียมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาดูแลในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันอย่างใกล้ชิด สำหรับพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของประเทศมาเลเซีย ปี พ.ศ. 2559 มีทั้งสิ้น 35.8 ล้านไร่ หรือ 5,737,985 เฮกตาร์⁴

⁴ 1 เฮกตาร์ เท่ากับ 6.25 ไร่

ตารางที่ 3-6 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของประเทศไทยปี พ.ศ. 2559 (หน่วย: เฮกตาร์)

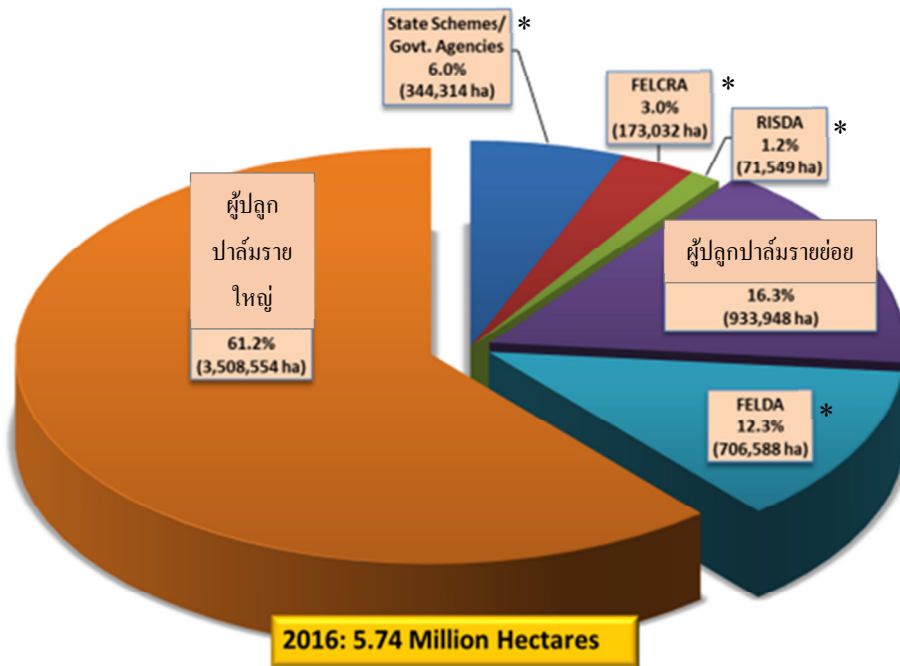
State	Mature	%	Immature	%	Total	%
Johore	678,508	91	67,122	9	745,630	13.0
Kedah	82,727	94.2	5,059	5.8	87,786	1.5
Kelantan	112,449	72.3	43,009	27.7	155,458	2.7
Malacca	51,178	91.1	4,971	8.9	56,149	1.0
Negeri Sembilan	154,388	86.3	24,570	13.7	178,958	3.1
Pahang	630,612	86.1	101,440	13.9	732,052	12.8
Perak	353,417	88.8	44,491	11.2	397,908	6.9
Perlis	603	92.5	49	7.5	652	0.0
Penang	13,413	94.9	722	5.1	14,135	0.2
Selangor	127,595	91.9	11,236	8.1	138,831	2.4
Terengganu	144,497	84	27,446	16	171,943	3.0
Peninsular Malaysia	2,349,387	87.7	330,115	12.3	2,679,502	46.7
Sabah	1,383,109	89.1	168,605	10.9	1,551,714	27.0
Sarawak	1,268,942	84.2	237,827	15.8	1,506,769	26.3
Sabah & Sarawak	2,652,051	86.7	406,432	13.3	3,058,483	53.3
Malaysia	5,001,438	87.2	736,547	12.8	5,737,985	100.0

ที่มา: Malaysian Palm Oil Board (2017)

ลักษณะการปลูกปาล์มในมาเลเซียเป็นการปลูกแบบครบวงจร ตั้งแต่สวนปาล์มน้ำมันไปจนถึงโรงกลั่นน้ำมันภายในบริษัทหรือกลุ่มบริษัทเดียวกัน จึงสามารถวางแผนการผลิตและควบคุมต้นทุนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันของมาเลเซียอยู่ในรูปบริษัทผู้ปลูกปาล์มรายใหญ่ (Private Estate) มีประมาณร้อยละ 61.2 เกษตรกรรายย่อย มีเพียง

ร้อยละ 16.3 และผู้ปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ในรูปองค์กร เช่น องค์กรพัฒนาที่ดินและหน่วยงานภาครัฐ
อื่นๆ ร้อยละ 22.5

แผนภาพที่ 3-6 สัดส่วนลักษณะการปลูกปาล์มน้ำมันของประเทศไทยปี 2559

หมายเหตุ: เครื่องหมาย * หมายถึง ปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ในรูปองค์กร เช่น องค์กรพัฒนาที่ดินและหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ
ที่มา: ปรับปรุงข้อมูลจาก Malaysian Palm Oil Board (2017)

สำหรับผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบ ปี 2559 พบว่า มีปริมาณ 17,319,177 ตัน ซึ่ง
ลดลงจากปี 2558 ที่มีปริมาณ 19,961,581 ตัน ร้อยละ 13.2

ตารางที่ 3-7 ผลผลิตปาล์มน้ำมันคิบมาเลเซีย เดือนมกราคม-มิถุนายน ปี 2558-2559 (2015-2016)

(หน่วย: ตัน)

States	Jan		Feb		Mar		Apr		May		Jun		Jan - Jun Total	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
JOHOR	171,725	163,841	188,325	166,663	247,856	185,974	282,791	200,456	291,057	207,485	287,502	229,105	1,469,256	1,153,524
KEDAH	15,066	16,733	20,527	19,332	31,839	22,855	33,341	20,709	35,627	18,388	31,725	18,208	168,125	116,225
KELANTAN	11,181	12,980	11,847	12,716	18,858	19,032	26,044	24,314	28,614	25,803	25,287	25,046	121,831	119,891
NEGERI SEMBILAN	37,505	30,485	46,682	38,430	59,585	45,726	62,262	45,914	62,583	42,258	64,351	46,288	332,968	249,101
PAHANG	141,442	143,788	158,471	145,348	218,187	175,322	247,363	182,277	261,187	189,899	254,275	211,186	1,280,925	1,047,820
PERAK	116,186	123,327	119,968	124,800	179,758	135,376	178,342	134,805	178,521	126,876	188,938	141,734	961,713	786,918
SELANGOR	27,384	28,867	30,431	30,978	42,946	35,366	47,675	35,869	49,005	34,968	48,012	35,610	245,453	201,658
TERENGGANU	19,382	25,493	17,106	23,118	25,482	28,228	36,875	31,257	45,605	37,282	44,455	38,431	188,905	183,809
OTHER STATES	11,284	12,085	12,275	12,630	18,321	16,120	18,376	14,784	20,378	14,378	19,050	14,157	99,684	84,154
P. MALAYSIA	551,155	557,599	605,632	574,015	842,832	663,999	933,069	690,385	972,577	697,337	963,595	759,765	4,868,860	3,943,100
SABAH	401,299	338,074	325,830	266,258	405,830	314,862	475,838	353,501	530,644	400,438	489,764	461,788	2,629,205	2,134,921
SARAWAK	208,233	234,074	190,166	202,434	246,489	240,588	284,518	257,405	307,309	266,808	310,308	311,060	1,547,023	1,512,369
SABAH/SARAWAK	609,532	572,148	515,996	468,692	652,319	555,450	760,356	610,906	837,953	667,246	800,072	772,848	4,176,228	3,647,290
MALAYSIA	1,160,687	1,129,747	1,121,628	1,042,707	1,495,151	1,219,449	1,693,425	1,301,291	1,810,530	1,364,583	1,763,667	1,532,613	9,045,088	7,590,390

ที่มา: Malaysian Palm Oil Board, 2017

ตารางที่ 3-8 ผลผลิตปาล์มน้ำมันคินมาเลเซีย เดือนมกราคม-ธันวาคม ปี 2558-2559 (2015-2016)

(หน่วย: ตัน)

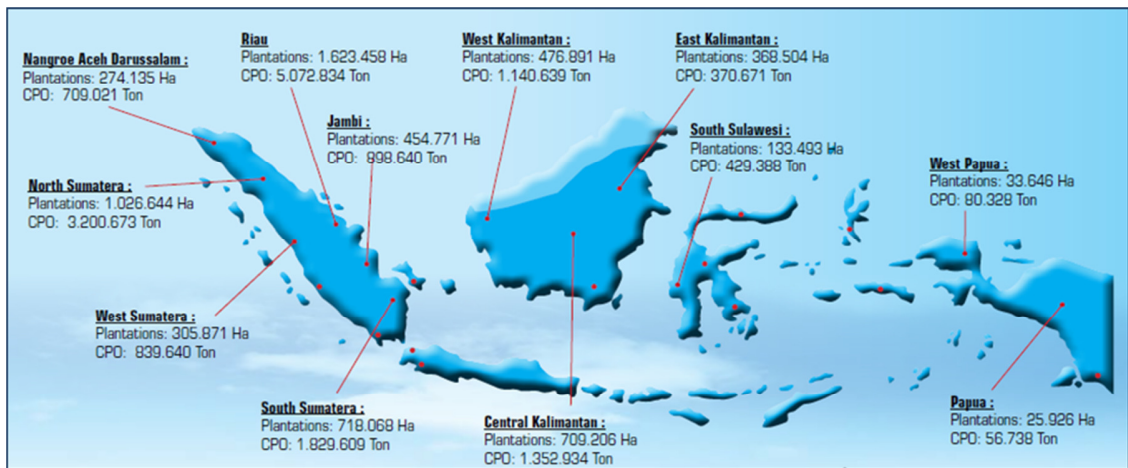
States	Jul		Aug		Sep		Oct		Nov		Dec		Jan - Dec Total	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
JOHOR	288,086	232,726	313,321	264,981	299,337	280,248	300,383	284,922	246,005	274,107	201,231	254,881	3,117,619	2,745,389
KEDAH	31,029	16,982	30,409	19,809	25,729	17,236	26,683	17,023	17,901	18,093	15,773	16,941	315,649	222,309
KELANTAN	26,879	24,807	30,795	28,695	26,413	27,964	29,595	28,872	25,744	25,614	20,155	22,243	281,412	278,086
NEGERI SEMBILAN	66,546	45,444	71,019	48,242	65,643	51,162	63,665	48,990	45,974	51,861	34,470	47,761	680,285	542,561
PAHANG	279,108	216,424	323,407	233,559	305,767	242,107	306,181	244,163	257,504	232,024	197,408	206,584	2,950,300	2,422,681
PERAK	202,149	139,503	217,863	153,348	185,200	147,820	171,914	129,867	124,848	132,994	125,598	138,888	1,989,285	1,629,338
SELANGOR	51,113	34,426	53,709	38,546	48,352	39,751	44,306	33,918	31,623	35,278	29,322	34,513	503,878	418,090
TERENGGANU	47,799	40,372	59,111	44,043	52,581	47,424	60,737	51,095	50,408	42,896	36,988	36,326	496,529	445,965
OTHER STATES	19,558	14,566	19,211	16,955	18,663	17,061	19,564	16,842	13,120	16,384	11,710	16,257	201,510	182,219
P. MALAYSIA	1,012,267	765,250	1,118,845	848,178	1,027,685	870,773	1,023,028	855,692	813,127	829,251	672,655	774,394	10,536,467	8,886,638
SABAH	476,371	475,506	540,882	479,398	533,540	477,165	593,579	471,408	517,102	424,695	432,288	384,160	5,722,967	4,847,253
SARAWAK	326,996	344,585	391,273	374,257	397,839	367,147	420,859	350,773	323,717	320,992	294,440	315,163	3,702,147	3,585,286
SABAH/SARAWAK	803,367	820,091	932,155	853,655	931,379	844,312	1,014,438	822,181	840,819	745,687	726,728	699,323	9,425,114	8,432,539
MALAYSIA	1,815,634	1,585,341	2,051,000	1,701,833	1,959,064	1,715,085	2,037,466	1,677,873	1,653,946	1,574,938	1,399,383	1,473,717	19,961,581	17,319,177

ที่มา: Malaysian Palm Oil Board, 2017

1.3 ปาล์มน้ำมันของอินโดนีเซีย

อินโดนีเซีย เป็นประเทศที่มีการปลูกปาล์มน้ำมันและผลิตน้ำมันปาล์มดิบ (Crude Palm Oil: CPO) ได้มากที่สุดในโลก โดยจังหวัดที่มีการปลูกปาล์มน้ำมันและผลิตน้ำมันปาล์มดิบมากที่สุด ในอินโดนีเซีย ได้แก่ จังหวัดเรียว (Riau) รองลงมาคือ สุมาตราเหนือ (North Sumatera) และสุมาตราใต้ (South Sumatera)

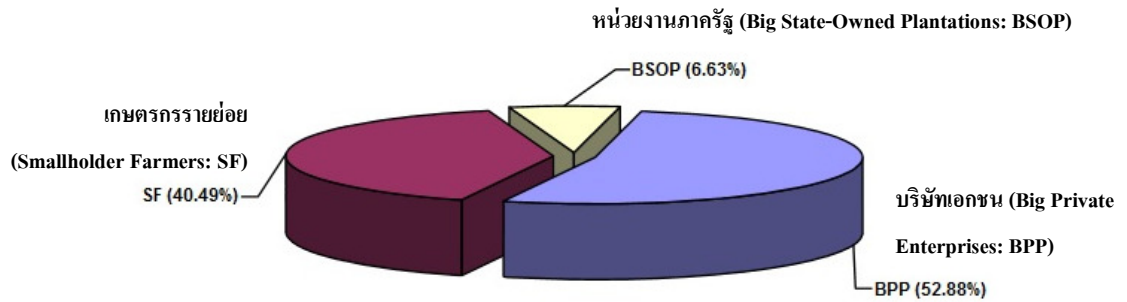
แผนภาพที่ 3-7 จังหวัดที่มีการปลูกปาล์มน้ำมันในอินโดนีเซีย

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

สำหรับสัดส่วนพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากที่สุดเป็นของบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 52.88 รองลงมาเกษตรกรรายย่อยร้อยละ 40.49 และหน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ 6.63 ตามลำดับ

แผนภาพที่ 3-8 สัดส่วนพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันของอินโดนีเซีย

ที่มา: Indonesian Palm Oil Producers Association (Gapki) & Indonesian Ministry of Agriculture และ Indonesia investments (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.indonesia-investments.com/business/commodities/palm-oil/item166?>, 2017

สำหรับปริมาณผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ของอินโดนีเซีย ในปี 2016 พบว่ามีปริมาณ 32.0 ล้านตัน ลดลงจากปี 2015 ซึ่งมีปริมาณ 32.5 ล้านตัน แต่อย่างไรก็ตาม ปริมาณผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ของอินโดนีเซียมีมากที่สุดในโลก สำหรับด้านการส่งออก พบว่าในปี 2016 อินโดนีเซียสามารถส่งออกน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ได้ 27 ล้านตัน หรือคิดเป็นมูลค่า 18.6 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งปริมาณและมูลค่าการส่งออกในปี 2016 สูงกว่าปี 2015 ซึ่งมีปริมาณส่งออก 26.4 ล้านตัน และมูลค่าส่งออก 18.6 ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ตารางที่ 3-9 ปริมาณผลผลิตและการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ของอินโดนีเซีย ปี 2008-2016

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Production (million tons)	19.2	19.4	21.8	23.5	26.5	30.0	31.5	32.5	32.0 ¹
Export (million tons)	15.1	17.1	17.1	17.6	18.2	22.4	21.7	26.4	27.0 ¹
Export (in USD billion)	15.6	10.0	16.4	20.2	21.6	20.6	21.1	18.6	18.6 ¹

¹ indicates forecast

ที่มา: Indonesian Palm Oil Producers Association (Gapki) & Indonesian Ministry of Agriculture และ Indonesia investments. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.indonesia-investments.com/business/commodities/palm-oil/item166?>, 2017

2. อุตสาหกรรมยางพารา

ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย ยางมีคุณสมบัติพิเศษหลายอย่างที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ คือ มีความยืดหยุ่น (Elastic) กันน้ำได้ เป็นฉนวนกันไฟได้ เก็บและพองลมได้ดี เป็นต้น ในโลกนี้ยังมีพืชอีกมากมายหลายชนิดที่ให้น้ำยาง (Rubber Bearing Plant) ซึ่งอาจจะมีหลายพันชนิดในทวีปต่างๆ ทั่วโลก แต่น้ำยางที่ได้จากต้นยางแต่ละชนิดก็จะมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันไป บางชนิดก็ใช้ทำอะไรไม่ได้เลย แต่ยางบางชนิด เช่น ยางกัตตาเปอร์ชาที่ได้อาจจะสกัดจากต้นกัตตา (Guttar Tree) สามารถใช้ทำยางสำเร็จรูป เช่น ยางรถยนต์ หรือรองเท้าได้ สำหรับในประเทศไทย ต้นยางพารา มีการนำเข้ามาปลูกหลังปี พ.ศ. 2425 เมื่อปี พ.ศ. 2442 พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ได้นำต้นยางพาราต้นแรกของประเทศมาปลูกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จึงได้รับเกียรติว่าเป็น "บิดาแห่งยาง" จากนั้น พระยารัษฎานุประดิษฐ์ ได้ส่งคนไปเรียนวิธีปลูกยางพาราเพื่อมาสอนประชาชน พร้อมนำพันธุ์ยางพาราไปแจกจ่าย และส่งเสริมให้ราษฎรปลูกทั่วไป และได้มีการขยายพื้นที่ปลูก

⁵ อ้างอิงจาก รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน (ยุทธศาสตร์การพัฒนาคือความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศจีน ราชมนฑล) ระยะที่ 2 สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.kasetinfo.arda.or.th, 2560

ยางพาราไปในจังหวัดภาคใต้รวม 14 จังหวัด ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปถึงจังหวัดที่ติดชายแดนประเทศ มาเลเซีย การพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราของประเทศได้เจริญรุดหน้าเรื่อยมาจนทำให้ประเทศไทยเป็น ประเทศที่ผลิตและส่งออกยางพาราได้มากที่สุดในโลก สำหรับด้านเศรษฐกิจ ยางพารา นับว่าเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของภาคใต้และของประเทศไทย โดยเฉพาะน้ำยาง (Latex) ซึ่งเป็น ผลผลิตที่ได้จากท่อลำเลียงอาหารในส่วนเปลือกของต้นยางพารา สามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการทำ ผลิตภัณฑ์ยางชนิดต่างๆ สำหรับใช้ในอุตสาหกรรมหลายประเภท ตั้งแต่อุตสาหกรรมหนัก เช่น การ ผลิตยางรถยนต์ ไปจนถึงอุปกรณ์ที่ใช้ในครัวเรือน

สำหรับ อุตสาหกรรมยางพารา ได้จากการแปรรูปน้ำยางพาราขั้นต้นที่ได้จากการกรีด เอา น้ำยางสดมาผ่านกระบวนการที่เหมาะสมและสะดวกต่อการนำไปใช้ สำหรับยางชั้นกลางที่ได้จาก การแปรรูปจากน้ำยางสด จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ น้ำยางข้น และยางแห้ง ได้แก่ ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง และยางอื่นๆ (ยางเครป ยางสกิม และยางคอมปาว์) ซึ่งยางแปรรูปชั้นกลางเหล่านี้จะถูกนำไป ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยางสำเร็จรูปมากมาย ได้แก่ ยางล้อ (ยางรถยนต์ ยางรถจักรยานยนต์ และยาง รถจักรยาน) พื้นรองเท้า รองเท้ายาง ถุงมือยาง ถุงยางอนามัย ยางรัดของ ท่อต่างๆ และสายพาน เป็นต้น อุตสาหกรรมต้นน้ำของยางพาราและผลิตภัณฑ์ มีดังนี้

2.1 น้ำยางพารา (Field Latex)

น้ำยางพารา เป็นของเหลวสีขาวถึงขาวปนเหลือง ขุ่นข้น อยู่ในท่อน้ำยาง ซึ่งเรียง ตัวกันอยู่ใน ส่วนเปลือกของต้นยางพารา การที่จะเอาน้ำยางออกจากต้นยางจะต้องใช้มีดกรีดยางเพื่อตัด ท่อน้ำยางให้ขาดออกจากกัน ในน้ำยางจะมีส่วนประกอบหลักที่สำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นเนื้อยาง (เนื้อยางแห้ง) และส่วนที่ไม่ใช่ยาง โดยเนื้อยางแห้ง หมายถึง ปริมาณของเนื้อยางที่อยู่ในน้ำยาง ตามปกติในน้ำยางจะมีเนื้อยางแห้งประมาณ 25-45% การใส่สารเคมีในน้ำยางพารา เพื่อป้องกันน้ำยาง จับตัวเป็นก้อนและด้วยข้อจำกัดของน้ำยาง เกษตรกรจึงต้องรีบจำหน่ายน้ำยางภายในเวลา 4 ชั่วโมง

2.2 ยางแผ่นดิบ

ยางแผ่นที่ไม่ผ่านการรมควันหรือกระบวนการอื่นใดในการทำยางแผ่น หลังจาก เกษตรกรเก็บน้ำยางจากสวนมายังถึงรวมน้ำยางในบริเวณ โรงงานหรือบริเวณที่จะทำยางแผ่น จะต้องรีบ แปรรูปเป็นยางแผ่นทันทีเพราะยางอาจจะบูดหรือรัศตัว ปัจจุบันสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดมาตรฐานสำหรับการซื้อขายในตลาดยางแผ่นดิบไว้ 4 ระดับ ได้แก่

2.2.1 **ยางแผ่นดิบคุณภาพ 1** ต้องมีเนื้อยางใสตลอดแผ่น มีความชื้นเพียง 2 - 3 เปอร์เซ็นต์ มีสีสม่ำเสมอและปราศจากฟองอากาศ สะอาดตลอดทั้งแผ่น ความหนาของแผ่นยาง 2.8 - 3.2 มิลลิเมตร ขนาดของแผ่นยาง 38 - 46 x 80 x 90 เซนติเมตร น้ำหนักเฉลี่ยต่อแผ่น 800 - 1,200 กรัม มีความยืดหยุ่นดี มีลายดอกของลูกกลิ้งบดเด่นชัดตลอดทั้งแผ่น และสามารถรมควันให้แห้งได้ภายใน 5 วัน

2.2.2 **ยางแผ่นดิบคุณภาพ 2** ต้องมีเนื้อใสตลอดทั้งแผ่นมีความชื้นสูงขึ้นเล็กน้อยที่ 3-4% มีรอยดำได้บ้างเล็กน้อย และให้มีฟองอากาศได้เล็กน้อยเช่นเดียวกัน ความหนาของแผ่น 3-4 มิลลิเมตรขนาดของแผ่นต้องเท่ากับยางแผ่นดิบคุณภาพ 1 น้ำหนักต่อแผ่น 1,000 - 1,200 กรัมมีความยืดหยุ่นดี สามารถรมควันให้แห้งภายใน 6 - 7 วัน

2.2.3 **ยางแผ่นดิบคุณภาพ 3** เนื้อยางสีไม่โปร่งใส มีความชื้น 6 - 7 เปอร์เซ็นต์มีสิ่งเจือปนและฟองอากาศได้บ้างเล็กน้อย ความหนาของแผ่นไม่เกิน 4 มิลลิเมตรน้ำหนักยางแผ่นไม่เกินแผ่นละ 1,500 กรัม ขนาดของแผ่นต้องมีมาตรฐานเดียวกัน และรมควันให้แห้งได้ไม่เกิน 10 วัน

2.2.4 **ยางแผ่นดิบคุณภาพต่ำกว่าคุณภาพ 3** หรือยางคละลักษณะ แผ่นยางจะแห้งไม่สม่ำเสมอทั้งแผ่น ความชื้นไม่เกิน 8 เปอร์เซ็นต์ มีสิ่งเจือปนได้มากกว่ายางแผ่นดิบคุณภาพ 3 ขนาดของแผ่นยางไม่สวยงาม มีความกว้างและยาวไม่แน่นอน สีของแผ่นค่อนข้างทึบไม่โปร่งใสมีฟองอากาศเจือปนมาก

2.3 **ยางก้อนถ้วยเศษยางและขี้ยาง**

2.3.1 **ยางก้อนถ้วย (Cup Lump)**

ยางก้อนหรือยางก้อนถ้วย คือ ยางที่เมื่อกรี๊ดได้น้ำยางแล้ว ใสสารเคมีเพื่อให้ยางจับตัวเป็นก้อนซึ่งในปัจจุบันการผลิตยางก้อนถ้วยของเกษตรกรมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส การทำยางก้อนถ้วยเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของเกษตรกรในภาคใต้ เนื่องจากสามารถผลิตได้ง่ายประหยัดค่าใช้จ่าย ใช้เวลาและแรงงานน้อย ยางก้อนถ้วยที่มีคุณภาพจะต้องมีลักษณะเป็นรูปถ้วย สะอาด สีสวยไม่มีสิ่งปะปนและไม่มียากกลิ่นเหม็น มีน้ำหนักประมาณ 80 - 500 กรัม

2.3.2 **เศษยางและขี้ยาง คือ ยางเส้นยางก้อนถ้วย ขี้ยางต่างๆ**

เศษยาง ขี้ยาง มักจะติดเศษไม้หรือผงไม้ออกมาจากการลอกขี้ยางพาราจากเปลือกต้นยาง เพื่อให้สามารถกรี๊ดยางพาราเป็นรอย/แนวใหม่ได้ เศษยางพารา คนกรี๊ดยางจะรวบรวมมาเป็น

จำนวนมากแล้วมาขึ้นเป็นก้อนกลมๆ หรือบางรายก็นำขายแบบเป็นเศษชิ้นเล็กชิ้นน้อย หรือบางรายก็จะเอาไม้ทุบก่อนเพื่อให้เศษไม้หรือเศษดินหลุดออกมา

สำหรับผลผลิตยางพาราของโลก พบว่า มีปริมาณ 26.7 ล้านตัน โดยเป็นผลผลิตของยางธรรมชาติ 12.3 ล้านตัน และยางสังเคราะห์ 14.4 ล้านตัน ยางธรรมชาติ มีผลผลิต 6.8 ล้านตัน ในปี 2543 เพิ่มขึ้นเป็น 12.3 ล้านตันในปี 2558 ในขณะที่ยางสังเคราะห์ มีปริมาณผลผลิต 10.9 ล้านตันในปี 2543 เพิ่มขึ้นเป็น 14.4 ล้านตัน ในปี 2558

ตารางที่ 3-10 ผลผลิตและอัตราการขยายตัวของยางพาราโลก

หน่วย: ตัน

ปี	ยางธรรมชาติ	ยางสังเคราะห์	รวม
2543	6,811,000	10,870,000	17,681,000
2544	6,913,000	10,483,000	17,396,000
2545	7,317,000	10,906,000	18,223,000
2546	7,986,000	11,414,000	19,400,000
2547	8,726,000	11,979,000	20,705,000
2548	8,921,000	12,025,000	20,946,000
2549	9,850,000	12,700,000	22,550,000
2550	10,057,000	12,829,000	22,886,000
2551	10,098,000	12,285,000	22,383,000
2552	9,723,000	11,488,000	21,211,000
2553	10,403,000	13,277,000	23,680,000
2554	11,239,000	14,091,000	25,330,000
2555	11,658,000	14,042,000	25,700,000
2556	12,281,000	14,199,000	26,480,000
2557	12,115,000	14,179,000	26,294,000
2558	12,314,000	14,460,000	26,774,000

ที่มา: International Rubber Study Group (IRSG) และ Malaysian Rubber Board (MRB), 2559

ภูมิภาคเอเชีย นับว่าเป็นภูมิภาคที่มีปริมาณการผลิตยางธรรมชาติมากที่สุดในโลก คิดเป็นร้อยละ 93 ของปริมาณการผลิตทั่วโลก ซึ่งประเทศที่เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีปริมาณผลผลิตยางธรรมชาติมากที่สุด คือ ประเทศไทย รองลงมาคือ อินโดนีเซีย เวียดนาม นอกจากนี้อินเดีย จีน และมาเลเซีย มีผลผลิตยางธรรมชาติมากด้วยเช่นกัน (Rubber Journal Asia, 2016)

สำหรับการใช้ยางพาราของโลก ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีการใช้ยางพารามากที่สุด รองลงมาคือ อินเดียและสหรัฐอเมริกา ซึ่งปริมาณการใช้ยางพาราขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมยานยนต์เป็นสำคัญ เนื่องจากยางธรรมชาติใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมยานยนต์มากที่สุด ปริมาณการใช้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2543-2558 โดยในปี 2543 มีปริมาณการใช้ยางธรรมชาติ 7,108 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเป็น 12,167 ล้านตันในปี 2558 ในขณะที่การใช้ยางสังเคราะห์มีปริมาณมากกว่า โดยในปี 2543 มีปริมาณการใช้ยางสังเคราะห์ 17,938 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเป็น 26,731 ล้านตันในปี 2558

ตารางที่ 3-11 การใช้ยางพาราของโลก

หน่วย: พันตัน

ปี พ.ศ.	ยางธรรมชาติ	ยางสังเคราะห์	รวม
2543	7,108,000	10,830,000	17,938,000
2544	7,039,000	10,253,000	17,292,000
2545	7,515,000	10,679,000	18,194,000
2546	7,797,000	11,177,000	18,974,000
2547	8,562,000	11,693,000	20,255,000
2548	9,049,000	11,731,000	20,780,000
2549	9,513,000	12,434,000	21,947,000
2550	10,138,000	12,576,000	22,714,000
2551	10,187,000	12,173,000	22,360,000
2552	9,289,000	11,228,000	20,517,000
2553	10,759,000	13,225,000	23,984,000
2554	11,034,000	13,856,000	24,890,000
2555	11,046,000	13,964,000	25,010,000
2556	11,370,000	14,164,000	25,534,000
2557	12,137,000	14,267,000	26,404,000

ตารางที่ 3-11 การใช้ยางพาราของโลก (ต่อ)

หน่วย: พันตัน

ปี พ.ศ.	ยางธรรมชาติ	ยางสังเคราะห์	รวม
2558	12,167,000	14,564,000	26,731,000

ที่มา: International Rubber Study Group (IRSG) และ Malaysian Rubber Board (MRB)

3. ยางพาราของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

พื้นที่ปลูกยางของไทย ในปี 2015 พบว่า มีพื้นที่ 2,899.4 พันเฮกตาร์ หรือ 18,846,009 ไร่ สำหรับมาเลเซีย และอินโดนีเซีย มีพื้นที่ 1,078.6 และ 3,621.0 พันเฮกตาร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 3-12 พื้นที่ปลูกยางพาราของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ปี 2015

ประเทศ	พื้นที่ปลูก (1,000 เฮกตาร์)	พื้นที่ปลูก (ไร่)
ไทย	2,899.4	18,846,009
มาเลเซีย	1,078.6	6,741,250
อินโดนีเซีย	3,621.0	22,631,250

หมายเหตุ: 1 เฮกตาร์ เท่ากับ 6.25 ไร่

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง และศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4. ปริมาณและมูลค่าการส่งออกยางพาราของไทย มาเลเซีย และ อินโดนีเซีย

4.1 น้ำยางข้น

สำหรับปริมาณและมูลค่าการส่งออกน้ำยางข้นของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย พบว่า ในปี 2015 อินโดนีเซีย มีปริมาณการส่งออก 6,410 ตัน คิดเป็นมูลค่า 283 ล้านบาท มาเลเซีย มีปริมาณการส่งออก 31,904 ตัน คิดเป็นมูลค่า 2,300 ล้านบาท และสำหรับประเทศที่มีปริมาณและมูลค่าการส่งออกน้ำยางข้นมากที่สุดในโลก ในปี 2015 มีปริมาณการส่งออก 1,072,710 ตัน คิดเป็นมูลค่า 39,546 ล้านบาท

ตารางที่ 3-13 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกนํ้ายางชั้นของไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย ปี 2003-2015

ปี	อินโดนีเซีย		มาเลเซีย		ไทย	
	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)
2003	456	12,526	4,052	77,266	22,611	819,910
2004	543	11,755	4,499	73,526	28,651	853,403
2005	201	4,014	3,818	55,947	30,402	814,613
2006	485	8,334	5,022	60,367	46,303	947,784
2007	339	7,610	4,246	57,323	43,668	887,442
2008	477	8,547	4,309	44,984	46,164	836,404
2009	351	9,147	2,857	38,158	40,621	1,007,537
2010	980	12,929	5,323	47,711	59,406	898,454
2011	828	9,502	6,207	41,586	76,633	876,382
2012	497	7,620	3,981	31,748	61,506	949,103
2013	287	5,907	3,305	33,538	53,886	1,038,421
2014	276	5,410	2,876	32,370	45,892	1,057,550
2015	283	6,410	2,300	31,904	39,546	1,072,710

ที่มา: ฐานข้อมูล Global Trade Atlas

4.2 ยางแผ่นรมควัน

สำหรับปริมาณและมูลค่าการส่งออกยางแผ่นรมควันของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย พบว่า ในปี 2015 อินโดนีเซีย มีปริมาณการส่งออก 80,357 ตัน คิดเป็นมูลค่า 4,322 ล้านบาท มาเลเซีย มีปริมาณการส่งออก 35,629 ตัน คิดเป็นมูลค่า 4,948 ล้านบาท และสำหรับประเทศไทยมีปริมาณและมูลค่าการส่งออกยางแผ่นรมควันมากที่สุดในโลก ในปี 2015 มีปริมาณการส่งออก 660,131 ตัน คิดเป็นมูลค่า 35,629 ล้านบาท

ตารางที่ 3-14 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกยางแผ่นรมควันของไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย ปี 2003-2015

ปี	อินโดนีเซีย		มาเลเซีย		ไทย	
	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)
2003	1,888	46,165	272	6,318	49,255	1,189,062
2004	6,862	145,895	577	11,177	52,592	1,027,967
2005	17,301	334,125	445	8,014	52,327	923,660
2006	23,066	325,393	344	4,461	71,783	938,845
2007	18,055	275,497	320	4,552	64,013	876,682
2008	11,805	137,755	345	3,849	69,174	768,797
2009	4,336	77,040	85	1,434	42,966	687,625
2010	6,121	60,166	1,119	10,944	72,930	692,356
2011	9,694	67,333	431	3,575	114,985	753,863
2012	6,793	66,682	692	7,507	68,898	660,662
2013	5,863	69,324	952	12,520	69,091	809,054
2014	4,475	68,307	508	8,282	48,077	716,631
2015	4,322	80,357	239	4,948	35,629	660,131

ที่มา: ฐานข้อมูล Global Trade Atlas

4.3 ยางแท่ง

สำหรับปริมาณและมูลค่าการส่งออกยางแท่งของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย พบว่า ในปี 2015 อินโดนีเซีย มีปริมาณการส่งออก 2,543,546 ตัน คิดเป็นมูลค่า 121,867 ล้านบาท มาเลเซีย มีปริมาณการส่งออก 665,862 ตัน คิดเป็นมูลค่า 32,627 ล้านบาท และสำหรับประเทศไทยมีปริมาณและมูลค่าการส่งออก ในปี 2015 มีปริมาณการส่งออก 1,822,220 ตัน คิดเป็นมูลค่า 91,464 ล้านบาท

ตารางที่ 3-15 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกยางแท่งของไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย ปี 2003-2015

ปี	อินโดนีเซีย		มาเลเซีย		ไทย	
	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)
2003	58,339	1,590,336	34,155	849,402	708	17,998
2004	79,833	1,707,112	49,485	1,010,698	1,128	21,836
2005	86,604	1,685,580	56,971	1,055,987	1,554	29,340
2006	140,151	1,952,268	79,147	1,065,378	1,903	26,743
2007	137,679	2,122,467	63,716	951,746	64,484	877,680
2008	186,743	2,148,449	75,380	861,365	88,100	986,614
2009	106,022	1,905,016	40,300	655,500	50,122	825,073
2010	224,145	2,278,820	83,736	838,382	96,596	930,495
2011	347,338	2,478,904	127,420	912,448	171,762	1,224,125
2012	236,970	2,370,136	74,081	728,472	129,912	1,286,914
2013	205,376	2,626,764	63,552	792,900	118,513	1,470,762
2014	149,213	2,549,753	41,533	675,064	94,302	1,529,009
2015	121,867	2,543,546	32,627	665,862	91,464	1,822,220

ที่มา: ฐานข้อมูล Global Trade Atlas

ศึกษานโยบายเศรษฐกิจของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

สำหรับการศึกษานโยบายด้านเศรษฐกิจของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือ IMT-GT และอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับการศึกษา และนำไปประกอบการวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

1. ประเทศไทย: โครงการที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐวิสาหกิจและกลุ่มจังหวัดภาคใต้เชื่อมโยงกับแผนดำเนินงานระยะ 5 ปี แผนที่ 3 ปี 2560-2564 แผนงาน IMT-GT

สำหรับ โครงการที่สำคัญภายใต้คณะทำงานสาขาต่างๆ รวมทั้งโครงการของจังหวัด และกลุ่มจังหวัดเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดภาคใต้เชื่อมโยงกับแผนดำเนินงานระยะห้าปี แผนที่ 3 ปี 2560-2564 (Implementation Blueprint 2017-2021) แผนงาน IMT-GT มีทั้งสิ้น 73 โครงการ ครอบคลุม 5 สาขา ได้แก่

1. การเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร จำนวน 16 โครงการ
2. ความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 15 โครงการ
3. การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน จำนวน 4 โครงการ
4. การท่องเที่ยว จำนวน 27 โครงการ
5. สิ่งแวดล้อม จำนวน 11 โครงการ

สำหรับโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ คือ โครงการต่างๆ ในสาขา การเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมัน ได้แก่ Rubber City (โครงการเมืองยาง) โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตน้ำมันปาล์มในสถาบันเกษตรกร โครงการศูนย์เรียนรู้และนวัตกรรมเกษตรผลิตปาล์มน้ำมันคุณภาพกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน การพัฒนาระบบและสร้างมูลค่าให้สินค้าภาคเกษตร ประมง และปศุสัตว์ โครงการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าแปรรูปยางสู่มาตรฐาน (สหกรณ์จังหวัดตรัง) โครงการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าแปรรูปยางสู่มาตรฐาน (สหกรณ์จังหวัดตรัง) แม้ว่าโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จังหวัดพัทลุงไม่ได้เป็นเจ้าของ แต่อย่างไรก็ตาม ความพร้อมได้ผลผลิตปาล์มน้ำและยางพาราของพัทลุงจะสามารถเชื่อมโยงการผลิตและตัวสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการเหล่านั้นให้สามารถสำเร็จตามเป้าหมายได้

สำหรับรายละเอียดของโครงการในสาขาการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรทั้งสิ้น 16 โครงการ มีดังนี้

ตารางที่ 3-16 รายละเอียดโครงการที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ภาคใต้เชื่อมโยงกับแผนดำเนินงานระยะ 5 ปี แผนที่ 3 ปี 2560-2564 แผนงาน IMT-GT ในสาขาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร

กลยุทธ์	NO	Project Title	รายละเอียดโครงการ	หน่วยงาน/จังหวัด	งบประมาณ (บาท)	Corridor
<i>Working Group on Agriculture & Agro-Based Industry (WGAAI) (รวมโครงการของจังหวัด 8 โครงการ)</i>						
S.1.1 สร้างกลไกความร่วมมือรูปแบบใหม่ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนภาควิชาการและประชาสังคมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านการเสริมสร้างศักยภาพและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ S.1.2 ส่งเสริมบรรยากาศทางการเงินที่เหมาะสมเพื่อคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มในระดับภูมิภาค	1	IMT-GT Network for Animal Production and Biotechnology – Development of Livestock and Beef Cattle	- ข้อเสนอจากการประชุม 9 th /10 th SPM - ศูนย์ผลิตน้ำเชื้อแช่แข็งสำหรับปศุสัตว์ ณ West Sumatera ได้ดำเนินเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างจัดทำโครงการต่อเนื่องสำหรับ IB 2017-2021 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพและการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อเพิ่มการผลิตปศุสัตว์และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนในการถ่ายทอดเทคโนโลยี			
		1.1 โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมโคเนื้อ/โคขุนศรีวิชัย : Sriwichai Beef ***	การพัฒนาอุตสาหกรรมโคเนื้อ/โคขุนของภาคใต้ฝั่งอ่าวไทยอย่างครบวงจร รองรับการขยายตัวของความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ซึ่งมีราคาตกต่ำ เพื่อเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในด้านเกษตรกรรม ในการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ให้สอดคล้อง	พัทลุง (Hal1)	154,000,000	EC1

ตารางที่ 3-16 รายละเอียดโครงการที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ภาคใต้เชื่อมโยงกับแผนดำเนินงานระยะ 5 ปี แผน
ที่ 3 ปี 2560-2564 แผนงาน IMT-GT ในสาขาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร (ต่อ)

กลยุทธ์	NO	Project Title	รายละเอียดโครงการ	หน่วยงาน/จังหวัด	งบประมาณ (บาท)	Corridor
			กับความต้องการด้วยวิธีการต่าง ๆ และสนับสนุนให้สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มบทบาทในฐานะผู้ซื้อ จนถึงการแปรรูปและส่งออก			
		1.2 โครงการสนับสนุนกลุ่มอาชีพผู้เลี้ยงโคเนื้อ*	สนง.ปศุสัตว์จ.ยะลา การดำเนินงาน - สนับสนุนกลุ่มอาชีพผู้เลี้ยงโคเนื้อ สถานที่ พื้นที่ 8 อำเภอของ จ.ยะลา	ยะลา (8)	งบดำเนินงาน 2,000,000 งบลงทุน 7,000,000 (สนง.ปศุสัตว์ จ.ยะลา)	EC1
		1.3 โครงการสนับสนุนกลุ่มอาชีพการเลี้ยงแพะนม*	สนง.ปศุสัตว์ จ.ยะลา การดำเนินงาน - สนับสนุนกลุ่มอาชีพผู้เลี้ยงโคเนื้อ - สถานที่ 8 อำเภอของจ.ยะลา	ยะลา (4)	งบลงทุน 12,780,000 (งบจังหวัด)	EC1
		1.4 การพัฒนาอุตสาหกรรมโคขุนศรีวิชัยแพะ และอุตสาหกรรมฮาลาล*	- เป็นการสร้างศักยภาพการเลี้ยงโคขุนอย่างมีคุณภาพ	พังงา (19)	20,420,2000 สนง.ปศุสัตว์ จ.พังงา	EC5
S.1.1 สร้างกลไกความร่วมมือรูปแบบใหม่ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และประชาสังคม เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านการเสริมสร้างศักยภาพและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้	2	Development of Agro-Eco Friendly Agriculture through Adoption of Appropriate Technologies	- ข้อเสนอจากการประชุม 9 th /10 th SPM - อยู่ระหว่างการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อจัดทำศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร และในอนาคตคาดว่าศูนย์ดังกล่าวจะสามารถเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านพื้นที่ชุ่มน้ำและอ่างน้ำ	กรมส่งเสริมการเกษตร		

ตารางที่ 3-16 รายละเอียดโครงการที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ภาคใต้เชื่อมโยงกับแผนดำเนินงานระยะ 5 ปี แผนที่ 3 ปี 2560-2564 แผนงาน IMT-GT ในสาขาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร (ต่อ)

กลยุทธ์	NO	Project Title	รายละเอียดโครงการ	หน่วยงาน/จังหวัด	งบประมาณ (บาท)	Corridor
S.1.2 ส่งเสริมบรรยากาศทางการเงินที่เหมาะสมเพื่อคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มในระดับภูมิภาค S.1.3 ส่งเสริมผลิตภัณฑ์การเกษตรที่มีมูลค่าสูงและใช้องค์ความรู้ (อาทิ Super fruits) รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่มีความสำคัญสูงกับความปลอดภัยทางโภชนาการ			ให้แก่ประเทศสมาชิก IMT-GT เพื่อเพาะปลูกพืชที่เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น ข้าว พืชน้ำ (บัวเตย สาคุ) พืชพื้นเมือง หน่อไม้ และพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ เช่น ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว ยางพารา ได้ต่อไป ณ จังหวัดพัทลุง			
		2.1 โครงการการพัฒนาการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเทคโนโลยีเหมาะสม***	โครงการต่อเนื่อง	พัทลุง (+)	-	EC1
S.1.1 สร้างกลไกความร่วมมือรูปแบบใหม่ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และประชาสังคม เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านการเสริมสร้างศักยภาพและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้	3	Rubber City (โครงการเมืองยาง) ***	โครงการต่อเนื่อง	การนิคมอุตสาหกรรม, สงขลา (+)	-	EC1
S.2.2 สนับสนุนหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับมาตรฐานระดับชาติและระหว่างประเทศ	4	Capacity Building on Good Agriculture Practices (GAP) for Marine and Fisheries	ข้อเสนอจากการประชุม 9 th /10 th SPM			
		4.1 การพัฒนาระบบอุตสาหกรรมเพาะพันธุ์กุ้งและสัตว์น้ำที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม*	การบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำครบวงจร	พังงา (16)	6,300,000 สนง.ประมง จ.พังงา	EC5

ตารางที่ 3-16 รายละเอียดโครงการที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ภาคใต้เชื่อมโยงกับแผนดำเนินงานระยะ 5 ปี
แผนที่ 3 ปี 2560-2564 แผนงาน IMT-GT ในสาขาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร (ต่อ)

กลยุทธ์	NO	Project Title	รายละเอียดโครงการ	หน่วยงาน/จังหวัด	งบประมาณ (บาท)	Corridor
S.1.1 สร้างกลไกความร่วมมือรูปแบบใหม่ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และประชาสังคม เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านการเสริมสร้างศักยภาพและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้	5	IMT-GT Cooperation on Oil Palm and Palm Oil	- ข้อเสนอจากการประชุม 9 th /10 th SPM - ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดินขอให้มาเลเซียและอินโดนีเซียส่งผู้แทน 10 คน เข้าร่วมการสัมมนาด้านน้ำมันปาล์มที่ไทยจะจัดขึ้น ทั้งนี้มาเลเซียจะแจ้งให้กระทรวง Plantation Industry and Commodities ซึ่งรับผิดชอบเรื่องนี้ทราบและพิจารณาต่อไป โดยขอให้ฝ่ายเลขานุการ CIMT ประสานรายละเอียดดังกล่าว	กรมพัฒนาที่ดิน		
		5.1 โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตน้ำมันปาล์มในสถาบันเกษตรกร**	- ไม่มีรายละเอียด	กลุ่มอ้นดามัน (7)	455,000	EC5
		5.2 โครงการศูนย์เรียนรู้และนวัตกรรม การเกษตรผลิตปาล์มน้ำมันคุณภาพกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ้นดามัน**	- ไม่มีรายละเอียด	กลุ่มอ้นดามัน (9)	1,000,000	EC5
โครงการที่จังหวัดและกลุ่มจังหวัด พิจารณาและทบทวนเพิ่มเติม (7 โครงการ)						
S.1.1 สร้างกลไกความร่วมมือรูปแบบใหม่ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และประชาสังคม เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านการเสริมสร้างศักยภาพและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้	1	การพัฒนาและสร้างมูลค่าให้สินค้าภาคเกษตร ประมง และปศุสัตว์*	- การจัดแสดงสินค้า /การยกระดับความรู้ของเกษตรกร - การออกแบบและยกระดับผลิตภัณฑ์	พังงา (1)	782,560,000	EC5

ตารางที่ 3-16 รายละเอียดโครงการที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ภาคใต้เชื่อมโยงกับแผนดำเนินงานระยะ 5 ปี
แผนที่ 3 ปี 2560-2564 แผนงาน IMT-GT ในสาขาการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร(ต่อ)

กลยุทธ์	NO	Project Title	รายละเอียดโครงการ	หน่วยงาน/จังหวัด	งบประมาณ (บาท)	Corridor
	2	การพัฒนาระบบอุตสาหกรรมเพาะพันธุ์กุ้ง และสัตว์น้ำที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม*	การบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ ครบวงจร	พังงา (16)	6,300,000 สนง.ประมง จ.พังงา	EC5
	3	โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่าง ยั่งยืนและสร้างความมั่นคงในอาชีพ*	สนง.ปศุสัตว์ จ.ยะลา การดำเนินงาน - ส่งเสริมการบริหารจัดการพืช เศรษฐกิจ - เพิ่มศักยภาพการผลิตทาง การเกษตรในพื้นที่ที่เหมาะสม (Zoning) - พัฒนาการแปรรูปผลผลิตครบ วงจร - อนุรักษ์ประชาสัมพันธ์ผลผลิตและ ผลิตภัณฑ์จ.ยะลา. สถานที่ แปลงเกษตรกรในพื้นที่ 8 อำเภอของ จ.ยะลา	ยะลา (6)	8,863,700 งบจังหวัด	
S.1.3 ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ การเกษตรที่มีมูลค่าสูงและใช้ องค์ความรู้ (อาทิ Super fruits) รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ใ้ ความสำคัญสูงกับความ ปลอดภัยทางโภชนาการ	4	โครงการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าแปรรูปยางสู่ มาตรฐาน (สหกรณ์จังหวัดตรัง)*	กิจกรรมก่อสร้างโรงงานบรรจุภัณฑ์ หมอนและที่นอน	ตรัง (10)	5,224,000 (สหกรณ์จ.ตรัง)	EC2
	5	โครงการจัดตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตรครบวงจร*	สนง.อุตสาหกรรมจ.ยะลา การดำเนินงานก่อสร้างอาคาร โรงงานแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตรครบวงจรขนาดพื้นที่ใช้ สอยไม่น้อยกว่า 450 ตรม. สถานที่ ต.อัยเยอร์เวง อ.เบตง จ.ยะลา	ยะลา (2)	งบลงทุน 4,500,000 งบจังหวัด	EC1

ตารางที่ 3-16 รายละเอียดโครงการที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ภาคใต้เชื่อมโยงกับแผนดำเนินงานระยะ 5 ปี
 แผนที่ 3 ปี 2560-2564 แผนงาน IMT-GT ในสาขาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร (ต่อ)

กลยุทธ์	NO	Project Title	รายละเอียดโครงการ	หน่วยงาน/จังหวัด	งบประมาณ (บาท)	Corridor
	6	ส่งเสริมและสนับสนุนโรงงานอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตร*	เพื่อส่งเสริมเทคโนโลยีพลังงานทดแทนที่มีความเหมาะสมในการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร เพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	ชุมพร (11)	2018: 1.51 2019: 2.92 2020: 4.29 2021: 5.665 (ล้านบาท)	EC1
	7	การพัฒนาและสร้างมูลค่าปาล์มน้ำมันภาคใต้*	- การสร้างลานเท/การสร้างกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	พังงา (19)	16,000,000 สนงเกษตรและ สหกรณ์จังหวัด	EC5

๕๕

ที่มา: สำนักงานฝ่ายเลขานุการกรอบการประชุมระดับมุขมนตรีและผู้ว่าราชการจังหวัด (Chief Ministers and Governors' Forum: CMGF) ภายใต้แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย- มาเลเซีย-ไทย (IMT- GT). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.cmgfthailand.psu.ac.th, 2560

ยุทธศาสตร์ปาล์มน้ำมันระยะ 20 ปี 2559-2579 ของไทย

ยุทธศาสตร์ปาล์มน้ำมันระยะ 20 ปี 2559-2579 ของไทย โดยกระทรวงพาณิชย์ ยุทธศาสตร์ดังกล่าว ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการผลิต ด้านนวัตกรรม ด้านมาตรฐาน ด้านพลังงาน ด้านการตลาด และด้านการบริหารจัดการ

ด้านการผลิต

1. ผลผลิตต่อไร่ ในปี 2560-64 เพิ่มผลผลิตต่อไร่เป็น 2.5-2.75 ตัน และในปี 2565-69 เพิ่มเป็น 2.75-3 ตัน สำหรับปี 2570-74 เพิ่มเป็น 3-3.5 ตัน และปี 2575-79 เพิ่มเป็น 3.25-3.50 ตัน

2. พื้นที่เพาะปลูก เพิ่มพื้นที่เพาะปลูก จาก 4.81-5.23 ล้านไร่ เป็น 6.06-7.23 ล้านไร่ในปี 2579 รวมถึงลดต้นทุนการผลิต

3. เพิ่มเปอร์เซ็นต์น้ำมันในผลปาล์ม ให้สูงขึ้นเป็น 22% ใน 5 ปี หรือภายใน 2564 จากปัจจุบันอยู่ที่ 17-18% ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรขายได้ราคาดีขึ้น

นอกจากนี้ จะวางแผนการผลิตในพื้นที่เหมาะสม ส่วนพื้นที่ไม่เหมาะสมจะส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชอื่นแทน ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ถ่ายทอดเทคโนโลยี

ด้านนวัตกรรม

ปัจจุบันที่ส่วนใหญ่ผลิตน้ำมันปาล์มเพื่อการบริโภค เช่น เป็นน้ำมันปาล์มขวด สบู่ ครีมนำปรุงผิว เครื่องสำอาง จะพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยไปสู่อุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอลขั้นต้นและขั้นปลาย ที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น เช่น วิตามินอี อุตสาหกรรมไบโอดีเซล เป็นต้น

ด้านมาตรฐาน

จะผลักดันให้มีการรับรองปาล์มน้ำมันตามมาตรฐาน GAP ผลักดันให้ขึ้นทะเบียนลานเท และจัดทำมาตรฐานลานเท พัฒนาและส่งเสริมเครื่องวัดเปอร์เซ็นต์น้ำมันจากทะเลลายปาล์ม พัฒนามาตรฐานโรงงานสกัด เพิ่มประสิทธิภาพมาตรฐานโรงงานสกัด ผลักดันมาตรฐานการผลิตสู่มาตรฐานสากล

ด้านพลังงาน

จะเพิ่มความต้องการใช้ให้มากขึ้น โดยจะเพิ่มสัดส่วนการใช้น้ำมันปาล์มดิบในการผลิต ไบโอดีเซลให้สูงขึ้นเป็น ปี 10 ภายในปี 2569 และเพิ่มปี 20 ในปี 2579

ด้านการตลาด

จากผลผลิตต่อไร่ที่มากขึ้น และเพิ่มพื้นที่เพาะปลูก ทำให้คาดว่าในปี 2560-2564 ประเทศไทยจะมีน้ำมันปาล์มดิบ 2.26-2.29 ล้านตัน และจะเพิ่มเป็น 2.49-2.82 ล้านตันในปี 2565-2569 ส่วนปี 2570-2574 เพิ่มเป็น 2.86-3.36 ล้านตัน และปี 2575-2579 เพิ่มเป็น 3.78-6.31 ล้านตัน ซึ่งจะบริหารจัดการ สต็อกให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จะยกเลิกการแทรกแซงตลาดปาล์มตั้งแต่ปี 2565 เป็นต้นไป

รวมถึงจะลดตัวราคาน้ำมันปาล์มบรรจุขวดเพื่อให้เป็นไปตามกลไกตลาด จากปัจจุบันกำหนดราคาเพดานสูงสุดที่ขวด/ลิตรละ 42 บาท พร้อมกันนั้น จะผลักดันการส่งออกน้ำมันปาล์มผลิตภัณฑ์ไปซีแอลเอ็มวี (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) ขยายการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบ และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากนวัตกรรม

ด้านการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการ ภายในปี 2560 กนป.จะเสนอให้ กรม.เห็นชอบร่าง พ.ร.บ.ปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์ม ที่สภาเกษตรกรแห่งชาติได้ยกร่าง และนำเสนอต่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แล้ว ซึ่งคาดว่าจะเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) และมีผลบังคับใช้ในปี 2561

2. ประเทศมาเลเซีย: นโยบายเศรษฐกิจใหม่ของมาเลเซีย (New Economic Model)⁶

ตามวิสัยทัศน์ ปี 2563 (Vision 2020) ของประเทศมาเลเซีย การปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจ (Economic transformation) คือ ส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งของนโยบายเพื่อขับเคลื่อนมาเลเซียไปข้างหน้า มาเลเซียจึงได้มีนโยบายทางด้านเศรษฐกิจใหม่ หรือที่เรียกว่า New Economic Model (NEM) ซึ่งจะเป็นการดำเนินงานโดยใช้แผนงานการการปรับรูปแบบทางเศรษฐกิจ (Economic Transformation Program: ETP) โดยวัตถุประสงค์ของ NEM นั้น ก็เพื่อนำมาเลเซียไปสู่ประเทศที่มีความเจริญ ประชาชนภายในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมีความยั่งยืน รวมถึงสามารถรักษาสถานภาพนั้นไว้ให้ได้อย่างต่อเนื่อง สำหรับเป้าหมายที่มาเลเซียต้องการพัฒนาขึ้นไป คือ

2.1 การเป็นประเทศที่มีรายได้สูง

มาเลเซียจะปรับเปลี่ยนไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูงภายในปี 2563 โดยเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการลงทุน ผลผลิตภาพแรงงาน และประสิทธิภาพของแรงงาน ซึ่งจะช่วยยกระดับอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 6.5 ต่อปี นับตั้งแต่ปี 2554 - 2563 โดยภายในปี 2563 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อหัวจะเพิ่มขึ้นถึงประมาณ 17,700 เหรียญสหรัฐ

2.2 ประชาชนได้รับประโยชน์มากยิ่งขึ้นจากนโยบายทางด้านเศรษฐกิจใหม่ (NEM)

ความปรองดองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้นเป็น เป้าหมายที่สองและถือได้ว่าเป็นส่วนที่สำคัญของรูปแบบเศรษฐกิจใหม่ของมาเลเซีย ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของ การเติบโตของกลุ่มผู้สนับสนุนคนจนรับรองว่าจะไม่มีกลุ่มก้อนใดถูกละเลยทอดทิ้ง และความต้องการขั้นพื้นฐาน โดยจะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ อีกทั้ง ความพยายามที่จะทำสังคมให้เป็นสังคมที่มีความน่าอยู่ ปราศจากความกลัวต่ออาชญากรรมต่างๆ และการกีดกันทางสังคม โดยเชื่อว่าการที่สังคมมีความปรองดองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะทำให้ประชาชนต่างช่วยกันทำให้ประเทศมีความเจริญมั่งคั่งได้ และ

⁶The Economic Planning Unit. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

แม้ว่าจะไม่สามารถทำให้เกิดความเท่าเทียมกัน แต่ความปรองดองกันในชาติจะช่วยลดปัญหาที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมได้ นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเรื่องความหลากหลายทางชาติพันธุ์ภายในประเทศที่จะต้องแก้ปัญหาอีกเช่นกัน แผนการปฏิบัติงานที่โปร่งใสและการตลาดที่เป็นธรรมนั้นจะมุ่งไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถภาพให้กับครัวเรือนที่มีรายได้น้อยและธุรกิจขนาดเล็ก แทนที่จะไปตั้งมาตรการเพื่อกลุ่มเป้าหมายใดกลุ่มเป้าหมายหนึ่ง โดยจะสนับสนุนให้มีกระบวนการที่จะเสริมสร้างศักยภาพให้กับคนระดับล่าง คิดเป็นร้อยละ 40 ซึ่งคนกลุ่มนี้นั้นสามารถที่จะได้ประโยชน์จากโอกาสนี้เพื่อให้มีงานที่ดีและมีความมั่นคงมากขึ้น นั่นหมายถึงรายได้ครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น

2.3 การแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

การที่ความยั่งยืนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของนโยบายเศรษฐกิจใหม่ ซึ่งหมายความว่าได้ว่ามาตรการต่างๆ ทั้งหมดที่ถูกนำเสนอขึ้นมาภายใต้ต้นนโยบายนี้จะต้องมีความยั่งยืนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อม และการมาเลเซียพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติเป็นตัวขับเคลื่อนระดับปฐมภูมิเพื่อให้เจริญเติบโต นั้น เห็นได้ชัดว่าไม่ใช่การดำเนินการที่ยั่งยืนทั้งทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจนั้น มาเลเซียมองว่าการมีวินัยในด้านการคลังนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้เกิดความสมดุลของเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศและจะส่งผลให้มีความมั่นคงทางการเงิน ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาว และยังเป็นองค์ประกอบสำคัญของนโยบายเศรษฐกิจฉบับนี้ด้วย

การดำเนินการปฏิรูปการบริการภาครัฐ รวมทั้งการฝึกอบรมเพิ่มทักษะให้กับเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่องนั้น จะเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้การบริการภาครัฐมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเพิ่มความใส่ใจในประชาชนมากยิ่งขึ้นด้วย สำหรับความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อมนั้น มาเลเซียจะเล็งวิถีปฏิบัติแบบเดิมๆ ที่มุ่งแต่ความเติบโตทางเศรษฐกิจโดยละเลยสิ่งแวดล้อม นโยบายเศรษฐกิจฉบับใหม่นี้ มาเลเซียจะให้ความสำคัญกับทั้งการปกป้องสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกัน นโยบายเศรษฐกิจของมาเลเซียฉบับใหม่นี้ จะพยายามทำให้เกิดความเติบโตอย่างยั่งยืน โดยจะรักษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมทั้งทรัพยากรน้ำ น้ำมัน และเชื้อเพลิงด้วย

นโยบายภาครัฐบาลอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและยางพารา

1. ปาล์มน้ำมัน

ภายใต้แผนงานการปรับรูปแบบทางเศรษฐกิจ (Economic Transformation Program: ETP) ของนโยบายเศรษฐกิจใหม่ของมาเลเซีย (New Economic Model) ได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศ โดยในปี 2020 มาเลเซียจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed-Nation status) และกำหนดเป้าหมายรายได้ต่อหัวของประเทศอยู่ที่ 15,000 เหรียญสหรัฐฯ ซึ่งเป้าหมายนี้จะสำเร็จลงได้โดยการดึงดูดเงินลงทุนให้ได้ 444 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และจะเกิดโอกาสการจ้างงานเพิ่มขึ้น 3.3 ล้านตำแหน่งอีกด้วย

ซึ่งจากเป้าหมายของนโยบายเศรษฐกิจของมาเลเซียดังที่กล่าวมา อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อให้การดำเนินนโยบายบรรลุตามเป้าหมาย ดังนั้นอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันจึงเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรม ภายใต้แผนงานการปรับรูปแบบทางเศรษฐกิจ (Economic Transformation Program: ETP) ของมาเลเซีย

ETP ได้มีการกำหนดแผนงานและวางแผนการดำเนินงานการพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของประเทศไว้ในหลายๆ ประเด็น ซึ่งเป้าหมายของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน คือ การเพิ่มรายได้ประชาชาติ (Gross National Income: GNI) ในปี 2020 ให้อยู่ที่ 178 ล้านริงกิต มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น 41,600 งาน และสำหรับแผนการดำเนินงานการพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของประเทศมาเลเซีย ภายใต้แผนงานการปรับรูปแบบทางเศรษฐกิจ (Economic Transformation Program: ETP) ของนโยบายเศรษฐกิจใหม่ของมาเลเซีย (New Economic Model) ในแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.1 ปลุกปาล์มน้ำมันใหม่ทดแทนต้นปาล์มที่มีอายุเกิน 25 ปี

เนื่องจากปาล์มน้ำมันที่มีอายุเกิน 25 ปีจะส่งผลต่อผลผลิตต่อไร่ ทำให้ผลผลิตต่อไร่ลดลง รัฐบาลจึงมีแผนการโค่นต้นปาล์มที่มีอายุเกิน 25 ปีทั้งหมดและปลูกใหม่ทดแทนให้แล้วเสร็จภายใน 3 ปี โดยรัฐบาลมีนโยบายที่จะช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยในการปลูกปาล์มใหม่ทดแทนในครั้งนี้อย่างจะช่วยเหลือด้านการเงินในระหว่างที่เกษตรกรสูญเสียรายได้จากการปลูกปาล์มใหม่ และจะช่วยเหลือด้านเครื่องมือเครื่องมือที่มีคุณภาพในการเพาะปลูก

1.2 การเพิ่มผลผลิตต่อไร่

จะเพิ่มเฉลี่ยผลผลิตต่อไร่ของทั้งประเทศขึ้นร้อยละ 25 ในปี 2020 ซึ่งแผนการดำเนินงานนี้รัฐบาลมาเลเซียคาดหวังว่าจะทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น 1,600 ตำแหน่งงาน ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรรายย่อยกว่า 161,000 ราย มีรายได้เพิ่มขึ้น

1.3 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของคนงาน

เนื่องจากธรรมชาติของการปลูกปาล์ม ไม่สามารถที่จะใช้เครื่องจักรหนักเพียงอย่างเดียวเข้ามาดูแลได้ การดูแลสวนปาล์มต้องเป็นการผสมกันระหว่างแรงงานที่มีทักษะฝีมือสูงและทักษะฝีมือต่ำเข้าด้วยกัน ดังนั้นแผนการดำเนินงานในส่วนนี้ คือ การฝึกอบรมแรงงานในการดูแลสวนปาล์มและการใช้เครื่องจักรในการทุ้มแรงในการเก็บเกี่ยวผลผลิต

1.4 การเพิ่มเปอร์เซ็นต์น้ำมัน

รัฐบาลมาเลเซียตั้งเป้าการเพิ่มเปอร์เซ็นต์น้ำมัน (OER) จาก 20.5% (ปี 2009) เป็น 23% ในปี 2020 และ โรงสกัดน้ำมันปาล์มจะมีเพิ่มขึ้นอีก 84 แห่ง เพื่อรองรับปริมาณผลผลิตผลปาล์มน้ำมันสดที่เพิ่มขึ้น

1.5 การพัฒนาไบโอแก๊สจากโรงสกัดน้ำมัน

ของเสียที่ได้จากกระบวนการสกัดน้ำมันปาล์มสามารถนำมาทำเป็นไบโอแก๊สได้ และยิ่งได้มากขึ้นในอนาคต โดยในอีก 10 ปีข้างหน้าเราจะสามารถผลิตไบโอแก๊สได้จากโรงสกัดน้ำมันปาล์ม

500 แห่งซึ่งหมายความว่าปริมาณการสกัดน้ำมันปาล์มเพิ่มสูงขึ้น ของเสียจากกระบวนการข่มมีมากขึ้น ดังนั้นรัฐบาลจึงมีนโยบายการพัฒนาไบโอแก๊สจากโรงสกัดน้ำมันปาล์มให้มีคุณภาพมากขึ้น

1.6 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปาล์มน้ำมันในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำ

การจัดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปาล์มน้ำมันเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ปาล์มน้ำมันใน อุตสาหกรรมปาล์มน้ำ โดยรัฐบาลมาเลเซียให้การสนับสนุนในการพัฒนากระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ปาล์ม น้ำมันในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำ รวมถึงสนับสนุนโรงงานแปรรูปพัฒนาผลิตภัณฑ์ปาล์มน้ำมันใน พร้อมทั้งให้การช่วยเหลือและแนะนำในการร่วมทุนกับต่างชาติในการสร้างโรงงานแปรรูปในมาเลเซียอีกด้วย ซึ่งจาก แผนพัฒนาดังกล่าวมาเลเซียคาดว่าจะทำให้ รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น 5.8 พันล้านริงกิต และเกิดการจ้างงาน เพิ่มขึ้น 5,900 ตำแหน่งงาน

1.7 การใช้งานในเชิงพาณิชย์กับเชื้อเพลิงชีวภาพรุ่นที่ 2

เนื่องจากชีวมวลจากปาล์มน้ำมันที่ได้ในปัจจุบันกว่า 80 ล้านตัน ซึ่งคาดว่าจะในปี 2020 จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็น 100 ล้านตัน รัฐบาลมาเลเซียจึงมีแผนเร่งด่วนในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือใน การเปลี่ยนชีวมวลดังกล่าวให้เป็นก๊าซเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า โดยใช้กระบวนการผลิต Pyrolysis โดยการ ดำเนินการดังกล่าวนี้จะส่งผลให้รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น 3.3 พันล้านริงกิต เกิดการจ้างงาน 1,000 ตำแหน่ง งาน

1.8 กระตุ้นการเติบโตของผลิตภัณฑ์อาหารและสุขภาพในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำ

โดยการเพิ่มมูลค่าปาล์มน้ำมันมาเลเซียในอุตสาหกรรมในประเทศและเพิ่มมูลค่า ปาล์มน้ำมันที่ส่งออก โดยการศึกษาวิจัยและค้นคว้าคุณค่าทางโภชนาการและสุขภาพใหม่ๆ ที่มีในปาล์ม น้ำมันเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ โดยรัฐบาลคาดว่าจะจากการดำเนินงานดังกล่าวนี้จะทำให้เกิดอาชีพที่ต้อง ใช้ทักษะขั้นสูงภายในประเทศกว่า 74,900 ตำแหน่งงาน และรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น 4.9 พันล้านริงกิต

นอกจากนี้ เป้าหมายรัฐบาลมาเลเซียในการพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน คือ ผลผลิตจาก 3.5 ตันต่อไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 4 ตันต่อไร่ สนับสนุนให้ตั้งโรงงานพลังงานผลิตก๊าซชีวภาพ (Biogas) จากน้ำเสียที่เกิดจากผลิตน้ำมันปาล์ม 500 โรง และผลักดันอุตสาหกรรม “Oleochemical หรือ เคมีภัณฑ์จาก ธรรมชาติ” เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหารและสุขภาพเป็นหลักให้เพิ่มขึ้นเป็น 40% (ปัจจุบันมี 1%)

2. ยางพารา

รัฐบาลของมาเลเซียให้ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมยางพารามาก เห็นได้จาก การก่อตั้ง Malaysian Rubber Board (MRB) เพื่อเข้าทำหน้าที่ดูแลอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางทั้งระบบ โดยการ สนับสนุนและ พัฒนาอุตสาหกรรมยางในประเทศมาเลเซีย ตั้งแต่การเพาะปลูกต้นยางพาราจนถึงการจัด จำหน่ายผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับตลาดโลก นอกจากนี้ MRB ยังมีการ จัดตั้งศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์ยาง International Rubber Products Exhibition Centre Malaysia (IRPEC) ขึ้น เพื่อสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางในประเทศมาเลเซีย พัฒนาลินค้าขึ้นปลาย และเป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยางในประเทศ สำหรับการจัดแสดงผลิตภัณฑ์ยางใน IRPEC นั้นมี

มากกว่า 3,000 ชนิด สำหรับประเทศไทย มีหน่วยงานภาครัฐที่เข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับยางพารา ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ แต่อย่างไรก็ตามหน่วยงานดังกล่าวยังขาดการเชื่อมโยงกันทำงานร่วมกันที่ชัดเจน จึงทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ขาดความต่อเนื่อง และที่สำคัญนโยบายส่วนเน้นให้การช่วยเหลือไปที่อุตสาหกรรมต้นน้ำเป็นหลัก ส่วนอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีพื้นที่ปลูกยางมากที่สุดในโลก แต่กลับมีผลผลิตยางธรรมชาติมากเป็นอันดับสองรองจากไทย เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีมากกว่าร้อยละ 85 ของพื้นที่ปลูกยางที่ทั้งประเทศยังใช้วิธีการปลูกแบบดั้งเดิม และพื้นที่ปลูกยางบางส่วนยังไม่ได้รับการดูแลที่ดี (Jungle Rubber) ดังนั้น รัฐบาลจึงเข้ามาสนับสนุนให้เกษตรกรปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเพาะปลูกยางเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไป รวมทั้งสนับสนุนให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมการแปรรูปยางและผลิตภัณฑ์ในอินโดนีเซียเพิ่มขึ้น สำหรับพื้นที่ที่รัฐบาลอินโดนีเซียกำหนดให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราและผลิตภัณฑ์ของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจอินโดนีเซีย (MP3EI) คือ เกาะสุมาตรา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการเพาะปลูกยางพารามากที่สุดในประเทศ

3. ประเทศอินโดนีเซีย: แผนแม่บทพัฒนาเศรษฐกิจอินโดนีเซีย 2011 -2025 (Master Plan for Acceleration and Expansion of Indonesia Economics Development 2011 -2025: MP2EI)

อินโดนีเซีย ถือเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง เฉลี่ยร้อยละ 15.6 ต่อปี ซึ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของอินโดนีเซีย ในช่วงที่ผ่านมา เนื่องมาจากการการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากประเทศเกษตรกรรมสู่ประเทศอุตสาหกรรมและการให้บริการ แต่อย่างไรก็ตามอินโดนีเซียประสบปัญหา ด้านโครงสร้างภาคการผลิต เนื่องจากส่วนใหญ่ยังพึ่งพาทรัพยากรภายในประเทศเป็นหลัก มีเพียงบางอุตสาหกรรมเท่านั้นที่เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านั้น ก็กระจุกตัวอยู่ทางฝั่งตะวันตกของประเทศ (เกาะสุมาตรา และเกาะชวา) ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศที่ยังไม่พร้อมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้วยภูมิประเทศที่เป็นเกาะน้อยใหญ่มากกว่า 17,500 เกาะ ทำให้การเชื่อมโยงระบบขนส่งของประเทศไม่มีประสิทธิภาพ และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ คุณภาพของแรงงานที่เป็นผลมาจากการจัดระบบการศึกษาของประเทศ ทำให้ในปัจจุบันแรงงานอินโดนีเซียมากกว่าร้อยละ 50 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมีเพียงร้อยละ 8 ที่จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตร ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงข้อจำกัดที่เกิดภายในประเทศยังมีข้อจำกัดภายนอกประเทศที่ต้องรับมือ อาทิ ความไม่แน่ใจของเศรษฐกิจโลกและความเสี่ยงต่างๆ ที่จะเกิดในอนาคต จากข้อจำกัดทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้รัฐบาลอินโดนีเซียภายใต้การนำของประธานาธิบดี Susilo Bambang Yudhoyono จึงได้ระดมผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจของประเทศ ข้าราชการ นักวิชาการ ผู้บริหาร และนักธุรกิจ จากทุกภาคส่วน มาร่วมรับความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติที่มีชื่อว่า แผนแม่บทพัฒนา

เศรษฐกิจอินโดนีเซีย 2554-2568 (Master Plan for Acceleration and Expansion of Indonesia Economic Development 2011-2025) โดยมีชื่อย่อของแผนแม่บทว่า “MP3EI” สำหรับ MP3EI เป็นแผนพัฒนาระยะยาว ซึ่งได้กำหนดระยะเวลาของแผนไว้ 15 ปี คือ เริ่มใช้ตั้งแต่ปี 2554-2568 โดยแผนพัฒนาดังกล่าวมีหลักการสำคัญ 2 ประการคือ การเร่งรัด (acceleration) และขยาย (expansion) การพัฒนาเศรษฐกิจของอินโดนีเซียให้มีความเจริญก้าวหน้าและมีขนาดของเศรษฐกิจใหญ่ติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลกภายในปี 2568 การที่จะเดินไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาได้นั้นอินโดนีเซียจึงได้ตั้งเป้าหมายว่าจะทำให้ประชากรมีรายได้ต่อหัวประมาณ 14,250 - 15,000 เหรียญสหรัฐฯ ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ 4.0 - 4.5 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ และอัตราเงินเฟ้อต้องลดลงเหลือร้อยละ 3 ภายในปี 2568

3.1 อินโดนีเซียและมาเลเซียจับมือจัดตั้งสภาผู้ผลิตน้ำมันปาล์ม

อินโดนีเซียและมาเลเซียจับมือจัดตั้งสภาผู้ผลิตน้ำมันปาล์ม เพื่อสร้างเสถียรภาพราคาอินโดนีเซียและมาเลเซียผู้ผลิตปาล์มน้ำมันอันดับ 2 ของโลก ได้จับมือลงนามข้อตกลงจัดตั้งสภาปาล์มน้ำมันการผลิตของประเทศ เพื่อสร้างเสถียรภาพราคาด้วยการบริหารการผลิตและการเก็บสต็อกปาล์มน้ำมันในตลาดโลก โดยผลผลิตน้ำมันปาล์มของสองประเทศรวมร้อยละ 85 ของโลก ดังนั้น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในตลาดโลก โดยการผลักดันมาตรฐานสูงของเกษตรยั่งยืนและจะช่วยป้องกันการเผาป่าที่ดินเพื่อการเกษตรในประเทศอินโดนีเซีย รวมทั้ง สภาจะแก้ไขราคาของน้ำมันปาล์ม เนื่องจากอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันซึ่งอยู่ภายใต้แรงกดดันจากราคาที่ลดลงอย่างต่อเนื่องและการเพาะปลูกที่ไม่ยั่งยืน

3.2 รัฐบาลอินโดนีเซียได้ส่งเสริมให้มีการขยายพื้นที่ปลูกยางพารา⁷

อินโดนีเซียมีการขยายการผลิตต่ำกว่าปริมาณที่ได้รับการจัดสรร รัฐบาลอินโดนีเซียได้ส่งเสริมให้มีการขยายพื้นที่ปลูกยางพาราและใช้พันธุ์ที่มีผลผลิตสูง ให้เงินอุดหนุนค่าแรงและค่าใช้จ่ายในการควบคุมโรคแมลงสำหรับพื้นที่ 300,000 เฮกตาร์ และการจัดหาปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และการดูแลรักษาอื่น ๆ กว่า 50,000 เฮกตาร์ ในปี ค.ศ.2019 อินโดนีเซียจะมีพื้นที่ปลูกยางทั้งหมด 3.09 ล้านเฮกตาร์ และคาดว่าจะให้ผลผลิตน้ำยางเพิ่มขึ้นเป็น 3.62 ล้านตัน ซึ่งอินโดนีเซียคาดว่าจะสามารถเป็นผู้ผลิตยางธรรมชาติรายใหญ่ของโลก จากแผนการเพิ่มพื้นที่ปลูกยางพารา และเพิ่มปริมาณน้ำยางธรรมชาติ อินโดนีเซียมีแผนการเพิ่มการใช้ยางธรรมชาติในประเทศ โดยจะมีการนำยางธรรมชาติไปใช้ในโครงการภาครัฐ เช่น สร้างถนน เชื้อเพลิง ประตุชลประทาน อุปกรณ์กันกระแทกทำเรือ และไม้หมอนรถไฟ เป็นต้น

⁷รวบรวมจากรายงานเรื่อง “ยางพาราอินโดนีเซีย” สำนักงานส่งเสริมการค้าฯ ณ กรุงจาการ์ตา (ธันวาคม 2558). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.ditp.go.th>, 2560

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและยางพาราของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย และการเชื่อมโยงการผลิตระหว่างกัน

สำหรับการวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ผู้วิจัยใช้แนวคิดการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานของ Porter เป็นหลักและแนวทางในการวิเคราะห์ ซึ่งแนวคิดการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานเป็นการใช้กิจกรรม ข้อมูลข่าวสาร คน เทคโนโลยี และทรัพยากร มาประยุกต์เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการจากผู้จัดหาวัตถุดิบไปสู่ลูกค้าซึ่งเป็นผู้บริโภคคนสุดท้าย โดยกิจกรรมของห่วงโซ่จะแปรสภาพทรัพยากร แปรรูปวัตถุดิบและวัสดุอื่นๆ ให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปแล้วส่งไปจนถึงผู้บริโภคเสมือนเป็นโครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมใดก็ตามที่มีกิจกรรมการผลิตตั้งต้นน้ำ คือ วัตถุดิบ กิจกรรมการผลิตกลางน้ำ คือ การแปรรูปเบื้องต้น และกิจกรรมการผลิตปลายน้ำ คือ การผลิตให้ได้เป็นผลิตภัณฑ์หรือสินค้าสำเร็จรูป โดยหลักการดังกล่าวเมื่อนำมาสู่การวิเคราะห์อุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งจะช่วยให้เห็นโครงสร้างการผลิต และสามารถวิเคราะห์การเชื่อมโยงการผลิตระหว่างกันได้ ภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT โดยลำดับการศึกษา ผู้วิจัยทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและยางพาราของไทย และอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและยางพาราของมาเลเซียและอินโดนีเซีย รวมถึงการเชื่อมโยงด้านการผลิต และการค้า ภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT เพื่อนำมาสรุปผลการวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย และการเชื่อมโยงการผลิตระหว่างกัน

โครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทย

สำหรับโครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทย จากการศึกษา พบว่า เนื้อที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของไทย ในปี พ.ศ. 2558¹ มีเนื้อที่ 4.276 ล้านไร่ โดยภาคใต้มีเนื้อที่เพาะปลูกมากที่สุด 3.698 ล้านไร่ และจังหวัดพัทลุงมีเนื้อที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน 41,901 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.133 ของเนื้อที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันภาคใต้ และคิดเป็นร้อยละ 0.979 ของเนื้อที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของประเทศ

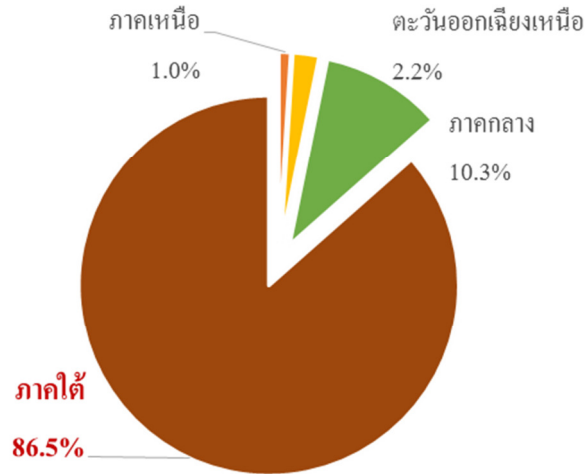
ตารางที่ 4-1 เนื้อที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของไทย ปี พ.ศ. 2551-2558

ปี	รวมทั้งประเทศ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้
2551	2.885	0.000	0.011	0.228	2.645
2552	3.188	0.002	0.024	0.278	2.883
2553	3.552	0.007	0.040	0.359	3.147
2554	3.747	0.007	0.047	0.402	3.291
2555	3.983	0.018	0.076	0.442	3.447
2556	3.773	0.013	0.045	0.335	3.380
2557	4.024	0.030	0.065	0.381	3.548
2558	4.276	0.042	0.095	0.442	3.698

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

¹ปี 2558 เป็นข้อมูลล่าสุดที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเผยแพร่

แผนภาพที่ 4-1 เนื้อที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของไทย ปี พ.ศ.2558

ที่มา: ปรับปรุงข้อมูลจากศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำหรับโครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทยและจังหวัดพัทลุง มีการผลิตแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบไปด้วย

1. อุตสาหกรรมต้นน้ำ ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน
2. อุตสาหกรรมกลางน้ำ ได้แก่ โรงงานสกัดปาล์มน้ำมันดิบ
3. อุตสาหกรรมปลายน้ำ ได้แก่ โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์

1. อุตสาหกรรมต้นน้ำ มีผู้เกี่ยวข้อง คือ เกษตรกร ผู้รวบรวมพันธุ์ ผู้ผลิตกล้าปาล์ม ลานเต และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ผลผลิตของอุตสาหกรรมในส่วนนี้ คือ ผลปาล์มหลายและผลปาล์มล่วง และนำสู่การแปรรูปเบื้องต้นเป็น น้ำมันปาล์มดิบ (Crude Palm Oil: CPO) สำหรับเข้าสู่อุตสาหกรรมกลางน้ำต่อไป

2. อุตสาหกรรมกลางน้ำ คือ น้ำมันปาล์มดิบ และน้ำมันเมล็ดในปาล์ม ซึ่งสามารถนำไปผลิตเพื่อการบริโภคและอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ (ครีมเทียม สบู่ และอาหารสัตว์ เป็นต้น) และเข้าสู่โรงงานไบโอดีเซล

นอกจากนี้ ผลผลิตปาล์มเมื่อเข้าสู่โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม จะเข้าสู่กระบวนการสกัดและแยกผลและน้ำมันปาล์ม ซึ่งผลผลิตหลักที่ได้ออกมา คือ น้ำมันปาล์มดิบ และส่วนต่างๆ ของปาล์มน้ำมันซึ่งทั้งหมดสามารถนำไปใช้ประโยชน์และผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้ ดังนี้

2.1 ทลายปาล์ม สามารถนำไปผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ผลิตกระแสไฟฟ้า และเชื้อเพลิง เพื่อผลิตน้ำมันจากผลปาล์ม

2.2 กะลา สามารถนำไปเป็นเชื้อเพลิงได้

2.3 ใบปาล์ม สามารถนำไปเป็นเชื้อเพลิงได้

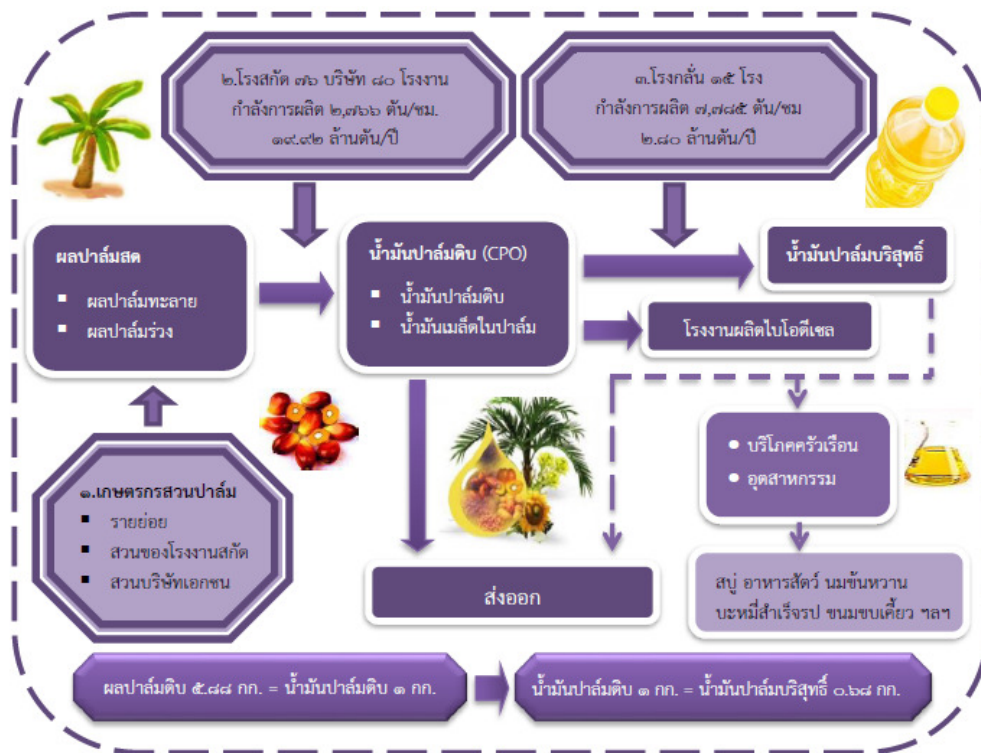
2.4 น้ำเสี้ยน ผลิตไบโอแก๊ส

2.5 กากผลปาล์ม นำไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไบโอดีเซล

2.6 เมล็ดในปาล์ม นำไปเข้าโรงบีบจะได้น้ำมันเมล็ดในปาล์ม

3. อุตสาหกรรมปลายน้ำ ได้แก่ โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ และโรงงานผลิตไบโอดีเซล โดยน้ำมันปาล์มดิบจะเข้าสู่โรงงานกลั่นและโรงงานผลิตไบโอดีเซล ผลิตภัณฑ์ของน้ำมันปาล์มดิบเข้าสู่โรงงานกลั่น จะได้ กรดไขมันปาล์ม (Free Fatty Acid: FFA) และน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ (RBD Palm Oil) ซึ่งน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ยังไม่สามารถบริโภคในครัวเรือนได้ แต่ถูกใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร เช่น นำไปผลิตนมข้นหวาน บะหมี่ ขนมหกรอบ และไอศกรีม เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์น้ำมันเพื่อการบริโภคในครัวเรือน คือ น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ใส สามารถสรุปได้ว่า น้ำมันปาล์มดิบ จะนำไปสู่อุตสาหกรรมหลักๆ 3 ประเภท ได้แก่ การผลิตไบโอดีเซล ผลิตน้ำมันพืช อุตสาหกรรม อาหารและอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่อาหาร

แผนภาพที่ 4-2 โครงสร้างปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มไทย

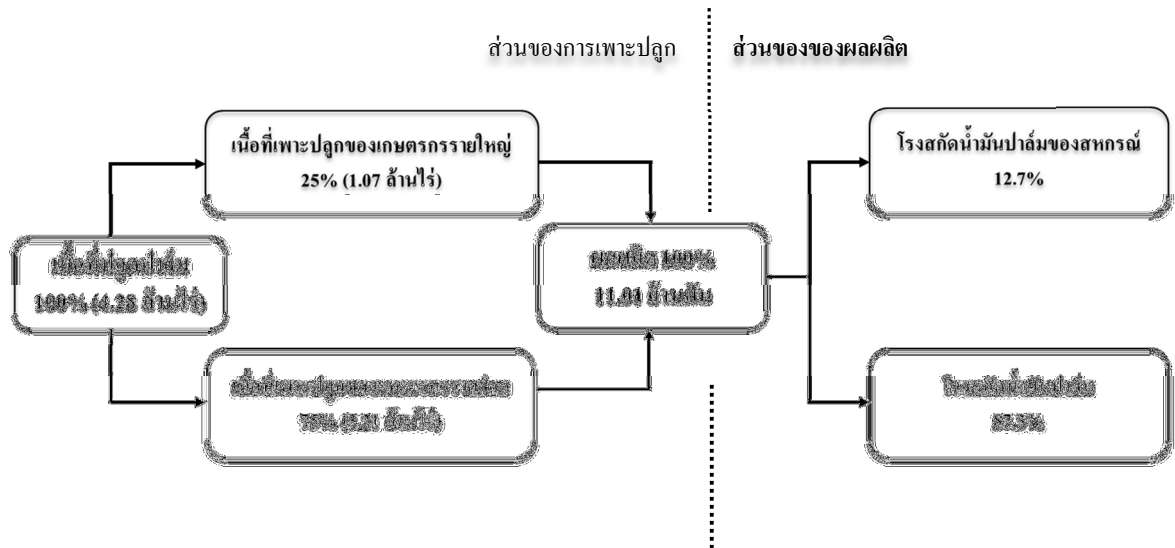
ที่มา: บทความเรื่อง “น้ำมันปาล์มเมื่อก้าวเข้าสู่ AEC” โดย นางสาวประภาพร กิตติเสนาชัย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าสินค้าเกษตร

เมื่อพิจารณาถึงปริมาณและมูลค่าการผลิตตามโครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทยหรือห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทย มีรายละเอียด ดังนี้

อุตสาหกรรมต้นน้ำ

โครงสร้างอุตสาหกรรมต้นน้ำปาล์มน้ำมันของไทยหรือห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมต้นน้ำปาล์มน้ำมันของไทยในปี 2558 พบว่า เนื้อที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของไทย 4.28 ล้านไร่ เป็นเนื้อที่เพาะปลูกของเกษตรกรรายใหญ่ร้อยละ 25 และของเกษตรกรรายเล็ก ร้อยละ 75 ซึ่งผลผลิตที่ได้จากพื้นที่ 4.28 ล้านไร่ และเมื่อนำผลผลิตไปยังโรงสกัดน้ำมันเพื่อสกัดเป็นน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) พบว่า เข้าสู่โรงงานสกัดของสหกรณ์ร้อยละ 12.7 และโรงงานสกัดทั่วไปอีกร้อยละ

แผนภาพที่ 4-3 โครงสร้างอุตสาหกรรมต้นน้ำปาล์มน้ำมันของไทยปี 2558

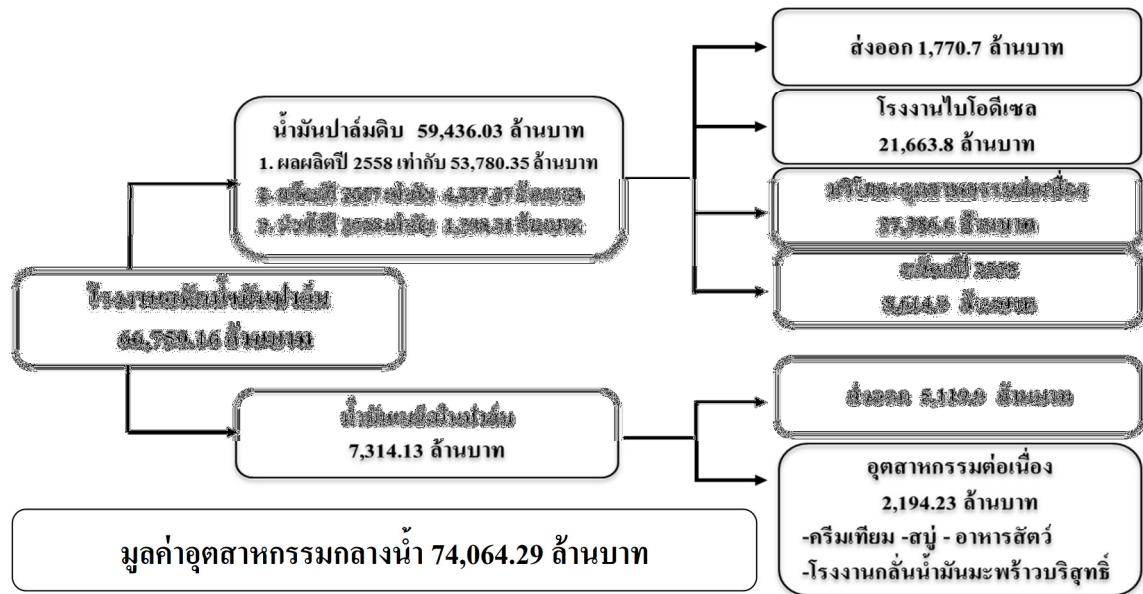
ที่มา: โครงสร้างอุตสาหกรรมจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ข้อมูลการผลิตจาก ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย

จากการวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมต้นน้ำปาล์มน้ำมันของไทยดังกล่าว เมื่อนำมาพิจารณาถึงมูลค่าการผลิตอุตสาหกรรมต้นน้ำของจังหวัดพัทลุง พบว่าจากเนื้อที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของพัทลุง 41,901 ไร่ จะทำให้มูลค่าการผลิตอุตสาหกรรมต้นน้ำของจังหวัดพัทลุง คิดเป็นร้อยละ 0.979 ของมูลค่าการผลิตอุตสาหกรรมต้นน้ำของประเทศ

อุตสาหกรรมกลางน้ำ

สำหรับโครงสร้างอุตสาหกรรมกลางน้ำปาล์มน้ำมันของไทย พบว่า น้ำมันปาล์มจากโรงงานสกัดมาจากปาล์ม 2 ส่วน คือ ผลปาล์มและเมล็ดในปาล์ม ซึ่งจะให้ได้ผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบและน้ำมันเมล็ดในปาล์ม มีมูลค่ารวม 74,064.29 ล้านบาท ประกอบด้วยมูลค่าจากน้ำมันปาล์มดิบ และจากน้ำมันเมล็ดในปาล์ม ซึ่งน้ำมันปาล์มดิบที่ได้จะกระจายไปยังโรงงานไบโอดีเซลจำหน่ายเพื่อการบริโภค อุตสาหกรรมต่อเนื่อง และส่งออก สำหรับน้ำมันเมล็ดในปาล์ม จะถูกกระจายยังอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และส่งออก ซึ่งอุตสาหกรรมต่อเนื่องดังกล่าว ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตครีมเทียม สบู่ อาหารสัตว์ และโรงงานกลั่นน้ำมันมะพร้าวบริสุทธิ์ เป็นต้น

แผนภาพที่ 4-4 โครงสร้างอุตสาหกรรมกลางน้ำปาล์มน้ำมันของไทย

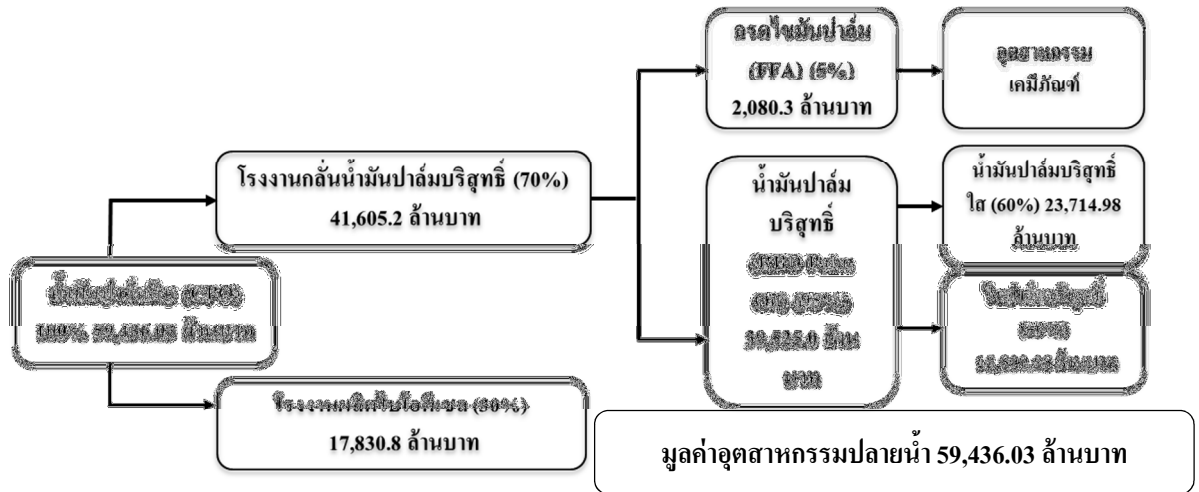

ที่มา: โครงสร้างอุตสาหกรรมจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ข้อมูลการผลิตจาก ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย

อุตสาหกรรมปลายน้ำ

สำหรับโครงสร้างอุตสาหกรรมปลายน้ำปาล์มน้ำมันของไทย ประกอบไปด้วย โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ และโรงงานผลิตไบโอดีเซล คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70 และร้อยละ 30 ตามลำดับ โรงงานกลั่น จะได้ผลิตภัณฑ์ 2 ตัว คือ กรดไขมันปาล์ม (FFA) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5 ของน้ำมันปาล์มดิบทั้งหมด และน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ (RBD Palm Oil) ร้อยละ 95 ของน้ำมันปาล์มดิบทั้งหมด ซึ่งน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ยังไม่สามารถบริโภคในครัวเรือนได้ แต่ถูกใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร อาทิ นมข้นหวาน บะหมี่ ขนมอบ และไอศกรีม เป็นต้น น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ (RBD Palm Oil) เมื่อผ่านกระบวนการในขั้นต่อไป จะได้เป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ใส (RBD Palm Olein) ร้อยละ 60 และไขปาล์มบริสุทธิ์ (RBD Palm Stearin) ร้อยละ 40 สามารถสรุปได้ว่า น้ำมันปาล์มดิบ หรือ CPO ร้อยละ 100 นั้น จะนำไปสู่อุตสาหกรรมหลักๆ 3 ประเภท ได้แก่ การผลิตไบโอดีเซล ผลิตน้ำมันพืช อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่อาหาร และมูลค่าอุตสาหกรรมปลายน้ำของไทย 59,436.03 ล้านบาท

แผนภาพที่ 4-5 โครงสร้างอุตสาหกรรมปลายน้ำปาล์มน้ำมันของไทย

ที่มา: โครงสร้างอุตสาหกรรมจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ข้อมูลการผลิตจาก ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย

โครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของมาเลเซีย

มาเลเซียเป็นประเทศที่มีพื้นที่ปลูกปาล์มมากเป็นอันดับสอง รองจากอินโดนีเซีย และเป็นประเทศที่มีอุตสาหกรรมต่อเนื่องในการผลิตปาล์มน้ำมันเป็นสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มที่ครบวงจร เนื่องจากมาเลเซียมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาดูแลในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันอย่างใกล้ชิด สำหรับพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของประเทศมาเลเซีย ปี พ.ศ. 2559 มีทั้งสิ้น 35.8 ล้านไร่ หรือ 5,737,985 เฮกตาร์²

ห่วงโซ่อุปทานหรือโครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของมาเลเซีย พบว่า อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของมาเลเซีย มีการผลิต 3 ส่วน ได้แก่

- 1) อุตสาหกรรมต้นน้ำ ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน
- 2) อุตสาหกรรมกลางน้ำ ได้แก่ โรงงานสกัดปาล์มน้ำมันดิบ
- 3) อุตสาหกรรมปลายน้ำ ได้แก่ โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์

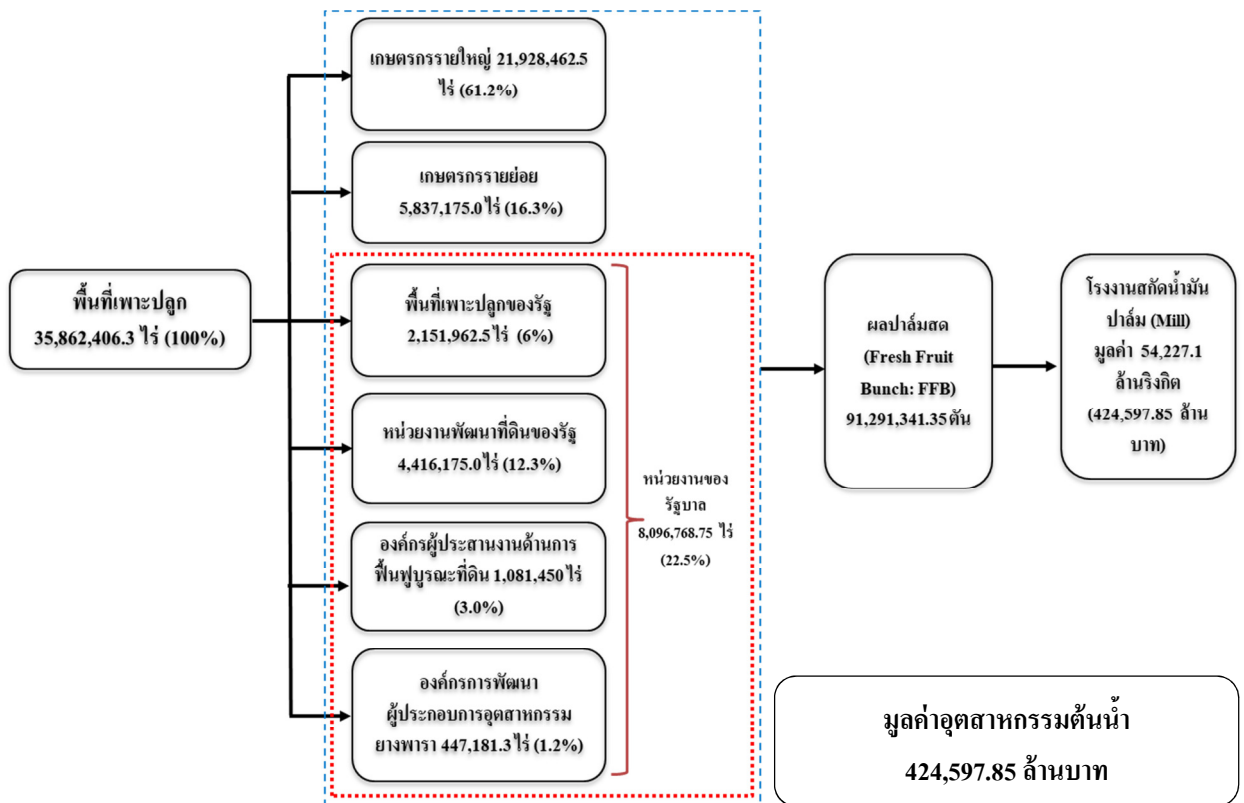
สำหรับรายละเอียดของห่วงโซ่อุปทานหรือโครงสร้างการผลิตของปาล์มน้ำมันในแต่ละอุตสาหกรรม มีดังต่อไปนี้

² 1 เฮกตาร์ เท่ากับ 6.25 ไร่

อุตสาหกรรมต้นน้ำ

อุตสาหกรรมต้นน้ำปาล์มน้ำมันมาเลเซียในปี 2559 ประกอบไปด้วย ผู้ผลิตหรือผู้เพาะปลูกปาล์มหลักๆ 3 ฝ่าย ได้แก่ เกษตรกรรายใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 61.2 หน่วยงานของรัฐบาล ประกอบไปด้วยพื้นที่เพาะปลูกของรัฐบาล หน่วยงาน/องค์กรพัฒนาที่ดินของรัฐ องค์กรผู้ประสานงานด้านการฟื้นฟูบูรณะที่ดิน และองค์กรการพัฒนาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยางพารา มีพื้นที่เพาะปลูกคิดเป็นร้อยละ 22.5 และเกษตรกรรายย่อย คิดเป็นร้อยละ 16.3 โดยผลผลิตปาล์มน้ำมันจากแหล่งเพาะปลูกต่างๆ ทำให้ได้ผลปาล์มสดปริมาณ 91,291,341.35 ตัน คิดเป็นมูลค่า 424,597.85 ล้านบาท

แผนภาพที่ 4-6 โครงสร้างอุตสาหกรรมต้นน้ำปาล์มน้ำมันของมาเลเซีย

ที่มา: โครงสร้างอุตสาหกรรมจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม Malaysian Palm Oil Board และจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย

อุตสาหกรรมกลางน้ำ

อุตสาหกรรมกลางน้ำปาล์มน้ำมันมาเลเซีย พบว่า มีมูลค่า 537,971.91 ล้านบาท โดยผลปาล์มสดเข้าสู่โรงงานสกัดปริมาณ 24,414,998 ตัน จะได้น้ำมันปาล์มดิบ 17,319,177 ตัน น้ำมันเมล็ดในปาล์ม 1,959,423 ตัน และผลพลอยได้จากผลปาล์มสด (By Product) ปริมาณ 2,905,385 ตัน ซึ่งจากผลิตภัณฑ์ปาล์มน้ำมันทั้งหมดส่งผลให้มูลค่าอุตสาหกรรมกลางน้ำ 537,971.91 ล้านบาท

แผนภาพที่ 4-7 โครงสร้างอุตสาหกรรมกลางน้ำปาล์มน้ำมันของมาเลเซีย

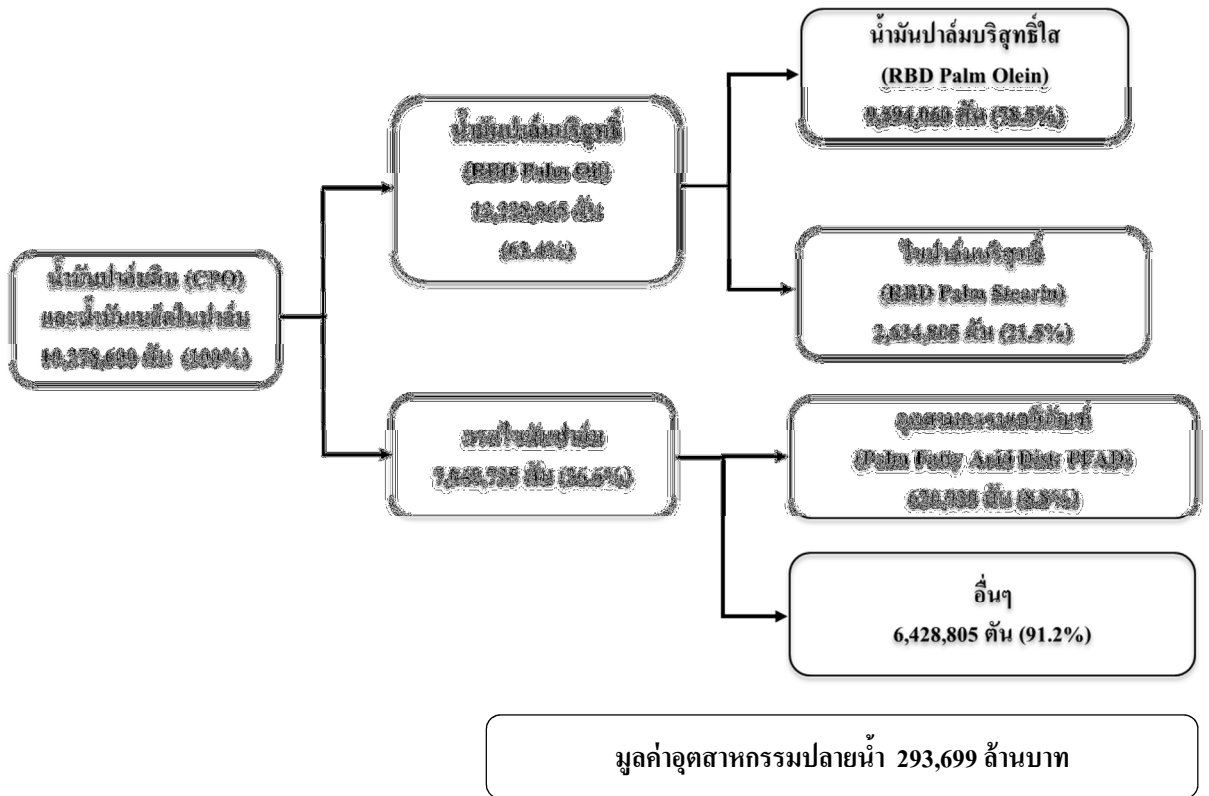

ที่มา: โครงสร้างอุตสาหกรรมจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม Malaysian Palm Oil Board และจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย

อุตสาหกรรมปลายน้ำ

อุตสาหกรรมปลายน้ำของปาล์มน้ำมันมาเลเซีย มีวัตถุดิบในการผลิต คือ น้ำมันปาล์มดิบและน้ำมันเมล็ดในปาล์ม ในปี 2559 มีปริมาณ 19,278,600 ตัน ผลิตเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ร้อยละ 63.4 และกรดไขมันปาล์ม ร้อยละ 36.6 ซึ่งน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ จะนำไปผลิตเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ใส สัดส่วนร้อยละ 78.5 และไขมันปาล์มบริสุทธิ์ ร้อยละ 21.5 และสำหรับกรดไขมันปาล์ม จะนำไปสู่การผลิตในอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมันอื่นๆ จากกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมปลายน้ำของปาล์มน้ำมันทั้งหมดของประเทศมาเลเซีย ทำให้เกิดมูลค่าอุตสาหกรรมปลายน้ำจำนวน 293,699 ล้านบาท

แผนภาพที่ 4-8 โครงสร้างอุตสาหกรรมปลายน้ำปาล์มน้ำมันของมาเลเซีย

ที่มา: โครงสร้างอุตสาหกรรมจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม Malaysian Palm Oil Board และจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย

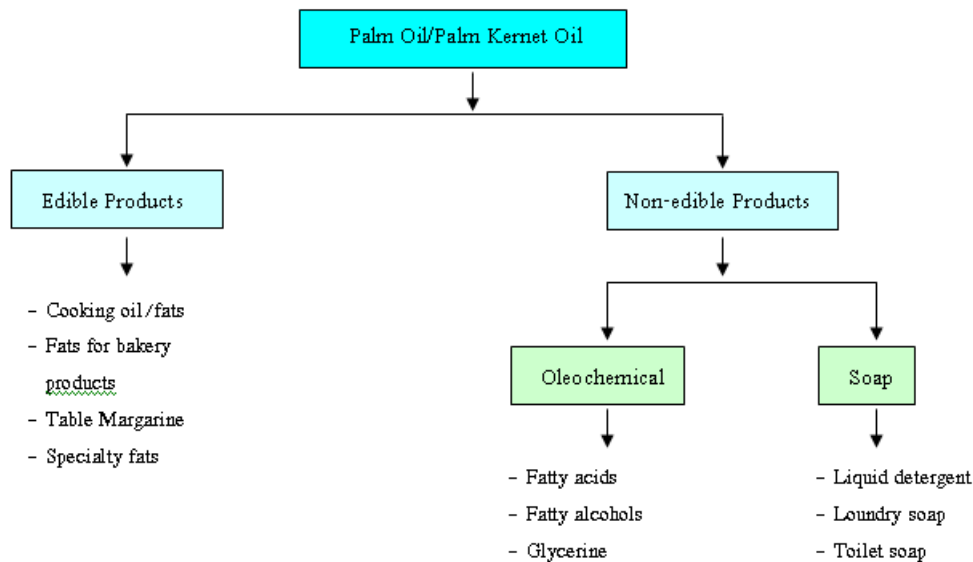
โครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของอินโดนีเซีย

อินโดนีเซีย เป็นประเทศที่มีการปลูกปาล์มน้ำมันและผลิตน้ำมันปาล์มดิบ (Crude Palm Oil: CPO) ได้มากที่สุดในโลก โดยจังหวัดที่มีการปลูกปาล์มน้ำมันและผลิตน้ำมันปาล์มดิบ มากที่สุดในอินโดนีเซีย ได้แก่ จังหวัดเรียว (Riau) รองลงมาคือ สุมาตราเหนือ (North Sumatera) และสุมาตราใต้ (South Sumatera) สำหรับปริมาณผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ของอินโดนีเซีย ในปี 2016 พบว่า มีปริมาณ 32.0 ล้านตัน ลดลงจากปี 2015 ซึ่งมีปริมาณ 32.5 ล้านตัน แต่อย่างไรก็ตาม ปริมาณผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ของอินโดนีเซียมีมากที่สุดในโลก สำหรับด้านการส่งออก พบว่าในปี 2016 อินโดนีเซียสามารถส่งออกน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) ได้ 27 ล้านตัน หรือคิดเป็นมูลค่า 18.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งปริมาณและมูลค่าการส่งออกในปี 2016 สูงกว่าปี 2015 ซึ่งมีปริมาณส่งออก 26.4 ล้านตัน และมูลค่าส่งออก 18.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

สำหรับ โครงสร้างผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์ของอินโดนีเซีย พบว่า น้ำมันปาล์มดิบ (Palm Oil) และน้ำมันเมล็ดในปาล์ม (Palm Kernal Oil) นำไปสู่

อุตสาหกรรมการผลิตน้ำมันที่สามารถรับประทานได้ (Edible Products) และที่ไม่สามารถรับประทานได้ (Non-edible Products) โดยอุตสาหกรรมการผลิตน้ำมันปาล์มที่สามารถรับประทานได้ ได้แก่ น้ำมันทอด น้ำมันปรุงอาหาร มาการีน วานาสปาติ ไอศกรีม ครีมเทียม นมเทียม เนยขาว เนยโกโก้ ขนมหัก และขนมปัง รวมถึงผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อสุขภาพ ได้แก่ วิตามินอี วิตามินเอ เป็นต้น สำหรับน้ำมันที่ไม่สามารถรับประทานได้ ได้แก่ อุตสาหกรรมโพลิเอสเตอร์ ใช้ประโยชน์สำหรับการผลิต สีน้าอุปโภค โดยผ่านกระบวนการทางเคมี โดยการทำ กรดไขมันประเภทต่างๆ ทั้งกรดไขมันอิ่มตัวและกรดไขมันไม่อิ่มตัว เพื่อนำไปใช้ในอุตสาหกรรมมากมาย ได้แก่ กรดลอริก ใช้ทำเป็นเรซิน กรดปาล์มมิติก ใช้ในการเลี้ยงเชื้อรา เพื่อสกัดเป็นยาปฏิชีวนะ เมื่อนำไปรวมกับ กรดสเตียริก ทำเทียนไข กรดโอเลอิก ใช้ในอุตสาหกรรมเสื้อผ้า กรดสเตียริก ใช้ในการผลิต เครื่องสำอาง สบู่เด็ก บวกกับกรดกรดลิโนเลอิก ใช้เป็นยาคิดสำหรับลดไขมันในเส้นเลือดและการผลิตสบู่ เป็นต้น และสำหรับห่วงโซ่อุปทานหรือโครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของอินโดนีเซีย มีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 4-9 โครงสร้างการผลิตน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์ของอินโดนีเซีย

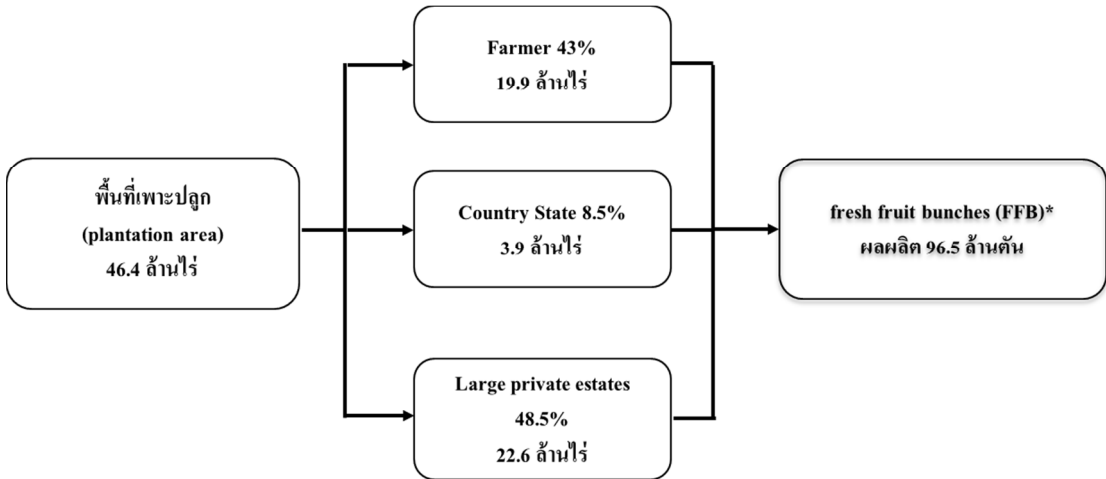
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

http://www.boi.go.th/thai/asean/Indonesia/capt4_p3n.html, 2560 และ Federation of Oils, Seeds and Fats Associations Limited

อุตสาหกรรมต้นน้ำ

อุตสาหกรรมต้นน้ำ พบว่า ปาล์มน้ำมันของอินโดนีเซียในปี 2557 มีพื้นที่เพาะปลูก 46.4 ล้านไร่ โดยเป็นของบริษัทเอกชน ร้อยละ 52.88 เกษตรกรรายย่อย ร้อยละ 40.49 และหน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ 6.63 ส่งผลให้อินโดนีเซียมีผลผลิตผลปาล์มสดปริมาณ 96.5 ล้านตัน

แผนภาพที่ 4-10 โครงสร้างอุตสาหกรรมต้นน้ำปาล์มน้ำมันของอินโดนีเซีย

อุตสาหกรรมกลางน้ำ

อุตสาหกรรมกลางน้ำ พบว่า จาก ปริมาณผลปาล์มสด 96.5 ล้านตัน ทำให้น้ำมันปาล์ม ปริมาณ 33.7 ล้านตัน โดยเป็นน้ำมันปาล์มดิบ 31.5 ล้านตัน และน้ำมันเมล็ดในปาล์ม 3.2 ล้านตัน

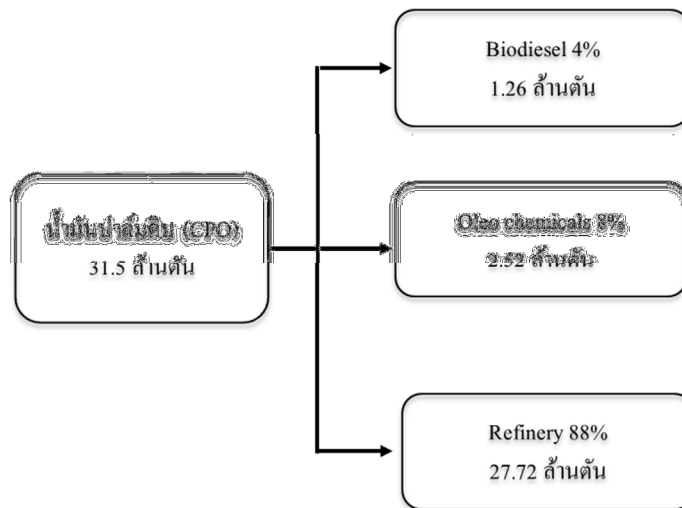
แผนภาพที่ 4-11 โครงสร้างอุตสาหกรรมกลางน้ำปาล์มน้ำมันของอินโดนีเซีย

อุตสาหกรรมปลายน้ำ

อุตสาหกรรมปลายน้ำ พบว่า จาก น้ำมันปาล์มดิบ 31.5 ล้านตัน จะเข้าสู่โรงกลั่น ปริมาณ 27.72 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 88 รองลงมา คือ อุตสาหกรรมโพลิโอเคมีคอล ปริมาณ 2.52 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 8 และไบโอดีเซล ร้อยละ 4 มีปริมาณ 1.26 ล้านตัน

แผนภาพที่ 4-12 โครงสร้างอุตสาหกรรมปลายน้ำปาล์มน้ำมันของอินโดนีเซีย

โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

ภูมิภาคเอเชีย นับว่าเป็นภูมิภาคที่มีปริมาณการผลิตยางธรรมชาติมากที่สุดในโลก คิดเป็นร้อยละ 93 ของปริมาณการผลิตทั่วโลก ซึ่งประเทศที่เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีปริมาณผลผลิตยางธรรมชาติมากที่สุด คือ ประเทศไทย รองลงมาคือ อินโดนีเซีย เวียดนาม นอกจากนี้อินเดีย จีน และมาเลเซีย มีผลผลิตยางธรรมชาติมากด้วยเช่นกัน³

พื้นที่ปลูกยางของไทย ในปี 2015 พบว่า มีพื้นที่ 2,899.4 พันเฮกตาร์ หรือ 18,846,009 ไร่ สำหรับมาเลเซีย และอินโดนีเซีย มีพื้นที่ 1,078.6 และ 3,621.0 พันเฮกตาร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 4-2 พื้นที่ปลูกยางพาราของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ปี 2015

³ ที่มา: Rubber Journal Asia (2016)

ประเทศ	พื้นที่ปลูก (1,000 เฮกตาร์)	พื้นที่ปลูก (ไร่)
ไทย	2,899.4	18,846,009
มาเลเซีย	1,078.6	6,741,250
อินโดนีเซีย	3,621.0	22,631,250

หมายเหตุ: 1 เฮกตาร์ เท่ากับ 6.25 ไร่

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง และศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

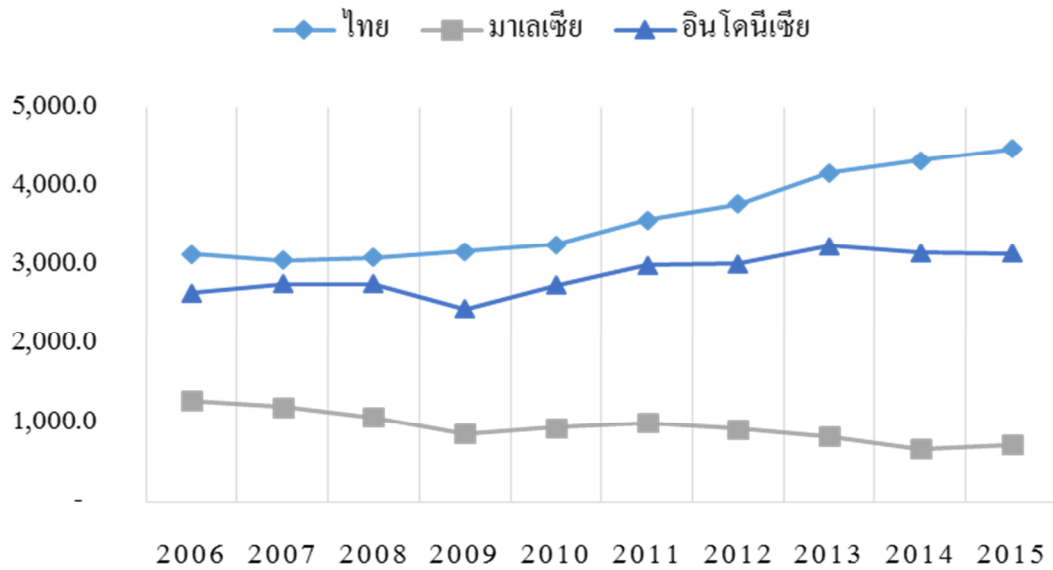
สำหรับปริมาณการผลิตธรรมชาติ พบว่า ประเทศไทยมีผลผลิตมากที่สุด โดยในปี 2015 มีผลผลิต 4.47 ล้านตัน ในขณะที่มาเลเซีย มีผลผลิต 0.72 ล้านตัน และอินโดนีเซีย มีผลผลิต 3.15 ล้านตัน ซึ่งผลผลิตยางธรรมชาติของไทยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่มาเลเซีย มีผลผลิตที่ลดลง และอินโดนีเซีย มีแนวโน้มผลผลิตลดลง

ตารางที่ 4-3 ปริมาณการผลิตธรรมชาติของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ปี 2006-2015

ปี	ปริมาณการผลิตธรรมชาติ (หน่วย: 1,000 ตัน)		
	ไทย	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย
2006	3,137.0	1,283.6	2,637.0
2007	3,056.0	1,199.6	2,755.2
2008	3,089.8	1,072.4	2,751.0
2009	3,164.4	857.0	2,440.0
2010	3,252.1	939.0	2,736.0
2011	3,569.0	996.2	2,990.0
2012	3,778.0	922.8	3,012.0
2013	4,170.0	826.5	3,237.0
2014	4,324.0	668.1	3,153.2
2015	4,473.3	721.5	3,145.4

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง

แผนภาพที่ 4-13 ปริมาณการผลิตธรรมชาติของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ปี 2006-2015

ที่มา: ปรับปรุงข้อมูลสถาบันวิจัยยาง

สำหรับปริมาณการใช้ยางธรรมชาติของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย พบว่า ในปี 2015 ไทยมีปริมาณการใช้ยางธรรมชาติมากที่สุด 6.01 แสนตัน รองลงมา คือ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยมีปริมาณการใช้ 5.09 แสนตัน และ 4.75 แสนตัน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-4 ปริมาณการใช้ยางธรรมชาติของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ปี 2006-2015

ปี	การใช้ยางธรรมชาติ (หน่วย: 1,000 ตัน)		
	ไทย	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย
2006	320.8	383.3	351.7
2007	373.7	446.3	382.7
2008	397.6	469	412.3
2009	399.4	469.8	352
2010	487	457.8	421.3
2011	487	402.2	460.2

ตารางที่ 4-4 ปริมาณการใช้ยางธรรมชาติของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ปี 2006-2015 (ต่อ)

ปี	การใช้ยางธรรมชาติ (หน่วย: 1,000 ตัน)		
	ไทย	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย
2012	~4,000.0	~800.0	~3,000.0
2013	~4,200.0	~750.0	~3,200.0
2014	~4,300.0	~700.0	~3,100.0
2015	4,450.0	750.0	3,100.0

2012	505	441.4	464.5
2013	521	434.1	508.9
2014	541	447.3	539.6
2015	600.6	474.7	509.4

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง

เมื่อพิจารณาถึงการส่งออกยางธรรมชาติของไทยไปยังตลาดโลก พบว่า มาเลเซีย และ อินโดนีเซีย เป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย โดยในปี 2015 ไทยส่งออกยางธรรมชาติไปยัง มาเลเซียมากเป็นอันดับ 2 รองจากจีน มีมูลค่า 625 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และส่งออกไปยังอินโดนีเซีย มากเป็นอันดับที่ 18 มีมูลค่า 25 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ตารางที่ 4-5 มูลค่าการส่งออกยางธรรมชาติของไทยไปยังตลาดโลก ปี 2006-2015

	ประเทศ	การส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)									
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	โลก	5,430	6,061	6,807	4,285	7,894	12,571	8,705	8,121	5,963	4,977
1	จีน	1,362	1,715	1,950	1,546	2,447	4,565	3,596	3,720	2,726	2,458
2	มาเลเซีย	809	973	1,035	775	1,281	1,505	1,161	1,093	802	625
3	ญี่ปุ่น	1,002	927	1,014	455	1,091	1,704	934	809	523	374
4	สหรัฐอเมริกา	409	480	581	295	573	996	606	411	298	248
5	เกาหลีใต้	345	337	432	245	560	875	588	422	334	267
6	อินเดีย	39	122	124	110	196	286	243	213	215	178
7	บราซิล	189	233	247	105	296	367	212	234	164	99
8	เยอรมนี	87	73	120	54	133	170	95	81	52	49
9	ฝรั่งเศส	82	105	116	46	94	123	94	71	56	47
10	ตุรกี	124	121	123	68	129	169	117	105	77	68

ตารางที่ 4-5 มูลค่าการส่งออกยางธรรมชาติของไทยไปยังตลาดโลก ปี 2006-2015 (ต่อ)

	ประเทศ	การส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)									
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
11	ไต้หวัน	60	90	86	52	103	189	94	96	77	60

12	อิตาลี	129	140	141	56	120	166	82	72	64	52
13	สเปน	114	118	108	50	130	185	90	85	61	49
14	เนเธอร์แลนด์	26	20	26	18	58	115	68	58	52	27
15	แคนาดา	45	56	72	43	84	143	98	66	40	30
16	เวียดนาม	124	78	114	92	75	121	34	31	29	20
17	สิงคโปร์	104	62	76	28	73	154	88	75	48	31
18	อินโดนีเซีย	4	7	4	6	18	26	25	21	21	25
19	โปแลนด์	12	25	40	28	83	168	63	51	31	23
20	อิหร่าน	26	28	33	21	30	24	24	22	10	11
ประเทศอื่นๆ		338	351	365	192	320	520	393	385	283	236

ที่มา: Global Trade Atlas

เมื่อพิจารณาผลิตภัณฑ์ย่อยของยางธรรมชาติ พบว่า ทั้งมาเลเซียและอินโดนีเซียนำเข้า
น้ำยางชั้นจากไทยมากที่สุด มากกว่าผลิตภัณฑ์ยางธรรมชาติอื่นๆ

ตารางที่ 4-6 มูลค่าการนำเข้ายางธรรมชาติของมาเลเซียจากไทย ปี 2011-2015

รหัส HS	รายการ	มูลค่าการนำเข้า (เหรียญสหรัฐ)					
		2011	2012	2013	2014	2015	2016
4001	ยาง ธรรมชาติ	1,314,473,269	1,438,858,050	1,347,072,111	1,035,943,624	751,889,003	677,514,637
400110	น้ำยางชั้น	1,106,349,410	1,133,133,707	1,035,828,832	839,123,861	577,110,983	537,095,710
400129	ยาง ธรรมชาติ อื่นๆ	121,085,746	200,646,553	214,747,403	101,471,470	128,598,298	102,378,491
400122	ยางแท่ง	78,958,880	90,489,383	54,765,069	74,084,258	30,409,234	20,972,499
400121	ยางแผ่น รมควัน	8,079,233	14,577,747	41,729,114	21,264,035	15,770,488	17,067,937

ที่มา: Global Trade Atlas

ตารางที่ 4-7 มูลค่าการนำเข้ายางธรรมชาติของอินโดนีเซียจากไทย ปี 2011-2015

รหัส HS	รายการ	มูลค่าการนำเข้า (เหรียญสหรัฐ)					
		2011	2012	2013	2014	2015	2016
4001	ยางธรรมชาติ	6,856,216	11,477,949	7,772,288	5,933,020	8,655,173	7,346,450

400110	น้ำยางข้น	4,437,858	9,578,905	7,531,248	5,298,989	8,538,418	6,642,850
400121	ยางแผ่นรมควัน	1,848,774	1,855,700	160,904	206,770	34,775	688,868
400122	ยางแท่ง	-	43,344	80,136	328,381	52,345	14,732
400129	ยางธรรมชาติอื่นๆ	569,584	-	-	98,880	29,635	-

ที่มา: Global Trade Atlas

สำหรับโครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราของไทยหรือห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมยางพาราของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย จากงานวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม มีรายละเอียดดังนี้

โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราของไทย

ผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมต้นน้ำของไทย ได้แก่ น้ำยางสด และยางก้อนถ้วย ซึ่งสัดส่วนผลผลิตน้ำยางสดมีมากกว่ายางก้อนถ้วย โดยน้ำยางสดมีสัดส่วนร้อยละ 89 และยางก้อนถ้วยมีสัดส่วนร้อยละ 11 เมื่อน้ำยางสด และยางก้อนถ้วยนำไปแปรรูปเบื้องต้น เพื่อนำไปสู่อุตสาหกรรมกลางน้ำ พบว่า จะได้ผลผลิต คือ น้ำยางสด และยางแผ่นดิบ คิดเป็นร้อยละ 17 และร้อยละ 83 ตามลำดับ

ผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมกลางน้ำยางพาราที่สำคัญของไทย คือ ยางแท่ง ยางแผ่นรมควัน น้ำยางข้น และผลิตภัณฑ์อื่นๆ และจากโครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราไทย จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมกลางน้ำของไทย ส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อการส่งออก มากกว่าใช้ในประเทศ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 77 ถึงร้อยละ 90

สำหรับอุตสาหกรรมปลายน้ำ พบว่า ผลผลิตหลักที่สำคัญของไทย ได้แก่ ล้อยาง ยานพาหนะ ถุงมือยาง ถุงยางอนามัย และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น กาวจากน้ำยางธรรมชาติ ยางรัดของ ยางพื้นรองเท้า แผ่นยางปูพื้น ยางรองคอสะพาน และสายพาน เป็นต้น

โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราของมาเลเซีย

ผลผลิตที่สำคัญในอุตสาหกรรมต้นน้ำของมาเลเซีย คือ ยางก้อนถ้วย คิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมา คือ น้ำยางสด ร้อยละ 10 สำหรับผลิตภัณฑ์กลางน้ำ คือ น้ำยางข้น และยางแท่ง และ

ผลิตภัณฑ์ปลายน้ำที่สำคัญของมาเลเซีย คือ ล้อยางยานพาหนะ และถุงมือยาง โดยเฉพาะถุงมือยางพบว่า มาเลเซียเป็นผู้ส่งออกถุงมือยางรายใหญ่อันดับ 1 ของโลก ด้วยส่วนแบ่งตลาดสูงถึงร้อยละ 60 โดยมีตลาดส่งออกสำคัญ คือ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น สำหรับไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับ 2 ของโลก ส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นร้อยละ 22 ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้มาเลเซียเป็นผู้ส่งออกถุงมือยางรายใหญ่สุดของโลก คือ การมีเทคโนโลยีการผลิตและการตรวจสอบคุณภาพที่รวดเร็วและทันสมัย การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง รัฐบาลมาเลเซียมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมถุงมือยางอย่างจริงจัง ผู้ผลิตถุงมือยางของมาเลเซียกว่าร้อยละ 50 ได้รับความมาตรฐาน SMG (Standard Malaysian Gloves) ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานที่สำนักงานอาหารและยาของสหรัฐฯ (USFDA) ความต้องการใช้ถุงมือยางทั่วโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (อุตสาหกรรมถุงมือยางของมาเลเซีย, ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย)

เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราของมาเลเซีย จะเห็นได้ว่า มาเลเซียมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากอุตสาหกรรมกลางน้ำในสัดส่วนที่สูงไม่ว่าจะเป็น น้ำยางข้น และยางแผ่นรมควัน เพื่อนำมาแปรรูปเป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมปลายน้ำ ได้แก่ ล้อยางยานพาหนะ ถุงมือยาง ถุงยางอนามัย และผลิตภัณฑ์อื่นๆ

โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราของอินโดนีเซีย

ผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมต้นน้ำของอินโดนีเซีย ได้แก่ น้ำยางสด และยางก้อนถ้วย ซึ่งมีสัดส่วนการผลิตไม่แตกต่างกันมากนัก โดยน้ำยางสด มีสัดส่วนร้อยละ 60 และยางก้อนถ้วย ร้อยละ 40 ผลิตภัณฑ์ที่สำคัญในอุตสาหกรรมกลางน้ำของอินโดนีเซีย คือ น้ำยางข้น และยางแท่ง โดยผลิตภัณฑ์ทั้งสองตัวเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกมากกว่าการใช้ในประเทศ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไทยมีการส่งออกเหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตาม มูลค่าการส่งออกน้ำยางข้น ของไทยมีมูลค่าสูงกว่าอินโดนีเซีย โดยในปี 2015 มีมูลค่าส่งออก 39,546 ล้านบาท ในขณะที่อินโดนีเซีย มีมูลค่าเพียง 283 ล้านบาท และสำหรับยางแท่ง อินโดนีเซียมีการส่งออกสูงกว่าไทยเล็กน้อย โดยในปี 2015 อินโดนีเซีย มีการส่งออกมูลค่า 121,867 ล้านบาท ในขณะที่ไทย มีมูลค่า 91,464 ล้านบาท (รายละเอียดอยู่ในบทที่ 3) สำหรับอุตสาหกรรมปลายน้ำของอินโดนีเซีย พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ ได้แก่ ล้อยางยานพาหนะ ถุงมือยาง ถุงยางอนามัย และผลิตภัณฑ์อื่นๆ

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย และการเชื่อมโยงการผลิตระหว่างกัน

จากโครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย สรุปได้ว่า

ประเทศไทย มีปริมาณการผลิตยางธรรมชาติมากที่สุด รองลงมาคือ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ยางธรรมชาติที่ไทยผลิตได้มากที่สุด คือ ยางแท่ง ยางแผ่นรมควัน และน้ำยางข้น โดยเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกมากกว่าใช้ในประเทศ ซึ่งประเทศคู่ค้าที่สำคัญที่เป็นตลาดส่งออกยางธรรมชาติของไทย คือ จีน และมาเลเซีย สำหรับอินโดนีเซียเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญ 1 ใน 20 อันดับแรกของไทย

มาเลเซีย ถึงแม้ว่าจะมีผลผลิตยางธรรมชาติน้อยที่สุด แต่มาเลเซียมีศักยภาพในการผลิตอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน โดยเฉพาะถั่วมีอย่าง ซึ่งมาเลเซียครองส่วนแบ่งตลาดถึงร้อยละ 60 โดยมาเลเซียนำเข้าน้ำยางข้น เพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตจากนานาประเทศ เนื่องจากมาเลเซีย มีนโยบายลดพื้นที่ปลูกยางพารา และหันไปปลูกปาล์มน้ำมันแทน ทำให้ต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งไทยเป็นแหล่งนำเข้าหลักของมาเลเซีย

อินโดนีเซีย มีปริมาณการผลิตยางธรรมชาติมากรองจากไทย แต่อินโดนีเซียเน้นการผลิตยางแท่ง ซึ่งมีปริมาณการผลิตและการส่งออกสูงกว่าไทย โดยยางแท่งของอินโดนีเซียผลิตเพื่อการส่งออกมากกว่าใช้ในประเทศ และการใช้ในประเทศ ส่วนใหญ่เพื่อการผลิตล้อยางยานพาหนะ และเมื่อพิจารณาการนำเข้ายางธรรมชาติของอินโดนีเซียจากไทย พบว่า อินโดนีเซียนำเข้าน้ำยางข้นจากไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ยางแผ่นรมควัน และยางแท่ง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า อุตสาหกรรมต้นน้ำและกลางน้ำยางพาราของไทย มีศักยภาพในการเชื่อมโยงการผลิตกับมาเลเซีย และอินโดนีเซีย และด้านการคมนาคมขนส่งที่สะดวกสามารถเอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างกันได้เป็นอย่างดี

ด้านปาล์มน้ำมัน ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันน้อยกว่าอินโดนีเซียและมาเลเซีย โดยอินโดนีเซียมีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด รองลงมา คือ มาเลเซีย ส่งผลให้ผลผลิตผลปาล์มสดของไทยน้อยกว่าทั้งสองประเทศ จากโครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทย เมื่อเทียบกับมาเลเซีย และอินโดนีเซีย พบว่า มีปริมาณการผลิตและมูลค่าการผลิตน้อยกว่าทั้งสองประเทศเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ โอกาสในการเชื่อมโยงการผลิตกับทั้งสองประเทศเป็นไปได้น้อย เนื่องจากทั้งสองประเทศเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก มีความพร้อมทั้งด้านการผลิต การบริหารจัดการ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีหน่วยงานหลักที่ดูแลอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของประเทศ เช่น มาเลเซีย มี MPOB (The Official Portal Of Malaysian Palm Oil Board) ซึ่งดูแลตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำถึงปลายน้ำ วางนโยบาย กำหนดยุทธศาสตร์และพัฒนาผลิตภัณฑ์

แนวทางการร่วมมือทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันของ ไทย ร่วมกับอินโดนีเซียและมาเลเซีย

จากการวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย และการเชื่อมโยงการผลิตระหว่างกัน จากโครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ทำให้ผู้วิจัยพบว่าทั้งสามประเทศมีศักยภาพการผลิตที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถร่วมมือกัน และส่งเสริมการผลิตระหว่างกันได้ โดยการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมยางพารา จากวัตถุดิบสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งมีแนวทางดังนี้

ประเทศไทย มีปริมาณการผลิตยางธรรมชาติมากที่สุด แสดงถึงศักยภาพด้านการผลิตอุตสาหกรรมต้นน้ำและกลางน้ำของไทย ยางธรรมชาติที่ไทยผลิตได้มากที่สุด คือ ยางแท่ง ยางแผ่นรมควัน และน้ำยางข้น โดยเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกมากกว่าใช้ในประเทศ ซึ่งประเทศคู่ค้าที่สำคัญที่เป็นตลาดส่งออกยางธรรมชาติของไทย คือ จีน และมาเลเซีย สำหรับอินโดนีเซียเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญ 1 ใน 20 อันดับแรกของไทย

มาเลเซีย ถึงแม้ว่าจะมีผลผลิตยางธรรมชาติน้อยที่สุด แต่มาเลเซียมีศักยภาพในการผลิตอุตสาหกรรมปลายน้ำ โดยเฉพาะถุงมือยาง ซึ่งมาเลเซียครองส่วนแบ่งตลาดถึงร้อยละ 60 โดยมาเลเซียนำเข้าน้ำยางข้น เพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตจากนานาประเทศ เนื่องจากมาเลเซียมีนโยบายลดพื้นที่ปลูกยางพารา และหันไปปลูกปาล์มน้ำมันแทน ทำให้ต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งไทยเป็นแหล่งนำเข้าหลักของมาเลเซีย

อินโดนีเซีย มีปริมาณการผลิตยางธรรมชาติมาก รองจากไทย แต่อินโดนีเซียนั้นการผลิตยางแท่ง ซึ่งมีปริมาณการผลิตและการส่งออกสูงกว่าไทย โดยยางแท่งของอินโดนีเซียผลิตเพื่อการส่งออกมากกว่าใช้ในประเทศ และการใช้ในประเทศ ส่วนใหญ่เพื่อการผลิตล้อยางยานพาหนะ และเมื่อพิจารณาการนำเข้ายางธรรมชาติของอินโดนีเซียจากไทย พบว่า อินโดนีเซียนำเข้าน้ำยางข้นจากไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ยางแผ่นรมควัน และยางแท่ง

แนวทางการร่วมมือทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมยางพาราของไทย ร่วมกับอินโดนีเซียและมาเลเซีย จากศักยภาพการผลิตยางธรรมชาติของไทย ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มาเลเซียและอินโดนีเซียต้องการเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปลายน้ำ ดังนั้นแนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมยางพาราของไทย จากวัตถุดิบสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม มีดังนี้

1. ควรผลักดันการใช้ประโยชน์จากการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ น้ำยางข้น ที่สำเร็จลุล่วงแล้วให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์
2. ทำให้น้ำยางข้นมีคุณภาพมากขึ้น ราคาน้ำยางข้นเพิ่มสูงขึ้น
3. พัฒนาน้ำยางข้นให้เป็นวัตถุดิบพร้อมสำหรับอุตสาหกรรมปลายน้ำตามที่ตลาดมาเลเซียและอินโดนีเซียต้องการสามารถช่วยลดขั้นตอนการผลิตในผลิตภัณฑ์ปลายน้ำนั้นๆ ได้

แนวทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทยกับอินโดนีเซียและมาเลเซีย ควรเป็นลักษณะการศึกษา และเรียนรู้วิธีการผลิต การบริหารจัดการ โดยให้ทั้งสองประเทศเป็นต้นแบบ ตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำถึงปลายน้ำ เช่น ด้านการผลิต ปรับเปลี่ยนพันธุ์ปาล์มที่ใช้อยู่ให้เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง โดยนำมาเลเซียและอินโดนีเซียเป็นกรณีศึกษา เป็นต้น โดยใช้แผนงานภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT เป็นช่องทางในการจัดโครงการ ลักษณะการศึกษา และเรียนรู้วิธีการผลิต การบริหารจัดการระหว่างกัน

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย มีกรอบความร่วมมือด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ความร่วมมือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า กรอบความร่วมมือ IMT-GT ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างผู้นำของอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย โดยได้มีความเห็นชอบในความตกลงเมื่อปี พ.ศ. 2536 ที่ร่วมกันพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะไตรภาคีระหว่างภาคใต้ของไทย พื้นที่ทางตอนเหนือและตะวันตกของมาเลเซีย และพื้นที่บนเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย โดยมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ให้การช่วยเหลือทางวิชาการ สำหรับวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง IMT-GT เพื่อให้เกิดการค้าและการลงทุนที่นำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค (Sub-Region Economic Cooperation) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลกลดต้นทุนในการขนส่งระหว่างกัน ก่อให้เกิดการจ้างงานและแก้ปัญหาการกระจายรายได้โดยแสวงหาประโยชน์จากข้อได้เปรียบทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากความใกล้เคียงกันทางด้านสภาพภูมิศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และภาษา พื้นที่ของประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ที่อยู่ในโครงการ IMT-GT มีทั้งหมด 570,157 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่เกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย ได้แก่ แคว้นอาเจะห์ จังหวัดสุมาตราเหนือ สุมาตราตะวันตก สุมาตราใต้ บังลาเบลิตุง เรียว จัมบี ลัมปุง และเรียวไอร์แลนด์ พื้นที่ทางตอนเหนือและตะวันตกของมาเลเซีย ได้แก่ รัฐเคดาห์ เปรัก ปีนัง เปอร์ลิส เซลังงอร์ กลันตัน เมลากา และเนกรีเซมบิลัน และพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ของไทย ได้แก่ จังหวัดสงขลา ปัตตานี นราธิวาส ยะลา สตูล ตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช ภูเก็ต พังงา กระบี่ ระนอง ชุมพร และสุราษฎร์ธานี

กรอบความร่วมมือ IMT-GT มีระเบียงเศรษฐกิจที่สำคัญ 5 ระเบียงเศรษฐกิจ¹ ได้แก่ ได้แก่ ระเบียงเศรษฐกิจ เชื่อมโยงสงขลา-ปีนัง-เมดาน ส่วนขยาย นครศรีธรรมราช-พัทลุง-สงขลา-ยะลา-ปัตตานี-ปีนัง-เมดาน ระเบียงเศรษฐกิจช่องแคบมะละกา ชายฝั่งตะวันตกของคาบสมุทรมลายูตั้งแต่ตรัง-สตูล-เปอร์ลิส-พอร์ตคลั่ง-ไปจนถึงมะละกา ระเบียงเศรษฐกิจบันดาอาจะห์-เมดาน-เปกันบารู-ปาเล็มบัง บนเกาะสุมาตราของอินโดนีเซียจากเหนือจรดใต้ ระเบียงเศรษฐกิจมะละกา-คูไม เชื่อมโยงฝั่งช่องแคบมะละกาของรัฐมะละกา ประเทศมาเลเซีย และจังหวัดจัมบี ของอินโดนีเซีย และระเบียงเศรษฐกิจ ระนอง-ภูเก็ต-อาจะห์

สำหรับสถานะล่าสุดของกรอบความร่วมมือ IMT-GT เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2560² พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เข้าร่วมการประชุมระดับผู้นำ ครั้งที่ 10 แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติฟิลิปปินส์ กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ โดยดาโต๊ะ ชรี นาจิบ ราซัค นายกรัฐมนตรีของมาเลเซีย ทำหน้าที่ประธานการประชุมฯ และ นายโจโก วิโดโด ประธานาธิบดีของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย จากการประชุมสามารถสรุปผลการประชุมและสถานะล่าสุดของกรอบความร่วมมือ IMT-GT ได้ดังนี้

1. ผู้นำ IMT-GT ได้ยืนยันถึงบทบาทสำคัญของแผนงาน IMT-GT ต่อการสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และรับทราบถึงความสำเร็จการดำเนินงาน ภายใต้แผนดำเนินงานระยะห้าปี แผนที่ 2 พ.ศ. 2555-2559 รวมทั้งโครงการเพื่อความเชื่อมโยงใน IMT-GT ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น การก่อสร้างศูนย์กระจายสินค้าทุ่งสงระยะที่ 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช การออกแบบก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง หาดใหญ่-สะเดา จังหวัดสงขลา การขยายด่านศุลกากรภูเก็ตกายูอิตัม-สะเดา การพัฒนาท่าเรือนาเกลือ จังหวัดตรัง การพัฒนาทางหลวง 14 ช่วงในเกาะสุมาตรา การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางน้ำเพื่อเตรียมให้บริการขนส่ง โดยเรือเฟอร์รี่ขนส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างมะละกา-คูไม การริเริ่มสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งมีบทบาทในการสนับสนุนการเติบโตทางการค้า ได้แก่ เขตต้นหยงอาปีอาปีในจังหวัดสุ

¹ สำนักงานฝ่ายเลขานุการกรอบการประชุมระดับมุขมนตรีและผู้ว่าราชการจังหวัด ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก: <http://www.cmgfthailand.psu.ac.th>, 2560

²รวบรวมจากผลการประชุมระดับผู้นำ ครั้งที่ 10 แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.nesdb.go.th>, 2560

มาตราใต้ เขตชายฝั่งภายในจังหวัดสุมาตราเหนือ เขตตันหยงเคเลียนในจังหวัดบังกาลีตุง เมือง ยางพาราสงขลา เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และเขตอุตสาหกรรมซูบิงวัลลีในรัฐปะลิส การจัดงาน แสดงสินค้า BIMP-EAGA & IMT-GT ต่อเนื่องในปี 2555 2557 และ 2559 และการเปิดเส้นทาง การบินใหม่กว่า 10 เส้นทางใน IMT-GT พร้อมทั้งรับรองวิสัยทัศน์ระยะ 20 ปี ของแผนงาน (IMT-GT Vision 2036) และแผนดำเนินงานระยะห้าปี แผนที่ 3 พ.ศ. 2560-2564 ซึ่งเป็นแผนแรกของสี่แผน โดยจะเป็นยุทธศาสตร์ใหม่ของ IMT-GT ที่นำไปสู่การเป็นอนุภูมิภาคแห่งบูรณาการ การพัฒนาที่ ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ความเหลื่อมล้ำน้อย และเติบโตอย่างยั่งยืน ภายใน พ.ศ. 2579

นอกจากนี้ ยังได้ยืนยันการดำเนินโครงการเพื่อการเชื่อมโยงทางกายภาพ มูลค่าการลงทุนรวม 47,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคภายใต้แผน ดำเนินงานระยะ 5 ปี แผนที่ 3 โดยมีโครงการสำคัญ เช่น โครงการก่อสร้างและพัฒนา ถนน สะพาน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน ด้านศุลกากร และการพัฒนาการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร

2. พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีของไทย ได้เน้นถึงแผนดำเนินงาน ระยะ 5 ปี แผนที่ 3 พ.ศ. 2560-2564 ควรให้ความสำคัญต่อการดำเนินการให้เป็นรูปธรรมใน 4 เรื่อง

2.1 การพัฒนาความเชื่อมโยงโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานทุกมิติ ที่จะนำไปสู่การ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ IMT-GT และสร้างโอกาสการพัฒนาอย่างทั่วถึง โดยไทยมี ความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ เช่น อาคารด่านชายแดนสะเดา เมืองยางพารา เขต เศรษฐกิจพิเศษสงขลา และเร่งรัดการหารือทางเทคนิคเพื่อให้สามารถเริ่มก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำ โกลกแห่งใหม่ที่ตากใบ-เป็งกอลันกูโบร์ และสะพานแห่งสองที่สุโหงโกลก-รันเตาปันยัง ได้ภายใน ปี 2560 และการบูรณาการการเชื่อมโยงปลายทางพิเศษหาดใหญ่-สะเดากับด่านบูกิตกายูฮิตัม มาเลเซีย

2.2 การพัฒนาการอำนวยความสะดวก เพื่อสามารถใช้ประโยชน์โครงสร้าง พื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมาย เช่น การเจรจาความตกลงด้านการขนส่ง ข้ามแดนไทย-มาเลเซีย ที่มีความเท่าเทียมในทุกรูปแบบการขนส่ง โดยเฉพาะการขนส่งทางถนน และทางราง ขนส่งผู้คอนเทนเนอร์ และรถบริการนักท่องเที่ยวและการขนส่งข้ามแดน โดยหารือทั้ง ภายใต้อาเซียน IMT-GT และกรอบทวิภาคีที่เกี่ยวข้อง

2.3 การพัฒนานวัตกรรมและการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำ IMT-GT สู่ออก นาค โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ไทยได้มีปรับโครงสร้าง

เศรษฐกิจในทิศทางดังกล่าวโดยใช้ไทยแลนด์ 4.0 จุดกระแสการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ส่งเสริมการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา พัฒนาพื้นที่นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล และการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้รองรับกับการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงิน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินธุรกิจรูปแบบใหม่ๆ เช่น สตาร์ทอัพ เสนอให้ต่อยอดศักยภาพด้านการค้าอิเล็กทรอนิกส์ของทุกประเทศใน IMT-GT ด้วยการเชื่อมโยงโครงข่าย เช่น เขตการค้าเสรีดิจิทัลข้ามแดน ฮาแลนด์ อีคอมเมิร์ซ โครงข่ายไอทีเพื่อความมั่นคง เพื่อให้เปิดโอกาสทางเศรษฐกิจได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น โดยภาครัฐเร่งจัดทำกรอบความร่วมมือเพื่อวางกลไกสนับสนุนการใช้ประโยชน์โดยประชาชนในด้านนี้อย่างเป็นระบบโดยเร็ว

2.4 การพัฒนาที่ยั่งยืน ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งทั้งสามประเทศมีความก้าวหน้าในความร่วมมือพัฒนาเมืองสีเขียว ในพื้นที่เมืองนำร่องและเตรียมขยายผลไปสู่เมืองอื่นๆ เพื่อให้ประชาคมทุกภาคส่วนอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก รับผิดชอบร่วมกันในการดูแลสภาพแวดล้อม และประหยัดพลังงาน

ทิศทางการพัฒนา IMT-GT ภายใต้วิสัยทัศน์ 20 ปีเป็นการบูรณาการร่วมกันของอนุภูมิภาค ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายในปี 2575 โดยมีการกำหนดแผนการดำเนินงานระยะ 5 ปี แผนที่ 3 ปี 2560-2564 (IB 2017-2021) ตามวิสัยทัศน์ปี 2579 (IMT-GT Vision 2036) คือ “การเป็นอนุภูมิภาคที่มีการบูรณาการร่วมกันขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายในปี 2575” และมีการกำหนดความร่วมมือสาขาต่างๆ ใน 7 เสายุทธศาสตร์ (Strategic Pillars) ซึ่งมีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและการดำเนินงานขับเคลื่อนความร่วมมือใน IMT-GT

1. Lead Focus ประกอบด้วย 3 สาขาความร่วมมือ ได้แก่

1.1 การเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร มีเป้าหมายคือ การผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม ตรงความต้องการของตลาด

1.2 การท่องเที่ยว เน้นการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยมุ่งสู่จุดหมายการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูง

1.3 ผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ โดยยกระดับการค้าการลงทุนในสินค้าและบริการสุขภาพ

2. Enablers ประกอบด้วย 4 สาขาความร่วมมือ ได้แก่

2.1 ความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นการนำ ICT มาช่วยในการเชื่อมโยงและพัฒนาเพิ่มขึ้น มีเป้าหมายคือ พัฒนา IMT-GT สู่การเป็นแนวพื้นที่ที่เชื่อมโยงแบบ ไร้รอยต่อ ลดความเหลื่อมล้ำ ยั่งยืน และเชื่อมโยงกับโลก

2.2 การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน เน้นการค้าข้ามพรมแดน โดยสร้าง IMT-GT ให้เป็นภูมิภาคที่เป็นมิตรต่อการค้าและการลงทุน

2.3 สิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการพัฒนาเมืองสีเขียว และการพัฒนาไปสู่ Low Carbon Economy โดยมุ่งสร้าง IMT-GT เป็นภูมิภาคต้นแบบระดับนานาชาติ

2.4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เน้นความร่วมมือด้านการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรมให้มากขึ้น มีโดยการยกระดับฝีมือแรงงาน เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ด้านแรงงาน และการเชื่อมโยงระหว่างผู้คน

ปาล์มน้ำมัน (Oil Palm) ปาล์มน้ำมัน เป็นพืชตระกูลปาล์มใบเลี้ยงเดี่ยว เป็นไม้ยืนต้นผลผลิตตลอดทั้งปี และมีถิ่นกำเนิดอยู่แอฟริกาตะวันตก พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกปาล์มน้ำมันมากที่สุด คือ ระหว่างเส้นละรุ้งที่ 10 องศาเหนือถึงใต้เส้นศูนย์สูตร หรืออย่างสูงไม่เกินเส้นรุ้งที่ 20 องศาเหนือถึงใต้เส้นศูนย์สูตร ปาล์มน้ำมันต้องการอากาศชุ่มชื้น และมีฝนตกชุก ดังนั้นปาล์มน้ำมันจึงปลูกได้เพียง 43 ประเทศ และมาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย นับว่าเป็นแหล่งผลิตปาล์มน้ำมันที่สำคัญของโลก

ยางพารา ภูมิภาคเอเชีย เป็นภูมิภาคที่มีปริมาณการผลิตยางธรรมชาติมากที่สุดในโลก คิดเป็นร้อยละ 93 ของปริมาณการผลิตทั่วโลก ซึ่งประเทศที่เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีปริมาณผลผลิตยางธรรมชาติมากที่สุด คือ **ประเทศไทย** รองลงมาคือ อินโดนีเซีย เวียดนาม นอกจากนี้ อินเดีย จีน และมาเลเซีย มีผลผลิตยางธรรมชาติมากด้วยเช่นกัน พื้นที่ปลูกยางของไทย ในปี 2015 พบว่า มีพื้นที่ 2,899.4 พันเฮกตาร์ หรือ 18,846,009 ไร่ สำหรับมาเลเซีย และอินโดนีเซีย มีพื้นที่ 1,078.6 และ 3,621.0 พันเฮกตาร์ ตามลำดับ สำหรับปริมาณการผลิตธรรมชาติ พบว่า ประเทศไทยมีผลผลิตมากที่สุด โดยในปี 2015 มีผลผลิต 4.47 ล้านตัน ในขณะที่มาเลเซีย มีผลผลิต 0.72 ล้านตัน และอินโดนีเซีย มีผลผลิต 3.15 ล้านตัน ซึ่งผลผลิตยางธรรมชาติของไทยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่มาเลเซีย มีผลผลิตที่ลดลง และอินโดนีเซีย มีแนวโน้มผลผลิตลดลง

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย และการเชื่อมโยงการผลิตระหว่างกัน จากโครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย สรุปได้ว่า

ประเทศไทย มีปริมาณการผลิตยางธรรมชาติมากที่สุด รองลงมาคือ อินโดนีเซีย และ มาเลเซีย ยางธรรมชาติที่ไทยผลิตได้มากที่สุด คือ ยางแท่ง ยางแผ่นรมควัน และน้ำยางข้น โดยเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกมากกว่าใช้ในประเทศ ซึ่งประเทศคู่ค้าที่สำคัญที่เป็นตลาดส่งออกยางธรรมชาติของไทย คือ จีน และมาเลเซีย สำหรับอินโดนีเซียเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญ 1 ใน 20 อันดับแรกของไทย

มาเลเซีย ถึงแม้ว่าจะมีผลผลิตยางธรรมชาติน้อยที่สุด แต่มาเลเซียมีศักยภาพในการผลิตอุตสาหกรรมปาล์ม โดยเฉพะงู่มือยาง ซึ่งมาเลเซียครองส่วนแบ่งตลาดถึงร้อยละ 60 โดยมาเลเซียนำเข้าน้ำยางข้น เพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตจากนานาประเทศ เนื่องจากมาเลเซียลดการมีนโยบายลดพื้นที่ปลูกยางพาราและหันไปปลูกปาล์มน้ำมันแทน ทำให้ต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งไทยเป็นแหล่งนำเข้าหลักของมาเลเซีย

อินโดนีเซีย มีปริมาณการผลิตยางธรรมชาติมาก รองจากไทย แต่อินโดนีเซียเน้นการผลิตยางแท่ง ซึ่งมีปริมาณการผลิตและการส่งออกสูงกว่าไทย โดยยางแท่งของอินโดนีเซียผลิตเพื่อการส่งออกมากกว่าใช้ในประเทศ และการใช้ในประเทศ ส่วนใหญ่เพื่อการผลิตล้อยานพาหนะ และเมื่อพิจารณาการนำเข้ายางธรรมชาติของอินโดนีเซียจากไทย พบว่า อินโดนีเซียนำเข้าน้ำยางข้นจากไทยมากที่สุด รองลงมา คือ ยางแผ่นรมควัน และยางแท่ง

สำหรับแนวทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจจากพืชเศรษฐกิจที่มีศักยภาพระหว่างประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย จากการศึกษา พบว่า

ปาล์มน้ำมัน ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันน้อยกว่าอินโดนีเซียและมาเลเซีย โดยอินโดนีเซียมีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด รองลงมา คือ มาเลเซีย ส่งผลให้ผลผลิตผลปาล์มสดของไทยน้อยกว่าทั้งสองประเทศ จากโครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทย เมื่อเทียบกับมาเลเซีย และอินโดนีเซีย พบว่า มีปริมาณการผลิตและมูลค่าการผลิตน้อยกว่าทั้งสองประเทศอยู่มาก ส่งผลให้โอกาสในการเชื่อมโยงการผลิตกับทั้งสองประเทศเป็นไปได้น้อย เนื่องจากทั้งสองประเทศเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก มีความพร้อมทั้งด้านการผลิต การบริหารจัดการ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีหน่วยงานหลักที่ดูแลอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของประเทศ เช่น มาเลเซีย มี MPOB ซึ่งดูแลตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำถึงปลายน้ำ วางนโยบาย กำหนดยุทธศาสตร์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนั้น แนวทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทยกับอินโดนีเซียและมาเลเซีย ควรเป็นลักษณะการศึกษา และเรียนรู้วิธีการผลิต การบริหารจัดการ โดยให้ทั้งสองประเทศเป็นต้นแบบ ตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำถึงปลายน้ำ เช่น ด้านการผลิต

ปรับเปลี่ยนพันธุ์ปาล์มที่ใช้อยู่ให้เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง โดยนำมาเลเซียและอินโดนีเซียเป็นกรณีศึกษา โดยใช้แผนงานภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT เป็นช่องทางในการจัดทำโครงการลักษณะการศึกษา และเรียนรู้วิธีการผลิต การบริหารจัดการระหว่างกัน

สำหรับแนวทางการร่วมมือทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมยางพาราของไทย ร่วมกับอินโดนีเซียและมาเลเซีย จากผลการศึกษาดังที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ไทยมีศักยภาพการผลิตน้ำยางชั้น และน้ำยางชั้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่มาเลเซียและอินโดนีเซียต้องการเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปลายน้ำ ดังนั้นแนวทางการร่วมมือ ควรเป็นลักษณะการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของไทย สนองความต้องการในมาเลเซียและอินโดนีเซีย ซึ่งวัตถุดิบที่อินโดนีเซียและมาเลเซียได้รับมีคุณภาพและสามารถช่วยลดขั้นตอนในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ปลายน้ำได้ โดยมีแนวทาง ดังนี้

1. ควรผลักดันการใช้ประโยชน์จากการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ น้ำยางชั้น ที่สำเร็จแล้วให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์
2. ทำให้น้ำยางชั้นมีคุณภาพมากขึ้น ราคาน้ำยางชั้นเพิ่มสูงขึ้น
3. พัฒนาน้ำยางชั้นให้เป็นวัตถุดิบพร้อมสำหรับอุตสาหกรรมปลายน้ำตามที่ตลาดมาเลเซียและอินโดนีเซียต้องการ และสามารถช่วยลดขั้นตอนการผลิตในผลิตภัณฑ์ปลายน้ำนั้นๆ ได้
4. ศึกษาทิศทางการพัฒนา IMT-GT ภายใต้วิสัยทัศน์ 20 ปี และแผนการดำเนินงานเพื่อนำมาเป็นช่องทางในการจัดทำโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน ควรมีความร่วมมือกันในลักษณะถ่ายทอดองค์ความรู้ แนะนำและให้การเรียนรู้ในวิธีการผลิต การบริหารจัดการ โดยให้ประเทศอินโดนีเซีย และมาเลเซียเป็นต้นแบบ ตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำถึงปลายน้ำ เช่น ด้านการผลิต ปรับเปลี่ยนพันธุ์ปาล์มที่ใช้อยู่ให้เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง โดยนำมาเลเซียและอินโดนีเซียเป็นกรณีศึกษา เป็นต้น โดยใช้แผนงานภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT เป็นช่องทางในการจัดโครงการ ลักษณะการศึกษา และเรียนรู้วิธีการผลิต การบริหารจัดการ ระหว่างกัน

2. อุตสาหกรรมยางพารา การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมยางพาราของไทย จากวัตถุดิบสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม ควรมีดังนี้

- 2.1 ควรผลักดันการใช้ประโยชน์จากการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ น้ำยางชั้น ที่สำเร็จแล้วให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

2.2 ทำให้น้ำยางชั้นมีคุณภาพมากขึ้น ราคาน้ำยางชั้นเพิ่มสูงขึ้น

2.3 พัฒนาน้ำยางชั้นให้เป็นวัตถุดิบพร้อมสำหรับอุตสาหกรรมปลายน้ำตามที่ตลาดมาเลเซียและอินโดนีเซียต้องการสามารถช่วยลดขั้นตอนการผลิตในผลิตภัณฑ์ปลายน้ำนั้นๆ ได้

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันระหว่างไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ควรศึกษาทิศทางการพัฒนา IMT-GT ภายใต้วิสัยทัศน์ 20 ปี และแผนการดำเนินงาน เพื่อนำมาเป็นช่องทางในการหาแนวทางความร่วมมือ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์ม น้ำมันร่วมกันให้ดียิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์มากขึ้นต่อไป รวมถึงควรมีการใช้ประโยชน์จากระเบียงเศรษฐกิจ เพื่อความสะดวกและลดต้นทุนในการติดต่อและเชื่อมโยงระหว่างกัน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, สำนักงานป้องกันและแก้ไขการค้าหญิงและเด็ก. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์. กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2551
- สำนักงานอัยการสูงสุด, สำนักงานการสอบสวน. คู่มือการสอบสวนและทำการสอบสวนร่วมคดีความผิดนอกราชอาณาจักรไทยของพนักงานอัยการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานอัยการสูงสุด, 2557
- สำนักงานอัยการสูงสุด, สำนักงานคดีอาญา. คู่มือการดำเนินคดีค้ามนุษย์สำหรับพนักงานอัยการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานอัยการสูงสุด, 2556

วารสาร

- แสงจันทร์ มาน้อย. “การดำเนินงานของประเทศไทยในการต่อต้านการค้ามนุษย์”, สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. ปีที่ 4, 15 สิงหาคม 2557. หน้า 2 – 26

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

- บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน, ศูนย์บริการวิชาการ. “โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำระบบไต่สวนมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ศึกษาเปรียบเทียบนานาประเทศ”. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2556.
- มนูญ มุ่งพาลชล. “ปัญหาการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการสำนักงานอัยการภาค 5 ในการดำเนินคดีค้ามนุษย์”. เอกสารวิชาการโครงการศึกษาอบรมหลักสูตร “นักบริหารงานยุติธรรมระดับอัยการพิเศษฝ่าย” รุ่นที่ 4. 2556
- วศินี วงศ์นิตติ. “อำนาจสืบสวนคดีอาญาของเจ้าพนักงาน : ศึกษามาตรการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน”. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2550
- ศิระ สว่างศิลป์. “แนวทางเสริมสร้างศักยภาพการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ของไทย : ศึกษาเปรียบเทียบ Trafficking Victims Protection Act 2000 ของ

สหรัฐอเมริกา และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551”. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล, การฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 6 ปี 2557, สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ, 2557

สิริพัฒน์ รันดาเว. “อำนาจสอบสวนของพนักงานอัยการกับตำรวจ”. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขากฎหมายเพื่อวิชาชีพกฎหมาย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2556

กฎหมาย

- “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125, 6 กุมภาพันธ์ 2551, หน้า 28-49
- “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134, 27 มกราคม 2560, หน้า 19-22
- “พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. 2559”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 113, 24 พฤษภาคม 2559, หน้า 1-11

เอกสารไม่ตีพิมพ์

สำนักงานอัยการสูงสุด. “รายงานการประชุมการค้ามนุษย์ในรูปแบบการค้าประเวณี”. 2559

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. “นโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ. 2554-2559)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้
จ ๑ ก. : <http://un-act.org/wp-content/uploads/2015/11/National-Policy-Strategies-and-Measures-to-Prevent-and-Suppress-Trafficking-in-Persons-2011%E2%80%932016-TH.pdf>, 2554.
- “ร่างนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ. 2560-2564)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://thaicrimes.org/download>, 2559
- สหรัฐอเมริกาและสถานกงสุลในประเทศไทย, สถานทูต. “รายงานสถานการณ์ค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. 2559”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://th.usembassy.gov/th/our-relationship-th/official-reports-th/2016-trafficking-persons-report-thailand-th/>, 2559

ภาษาต่างประเทศ

United State of America, Department of State. "Trafficking in Persons Report",
Department of State. June 2016

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายกฤษณ์ เชาว์บวร	
วัน เดือน ปีเกิด	9 กรกฎาคม 2507	
การศึกษา	ปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	
ประวัติการทำงาน	ปี พ.ศ. 2555-2559	ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดพัทลุง
	ปี พ.ศ. 2551-2555	เลขาธิการสภาอุตสาหกรรมจังหวัดพัทลุง
	ปี พ.ศ. 2550	สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัดกฤษณ์ศิลาพร เลขาธิการสภาอุตสาหกรรมภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย	

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

เรื่อง การพัฒนาพืชเศรษฐกิจ ยางพาราและปาล์มน้ำมันระหว่างไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย
ภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT

ผู้วิจัย นายกฤษณ์ เชาว์บัวร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 59

ตำแหน่ง ผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัดกฤษณ์ศิลาพร
เลขาธิการสภาอุตสาหกรรมภาคใต้ฝั่ง อ่าวไทย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย มีกรอบความร่วมมือด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ความร่วมมือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า กรอบความร่วมมือ IMT-GT ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างผู้นำของอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย โดยได้มีความเห็นชอบในความตกลง เมื่อปี พ.ศ. 2536 ที่ร่วมกันพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะไตรภาคีระหว่างภาคใต้ของไทย พื้นที่ทางตอนเหนือและตะวันตกของมาเลเซีย และพื้นที่บนเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย โดยมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ให้การช่วยเหลือทางวิชาการ ในการจัดตั้ง IMT-GT มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการค้าและการลงทุนที่นำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค (Sub-Region Economic Cooperation) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลก ลดต้นทุนในการขนส่งระหว่างกัน ก่อให้เกิดการจ้างงานและแก้ปัญหาการกระจายรายได้โดยแสวงหาประโยชน์จากข้อได้เปรียบทางเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากความใกล้เคียงกันทางด้านสภาพภูมิศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และภาษา พื้นที่ของประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ที่อยู่ในโครงการ IMT-GT มีทั้งหมด 570,157 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่เกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย ได้แก่ แคว้นอาเจะห์ จังหวัดสุมาตราเหนือ สุมาตราตะวันตก สุมาตราใต้ บังลาเบลิตุง เรียว จัมบี ลัมปุง และเรียว

ไอร์แลนด์ พื้นที่ทางตอนเหนือและตะวันตกของมาเลเซีย ได้แก่ รัฐเคดาห์ เปรัก ปีนัง เปรอ์ลิส เซลังงอร์ กลันตัน เมลากา และเนกรีเซมบิลัน และพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ของไทย ได้แก่ จังหวัดสงขลา ปัตตานี นราธิวาส ยะลา สตูล ตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช ภูเก็ต พังงา กระบี่ ระนอง ชุมพร และสุราษฎร์ธานี

สำหรับแนวทางในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย ให้มีการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นความร่วมมือด้านการผลิต การส่งเสริมการลงทุน และการถ่ายทอดเทคโนโลยี เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในพื้นที่ IMT-GT นอกจากนี้ กรอบความร่วมมือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) ยังมีความสำคัญกับประเทศไทยเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีการกล่าวถึงกรอบความร่วมมือ IMT-GT ในยุทธศาสตร์ที่ 10 การต่างประเทศ ประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาค ซึ่งใจความสำคัญกล่าวว่าในปัจจุบันการดำเนินนโยบายความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ในอนุภูมิภาคเป็นการดำเนินนโยบายต่างประเทศส่วนที่สำคัญที่สุดของไทยมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก มีปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด และในยุทธศาสตร์ที่ 10 กำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้ประเทศไทยมีบทบาทนำในภูมิภาคทั้งทางด้าน โลจิสติกส์ การค้า การบริการ และการลงทุน เป็นศูนย์กลางการกระจายความเจริญในภูมิภาคเอเชีย กลุ่มอาเซียน และอนุภูมิภาค เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนาแนวระเบียงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค และใน ส่วนขยายครอบคลุมภูมิภาคอาเซียน เอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ ระบบห่วงโซ่มูลค่าในอนุภูมิภาค และภูมิภาคอาเซียน มีความเชื่อมโยงกัน เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

สำหรับยางพาราและปาล์มน้ำมัน นับว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของทั้ง ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เนื่องจากพื้นที่ของทั้งสามประเทศมีความเหมาะสมในการเพาะปลูก สำหรับยางพารา ภูมิภาคเอเชีย นับว่าเป็นภูมิภาคที่มีปริมาณการผลิตยางธรรมชาติมากที่สุดในโลก คิดเป็นร้อยละ 93 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด ประเทศที่เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก คือ ไทย อินโดนีเซีย เวียดนาม และมาเลเซีย และสำหรับปาล์มน้ำมัน (Oil Palm) เป็นพืชที่ต้องการอากาศชุ่มชื้น และมีฝนตกชุก ซึ่งจะทำให้ปาล์มน้ำมันเติบโตได้ดีและให้ผลผลิตสูง ดังนั้นจึงทำให้ปาล์มน้ำมันปลูกได้เพียง 43 ประเทศทั่วโลก และประเทศในอาเซียน พบว่าประเทศที่มีการปลูกปาล์มน้ำมันมากที่สุด ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย ดังนั้น จากโอกาสที่มีภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT และศักยภาพของพืชเศรษฐกิจของสามประเทศ จึงควรทำการศึกษา และวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจร่วมกันจากพืชเศรษฐกิจที่มีศักยภาพดังกล่าว เพื่อให้ประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซียมีการร่วมมือในการ

พัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมร่วมกันในอนาคต จากข้อได้เปรียบที่ทั้งสามประเทศมีร่วมกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ความใกล้เคียงกันด้านสภาพภูมิศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และภาษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพของยางพาราและปาล์มน้ำมันของไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย
2. เพื่อศึกษาสถานะปัจจุบันของความร่วมมือระหว่างไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ภายใต้กรอบ IMT-GT
3. เพื่อหาแนวทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจจากพืชเศรษฐกิจที่มีศักยภาพระหว่างประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาพืชเศรษฐกิจ 2 ตัว ได้แก่ ยางพารา และปาล์มน้ำมัน
2. ศึกษาและวิเคราะห์เศรษฐกิจและโครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราและอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ จะใช้ทั้งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ จากการศึกษากรอบความร่วมมือ IMT-GT ศึกษาสถานะปัจจุบันของกรอบความร่วมมือ IMT-GT รวมถึงศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพ ด้านทรัพยากรและวัตถุดิบในพื้นที่ในอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์ม น้ำมัน รวบรวมข้อมูลด้านการส่งออกและนำเข้าระหว่างไทยกับมาเลเซียและอินโดนีเซีย พร้อมทั้งสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยางพาราและอุตสาหกรรมปาล์ม น้ำมัน และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ปาล์มน้ำมันของไทย มีโอกาสเชื่อมโยงการผลิตกับมาเลเซียและอินโดนีเซียได้น้อย เนื่องจากทั้งสองประเทศเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก มีความพร้อมทั้งด้านการผลิต การบริหารจัดการ รวมถึงมีหน่วยงานหลักที่ดูแล ดังนั้นแนวทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทยกับอินโดนีเซียและมาเลเซีย ควรเป็นการเรียนรู้วิธีการผลิต การบริหารจัดการ โดยให้ทั้งสองประเทศเป็นต้นแบบ โดยใช้แผนงานภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT เป็นช่องทางในการจัดทำโครงการในลักษณะการศึกษาเรียนรู้วิธีการผลิต การบริหารจัดการระหว่างกัน สำหรับยางพารา พบว่า น้ำยางข้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไทยมีศักยภาพ มาเลเซียและอินโดนีเซียเป็นผู้นำเข้าหลัก ซึ่งทำให้เกิดการเชื่อมโยงด้านวัตถุดิบระหว่างกัน ดังนั้นจึงควรผลักดันการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำยางข้น ที่สำเร็จลุล่วงแล้วให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เพื่อให้ น้ำยางข้นมีคุณภาพมากขึ้น ราคาสูงขึ้น และมีคุณภาพเป็นไปตามที่ตลาดมาเลเซียและอินโดนีเซียต้องการ

ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษาทิศทางการพัฒนา IMT-GT ภายใต้วิสัยทัศน์ 20 ปี เพื่อนำมาเป็นช่องทางในการหาแนวทางความร่วมมือ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมันให้ดียิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์มากขึ้นต่อไป และควรมีการใช้ประโยชน์จากระเบียงเศรษฐกิจ เพื่อความสะดวกและลดต้นทุนในการติดต่อและเชื่อมโยงการผลิตระหว่างกันในอนาคต